

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်၊ ခွမ်းလိတားအစွဲ၊

လိတ်ရဲခွဲး(၁၁)

ပွေးစင်္တန် ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ)
(နိုင်းငန်းတေား၊ ဗဟိုသံဃာ့ဝွန်းဆောင်း)
ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်း၊ တနယ်းလုမ်းဆဲင်းရာ၊
ဖေနာရာမလိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း

တဲမ်း

ဘာဝုဗာဝုဗေ၊ ဗဟုသုတ

အပိုင်(၁)

တဲမ်းနောင်း၊ ၁၃၅၅-ဗားအကို
နောင်း၊ ၁၃၇၅-ဗား၊ ဒေဉ်စေင်လာ ချုးထန်း၊
တတိယအလဲင်း၊ အုပ်(၃၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်းလီတာအစွိုး

လိတ်ရဲဉ်း (၁၁)

ပွေးစင်၊တန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ)

(နိုင်ငံနိုးတော့၊ ဗဟိုသင်္ဃာ့ဝန်ဆောင်)

ဝေင်၊နယ်သီးသဲင်၊ တနယ်လုမ်းဆဲင်ရာ၊

ဝေဏာရာမလိတ်သွဉ်တို့က် ၊ ဝေင်၊သီးသဲင်၊

တဲမ်း

ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ

အမိုင် (၁)

၁၃၆၇ - ဗားနောင် ၊ နျဲထန်၊ ဒုတိယလဲင်၊

တင်၊ကျွမ်လာ ၊ အုပ်ပေါင်၊ ()

က ဘားသားရေး ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်အွဉ်

ပအိုဝ်းလိတ်လိုင်စွမ်းလီတာနဲ့ ဗဟိုသံဃာအစိုး ပွယ်မော့
ခွဲး ခွံ့ဖျတ်ချက်အလ၊ -

နေင်း ၁၃၅၅-ဗား၊ ဗဟိုသွဉ်တန်၊ အမိုင် (၉)အတွက်တာနဲ့
ကအွဉ်းထွဉ်ခါဒါး “ဘားသားရေး ဗဟုသုတ” လိတ်စောင်းနင်တဲ
ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွဉ်” အကျောင်း ဗွေသံဃာပေါင်းသီး တဲက်
တွန်ဖေးတာနွဉ်းယင်း နဲင်းနင်တင် နေးတွမ်းမေတ္တာ တဲမ်းဖေး
ဗား “ဘား သားရေး ဗဟုသုတ” အမိုင် (၁)ယိုသွဉ်။

ဗုဒ္ဓဘားသား၊ ဟိန္ဒူဘားသား၊ ခရစ်ယာန်ဘားသား၊ အစ္စ
လန်ဘားသား ဘားသားတန် (၄)မျိုးအကို ကအိးတဲမ်းယိုနင်၊
ဗုဒ္ဓဘားသားရေး ဗဟုသုတဖုံးနင်သွဉ်။

ဘားသားရေး ဗဟုသုတကရိုနင်၊ အင်းအာတန်၊ ကွဲးတွဉ်
ထွားချင်းဗား သွဉ်တန်သားအရွယ်တွမ်း ဗဟိုသွဉ်တန်မျိုးနီပေါင်း
တင် တဲမ်းထန်းဖေးရီး ကအင်းလိုသေမွိုင်၊ ကအင်းလိုကျင်းသွဉ်၊
အိမွိုင် အစားဖုံးနင်လွမ်းသွဉ်။

မဉ်းသွဉ်ထူးသူ၊ ဖေးနေကသျှင်တင် ၁၇ရာ၊ ဖဲဆင်းရာ၊
ဗဟုသုတစတင်နဲင်းနင်၊ ခွယ်လွေဖေး (၉)ကဏ္ဍနင်သွဉ်။

အဟိန်အထီး မဉ်းအာနပ်မ၊ ထာသေတရာ၊ (ပညာ)လ၊
အာ၊ ထာသေတရာ၊ အင်းအာမ၊ ချမ်မာဒေါ၊ ဖြောင်း အံအင်းလွဉ်း
သူသေ၊ သူသေနိုင်းနပ်မ၊ လ၊ယို၊ထာ၊ချမ်သားနပ်သွ။

ကွပ်ပိုးနပ်မ၊ မီးမဉ်လ၊မွေး ထာချမ်သားတဲ့ ဘားသားရေး
ဗဟုသုတဖုံးယိုနပ်၊ သွဉ်တွမ်းထာမဉ်လ၊၊ နေးတွမ်းသ၊မဉ်သေတင်
သွဉ်ဒေါ၊ကျပ် ထွားလွသွေ့၊ ကသေကဒါးအတို့၊ နေးထူးကျင်၊
သွံ၊လွေ၊မဲဉ်းမဲဉ်းသွေ့၊ မဉ်းနေးထူး ကျင်၊သွံ၊လွေ၊ မဲဉ်းမဲဉ်းနပ်၊
ယိုခါ ဆိုင်တား အကျို၊အင်းအာငါးနပ်သွ။

- * ဗဟုသုတ - ဗုဒ္ဓဘားသား
- ကလိုသေနား - တွက်တားနပ်ရ၊
- တဲမ်းဖေးသွ။ရင်၊ - ခွန်နပ်သွဉ်ဗား
- ကျင်၊သွံ၊နား - ချမ်သား တငါငါ ။

- * ဗဟုသုတ - ဗုဒ္ဓဘားသား
- နေးထူးသွဉ်သား - ခွိုင်းကားအများ
- နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ယံခွ၊လွေ၊ဗား
- ဆုကွီဒျား - မေတ္တာ ပသာငါ ။

မာတိကာ၊ လိတ်ကဏ္ဍစဉ်း

၁။	ငေါင်းတဲးအွဉ်	က-၈
၂။	ဘုရာ၊ဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ	၁
၃။	ဘုရာ၊ဂုဏ်းတေားခန့်	၁၀
၄။	တရာ၊ဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတခန့်	၂၀
၅။	အပရိဟာနိယတရာ၊ (၇)ပါ၊ (ခွန်သီးတား)	၂၄
၆။	ရဟန်းသီးတား	၂၅
၇။	သမ္မပ္ပဓာန်းတရာ၊ (၄)ပါ၊	၂၇
၈။	သံဃားဂုဏ်းတေားခန့်	၂၈
၉။	ဒါးနုဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ	၃၆
၁၀။	သီးလဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ	၄၁
၁၁။	ဘားဝနားဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ	၄၈
၁၂။	သာသနားဖွဲးဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ	၅၆
၁၃။	ဗဟုသုတရော်၊ရယ်၊ခန့်	၅၈
၁၄။	ငေါင်းရီလွှဲ၊ခန့်၊ပုံးစံး	၆၅
၁၅။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး	၆၉

ငေါင်းတောင်၊ပြန်း

ကချီထန်းလိတ်အုပ်ယို အခိန်းလ၊ဆေ့၊ ခေ့၊လေနီ၊နာ၊
 နိစ်ဟးငါးတာ၊တဲင် စီးစဲစ်ဖျင် ယထွောင်းကိုနပ်၊ သတိလို အတဗန်း၊
 အမဲ့င်တမန်းတမ်း အမားတရွှံ၊ယွင်းလဲ အဝ်းပါဒါးနေနေတဲင် မဉ်း
 မော့စိန်းစွော့လဲ ထွားဖျင်ပါဒျားဝင်၊အကျောင်၊ တောင်၊ပြန်းဟး
 လိတ် ထွားသွဉ်သားသီးထွဲ။

မျိုးရက် - ခွန်ထွန်းလှိုင် (၇-၅-၉၃)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဘုရားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

ဘုရားဝဋ်တော (၁၂)ပါး (ဝိပါက်တော ၁၂-ပါးတဲ့ ဟဲ့)

- ၁။ ခံးဗား သုန္ဒရီ၊ ပရိဗိုဇ်မူ၊ ယျူးစွတ်စွယ်။
- ၂။ ခံးဗား စိဉ္ဇမာနပါ၊မူ၊ ယျူးစွတ်စွယ်။
- ၃။ ခံးဗား ဝင်ယျူးမားသီ သုန္ဒရီ ပရိဗိုဇ်မူ။
- ၄။ ခံးဗား ဒေဝတတ် ကျုံးမားသီ။
- ၅။ ခံးဗား ဒေဝတတ်လို၊ဦးသား ကျုံးမားသီ။
- ၆။ ခံးဗား ကျုံးအွဉ်းယမ်းတွမ်းဆင် နာဠာဂိရီ။
- ၇။ ခံးဗား ဆရာ၊ဇီဝက ဖြူးခင်းမွူးတွမ်းနု။
- ၈။ ခံးဗား မုနိတော့ဆာ (ကတူး ဆင်းဆင်းဆာ)။
- ၉။ သွဲးဗား မုယောဒေဉ်သွမ်၊ကျုံး။
- ၁၀။ ခံးဗား ငင်းဒေင်ဆာ ဒုက္ခ။
- ၁၁။ ခံးဗား ဟို၊ထို၊သွီးထား။
- ၁၂။ ကျင်းဒုက္ခဗား ဒုက္ခရစရိယား သူနောင်း။

၁။ ကခံးဗား ပထမဝဋ်တော၊ အကျောင်းအအိဉ်း

နီဗ္ဗေးဘုရား အဝ်းထွာအလောင်းတော့တွင်း တွိုးတာဘဝ ကိုနဝ်၊ ထွာဒေါဝ်သား၊ အမဉ်၊ မုနာဉ်၊ ထီးသုရဘိပစ္စေကဗုဒ္ဓါးနဝ်၊ ဝွေရိုး “ပါ၊ယိုနဝ်၊ ဝင်မဲ့ဗ၊ကို လော့ကီးချား ကားမဂုဏ်းတန်တင် တရာ၊တဗ္ဗိ၊တင်းနမ်း လိုညမ်းသီးလကဲ့င်တန်ချား”ဒေါ၊မား ယျူး ဗားဖိုနဲင်းနဝ်၊သွ။

၂ ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် နေင်းပေါင်းစု ပဉ်တကားမိုင်မိုင်၊ လင်း၊
ထဲဟးငါးရိုင်၊ထွဲတင် တွိုးသွဲဘဝအဆိုင်၊သွတ်၊ လင်း၊ထွာဘုရာ၊
သွဲမဉ်းတဲ ခံးဟးနေက သုန္ဒရီပရိပိုဇ်မူး၊ ယွဲးစွတ်စွယ်၊နပ်၊သွဲ။

ပထမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ကကီးညိုးစူး - လို၊လူ၊သတ္တဝါး
တွိုးသုန္ဒရီ - လွ၊ထီးဘုရာ၊
ဝွေ၊တွမ်းဘုရာ - ကဉ်းမာ၊လွဉ်းမာ၊
ဝဋ်မိုင်၊ဒါး - ခံးဟး ဝင်၊ယွဲးအာ ။
- * လောင်၊တော့စခါ - သင်၊ထွာဖိုဟး
သူးရားဒေါဝ်သား - လို၊ဟးတဖြာ၊
ပါ၊ယိုယံတဝ်း - အဲဉ်ထောဝ်းသိက္ခာ၊
ထီးဗုဒ္ဓါး - ရို၊မာ၊ ဝဋ်ပန်ချာ ။

၂။ ကခံးဟး ဒုတိယဝဋ်တော့ အကျောင်၊အအဲဉ်း

နီပွေးဘုရာ၊ အဝ်းထွာအလောင်၊တော့တွင်၊ အမဉ်းနန္ဒ၊
ထီးသဗ္ဗဘိဘူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးနောင်၊ ဝွေရို၊ “ပါ၊ယို သီးလအဲဉ်ထဝ်း၊
လို၊ယွဲတ်တန်ဒျား” ရို၊ဟးဖို နဲဉ်းနပ်၊သွဲ။

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် လင်း၊ထဲငါးရိုင်၊ ခံးဟး ဝွေးဒျားဒုက္ခ၊
ညနေင်းပေါင်းတသောင်း၊ သင်၊ထွာချာလိုတဲ ခံးဟးဝင်၊ရို၊ ဝင်၊ယွဲး၊
တွိုးသွဲအဆိုင်၊သွတ်၊ ထွာဘုရာ၊ အဝ်းဟော်၊တရာ၊တွင်၊ ဝင်၊
အမျာ၊ဆင်၊ ခံးဟးနေက စိဉ်မာနပါ၊မူး၊ ယွဲးစွတ်စွယ်၊နပ်၊သွဲ။

ဒုတိယဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * အဝ်းဟော်တရာ၊ - အများတွက်တာ၊
စိဉ္စမာန - ယွူးလ်နဝ်းရာ၊
ဝဋ်လီမိုင်ဟောင်း - ဖြိုင်ဆောင်းမဉ်နား၊
ဟောင်ငမ်းငါး - ထာမား အိဉ်းပန်ချာ ။
- * တရာထီးသေ - ပစ္စေဗုဒ္ဓါး၊
လောင်တော့လွေယား - ရိုးလျားသေခါ၊
လိုယွတ်ပါမ္မ - သီးလကင်ချား၊
ကွပ်ရိုးဟား - ထာမား အိဉ်းပန်ချာ ။

၃။ ကမ်းဟား တတိယဝဋ်တော့ အကျောင်အအဲဉ်း

နီဗွေးဘုရား အဝ်းထွာအလောင်တော့တွင် ထီး ရသေ့၊
မျတ်တပါနောင် ဝွေရိုး “ပါရသေ့ယို အကျင်ယွတ်ဟွေး သ၊
တခွေးတန်” ယွူးဟားဖို နဲဉ်းနဝ်းသွ။ ။

ကွပ်အပဲစ်နဝ်တင် တိတ္ထိသီး ကမားသီ သုန္ဒရီ ပရိပိုင်မူး၊
နဝ် ဝင်ယူတော ဗွေးဘုရားတွမ်း အတပဲ့တပန်သီး မားသီနဝ်၊
သွ။ ။

တတိယဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * တိတ္ထိမားသီ - သုန္ဒရီသီပြား၊
စွတ်စွယ်သံဃား - ယွူးချားဘုရား၊
အများခိုမူး - ယူးတူးယူးမား၊

ဝဋ်မိုင်ဟောင်း - ဖြိုင်ဆောင်း ခြင်းမှိုင်ဟာ ။

- * ရသေ့ဘီမ - ယံကျသိက္ခာ
လောင်တော့လိုကျား - ရှိလျားတွဲထား
ရသေ့ကျိုင်ဟွေး - တခွေးသုရား
ကွပ်ရိုးမား - ခံဝင်၊ ဝင်ယွေးအာ ။

၄။ ကခံးဟး စတုတ္ထဝဋ်တော့ အကျောင်အအဲဉ်း

နီဗွေးဘုရား အဝံးထွာအလောင်တော့တွင်၊ ကွပ်မဉ်လ၊
လိုလိုတမြ၊တင် ချောက်ထိုအဖူး၊ လွေမာသီထိုထွေတင် တွမ်းလုံး
တူတန် ထုတ်နိပင်လွဉ်နပ်သွေ။

ကွပ်အပင်နပ်တင် ခံးဟး ဒေဝတတ်ကျံးမာသီ၊ လုံးခေါင်
လီဖင်းလူး အခင်းမွူးတွေ့၊ အသွီးဆွိုစွဉ်းချားနပ်သွေ။

စတုတ္ထဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * လိုလူတန် - ဝိုင်းယံနီဗွေး
တိုးဒေဝတတ် - ကျံးသတ်သီလွေ၊
ဝဋ်လီမိုင်ဟောင်း - ဖြိုင်ဆောင်းဗွောင်ဖေး
အခရား - သေးချား နီယံသေ။
- * လောင်တော့စခါ - သင်ထွာဖိုဟး
ရွဉ်သားတန်ဟွေး - ဖူးဝေးနီဖြာ၊
ကွပ်တမြ၊အီ - မာသီထိုမား
ဖူးခိုပေး - ဝဋ်မေး ကျံးသီချာ။

၅။ ကမ်းဟား ပဉ္စမဝဋ်တေား အကျောင်းအဖွဲ့

နီဗွေးဘုရား အလောင်းတေား အဝ်းထွာလိုပေး ခုံခြင်၊
သားအတွင်း ထီးပစ္စေကဗုဒ္ဓါး ကျွဲလွဉ်တင် ထူးတွမ်းလုံးခြက်
ခးဟားပစ္စေဗုဒ္ဓါးနဝ်းသွ။ (ကွပ်အပဲစ်နဝ်းတင် ခံးဟား ဒေဝတတ်လို၊
ခြီးသားကျုံးမားသီနဝ်းသွ။ လိတ်စောင်းကိုပါတ်း)

ပဉ္စမဝဋ်တေား ကဗျာ

- * ရိုးသေးဘုရား - အများသတ္တဝါး
- တွိုးလို၊မွိုက်စား - ခြီးသားနဝ်းရား
- ကျုံးသီဘုရား - ကမားနဝ်းတား
- ဝဋ်မိုင်ဗွေး - ဖြိုင်ဖေး နယ်မွိုင်ဟာ ။
- * လောင်းတေားစခါ - အဝ်းထွာလိုပေး
- ဝွေထီးထွဲဒျား - ဗုဒ္ဓါးပစ္စေ
- တွမ်းလုံးယဲင်ခး - ဟားလုဝွေဗွေး
- ဝဋ်နဝ်းယား - ခြီးသား ကျုံးသီလွေ့ ။

၆။ ကမ်းဟား ဆဋ္ဌမဝဋ်တေား အကျောင်းအဖွဲ့

နီဗွေးဘုရား အလောင်းတေား အဝ်းထွာဆင်ထိန်သား
တွင်း ထီးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးတပါ၊ ကျွဲလွဉ်တွံးသွမ်းတင် တွမ်းအဆင်
ကျုံးအွဉ်းယမ်းစွဉ်းဒျားနဝ်းသွ။

ကွပ်အပဲစ်နဝ်းတင် နီဗွေးဘုရား ကထင်းကျွဲလွေ့တွံးသွမ်း
ရားဖြိုဟ်းဝေင်ကိုနဝ်း ခံးဟား ဒေဝတတ် ထွဉ်းအွဉ်းယမ်းတွမ်း
နာဠာဂီရိဆင်နဝ်းသွ။

ဆဋ္ဌမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * တွံ၊သွမ်၊တွင်၊ခါ - ဆချာသံဃား
တွံ၊ကံ၊ဒေါဝ်မွန်၊ရီး - ဆင်ထီးနဝ်၊ရာ၊
ထွဉ်းယမ်းဘုရာ၊ - ကမာ၊နဝ်၊တား
ဝဋ်မိုင်၊ဟောင်း - ဖြိုင်၊ဆောင်း မဉ်သေပါ ။
- * လောင်၊တော့၊စခါ - သင်၊ထွာဖိုဗား
ထုမ်းဆင်ထိန်၊သား - လို၊ကျားတဖြာ၊
တွံ၊သွမ်၊ကျွ၊လွေ၊ - ပစ္စေ၊ဗုဒ္ဓါး
ထွဉ်ဆင်ယမ်း - ဟောင်ငမ်း ဝဋ်ပန်ချာ ။

၇။ ကခံးဗား သတ္တမဝဋ်တော့ အကျောင်၊အအဲဉ်း

နီဗွေဘုရာ၊ အလောင်၊တော့ အဝ်းထွာခွန်တွင်၊ တွမ်းပင်
ထောင်းသီဗားဖို ပါ၊ခိုတဖြာ၊နဝ်၊သွ။

ကွပ်အပဲစ်နဝ်၊တင် လင်၊ထဲငါးရဲင်၊ မွို၊မွို၊ပင်ပင်ထွ။တင်
အဆဲင်၊သွတ်၊ဘဝ ထွာသွ။ဗုဒ္ဓဗွေဘုရာ၊တဲ့ ဒေဝတတ်ကျုံးသီ၊
လုံးခပ်လီဗားခင်းမွ။ သွီးကစွ။ရေးဂါးနဝ်၊ ခံးဗားဆရာ၊ဖီဝက
ဖြေ၊တွမ်းနု၊နဝ်၊သွ။

သတ္တမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ဘုရာ၊ဘုန်၊ထင် - နု၊ပင်လွေ၊ဗား
ထွံ၊စံးအဲဉ်ထောင်း - မွေးတဝ်းလာ၊လာ၊
သွီးတန်ကစွ။ - ခင်းမွ။ဆာငါး
ဖြေ၊ထို၊ဗား - ဝဋ်မား နဲင်းမိုင်၊ဟာ ။
- * လောင်၊တော့၊စခါ - သင်၊ထွာဖိုဗား

- မားနုတန်ငါး - ရားဇားတပါး
- တွမ်းပင်ထောင်းဖို - ပါးခိုသီပြား
- ဝဋ်လဲ့ချား - ဖြူးဟား ခင်းမွူးဆာ ။

၈။ ကမ်းဟား အဋ္ဌမဝဋ်တော့ အကျောင်အမိုင်

နီဗွေးဘုရား အလောင်တော့ အဝ်းထွာစံးငါးသား ပိုပေး
တွင်၊ ထီးဝင်မားသီ ထပေးဖုံးနပ်၊ ဝွေအဝ်းအသောင် ဟိုန်သားရေ
ဟားနပ်သွ။

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် ထွာသွ။ဘုရားတဲ့ ဆင်းဆင်းမုနီတော့
ဆာဟားနပ်သွ။ (အစိုးခွိုး၊ ကမားသီ ထပေးသားဖုံးနပ်တဲ့ တွိုး
သင်၊ ဘဝယိုနပ်၊ ထွာသားကီးဝင်ခွန်ခွိုးဖုံးတင် ခံးဟား ဝိဋ္ဌဉ္ဇာ
မားသီနပ်သွ။)

အဋ္ဌမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ဘုရားသွ။ရင်၊ - ဟောင်ကင်၊ရော့ဂါး
- မုနီဆာငါး - ခံးဟားနပ်ရား
- ဝဋ်မျိုးမိုင်၊ဟောင်း - ဖြိုင်ဆောင်းမဉ်နား
- ကံးမိုင်ဒါး - ခံးဟား နဲင်းနပ်ဟာ ။
- * လောင်တော့စခါ - သင်ထွာဖိုဟား
- စံးငါးဖါဗွေး - ပိုပေးတဖြာ
- ထီးဝင်မားသီ - ထအီအာငါး
- သရေမား - ခံးဟား မုနီဆာ ။

၉။ ကမ်းဟား နဝမဝဋ်တော့ အကျောင်အမိုင်

နီဗွေးဘုရား အဝ်းထွာအလောင်တော့တွင်းနပ်- ရိုးဟားဖို
ဖုဿဗွေးဘုရား တပဲ့သာဝကဖုံးနဲင်းယို “သီဖုံးနပ် အံးလွမုယော

သွမ်းကျံနပ်ဟိုင်း၊ သားလေးသွမ်းဟပ်နပ်၊ သွံ့ပွိုနိုးတင်းလှိုင်း” ခွန်းထွမ်ဗားဖိုနဲင်းနပ်၊ သွံ့။

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် ကထင်းလွေ့ဆိုဝါး ဝေရုဉာခမ်းနပ်၊ သွံ့ဗား မုယောသွမ်းကျံ၊ ဝါးတွင်သွံလာလွမ်းနပ်၊ သွံ့။

နဝမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ကောလူပစ္စေ၊ - သဌေအာငါး
- သွမ်းဟန်းတရင်း - နန်းတင်းဘုရာ၊
- တို့ဝေရုဉာ - သွံလာစွဉ်းချား
- သွမ်းကျံငါး - သွံ့ဗား ပွိုးမိုင်ဟာ ။
- * ဘုရာဗုဿ - သာဝကသံဃား
- ငေါင်းကျံလိုမေး - လောင်တော့တဖြာ၊
- သွံ့သွမ်းကျံဟိုင်း - ဒေါ့ရိုင်းရိုးမား
- သွမ်းကျံငါး - သွံ့ဗား ပဉ်သွံလာ ။

၁၀။ ကခံဗား နဝမဝဋ်တော့ အကျောင်အမဲဉ်း

နီဗွေးဘုရာ၊ အလောင်တော့ အောင်းထွာစူတုပ်သား (လဲသား) တွင်၊ တွမ်းပါစူတုပ်သားတဖြာ၊ သတ်လို့ဝင်တင် မာထို့ပါငင်းဒေင်နပ်၊ သွံ့။

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် လဲင်ထွာသွံ့ဘုရာတဲ့ ခံဗားနေက ငင်းဒေင်ဆာ ဝွေးဒနားနပ်၊ သွံ့။

ဒသမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ဗွေးဘုရာရင်၊ - ကကင်းရောဂါး
- တို့ငင်းဒေင်ဟွေး - ဆာမွေးကယ်ပါ၊
- ဝဋ်လီမိုင်ဟောင်း - ဖြိုင်ဆောင်းမဲဉ်နား

- အခရာ - သေးချား ယံသေအာ။
- * လောင်တော့စခါ - သင်ထွာဖိုဗား
- စူတုပ်လိုင်သား - တဲးဝါးတဖြာ
- ပြင်းသားသွမ်းခြံ - ငင်းဒိန်တိုပြား
- ဝဋ်နပ်တား - ခံးဗား ငင်းဒိန်ဆာ။

၁၁။ ကခံးဗား ကောဒသမဝဋ်တော့ အကျောင်အမဲဉ်း
 နီဗွေးဘုရာ အလောင်တော့ အဝဲးထွာဆရာ လွမ်းလာ
 လိုတွင် လွမ်းလာသဋ္ဌေပိတဖြာ ပါသမ်းတဖေတံး စူဟွားခ
 တင် တွိုက်တော့စဉ်း တသီးဟို့ထိုးတော့ သဋ္ဌေပိနပ် သီတမြို့
 ထိုးစဉ်းနပ်သွ။

ကွပ်အပဲစ်နပ်တင် နီဗွေးဘုရာ ကထင်းအီးကူနိဗွာန်
 ခံးဗားဟို့ထိုးရောဂါ ဝွေးဒနားနပ်သွ။

ကောဒသမဝဋ်တော့ ကဗျာ

- * ဘုရာနပ်ခါ - တလာရင်အား
- အီးကူနိဗွာန် - ကျွဲထန်လွေညာ
- ဟို့ထိုးအွန်းအဲ - ထိုင်းလဲမဒါ
- ဝဋ်မိုင်ဗား - ခရာ နယ်မြိုင်ဟာ ။
- * လောင်တော့စခါ - သင်ထွာဆရာ
- လတံးစူဟွား - သဆုာထိုးပါ
- အွဉ်းထိုးဝင်ဟို့ - လင်မြို့သီပြား
- ဝဋ်နပ်ဒုား - ခံးဗား ဟို့ထိုးအာ ။

၁၂။ ကခံးဟး ဒွါဒသမဝဋ်တေား အကျောင်အအဲဉ်း

နီဗွေးဘုရာ၊ အလောင်တေား အဝ်းထွာပုဏ္ဏာ၊ အမဉ်၊
ဇောတိပါလနဝ်၊ အရိုးဟးဖို ကဿပဗွေးဘုရာနဲဉ်းယို - “ကအိး
လးဟး သဗ္ဗညုတဉာဏ်းတေားနဝ်၊ ထာယိုပေးမွေးတဝ်း၊ ပါက
တူးကြိန်း ကဿပယိုနဝ်၊ အမျိုးလ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်းတေားနဲ”
ရိုးဟးဖိုနဲဉ်းနဝ်သွ။

ကွပ်ဝစီးဒုစရဲက် ဖြောင်းအပဲစ်နဝ်တင် ကျင်ဟး ဒုက္ကရ-
စရိယား သူနောင်းစဉ်းနဝ်သွ။

ဒွါဒသမဝဋ်တေား ကဗျာ

- * လစ်သချေးပြဉ် - တသဉ်ကမ္ဘား
 ဖြဲလွဉ်ပါးရမီး - ဗွေညီးလွိုပါ၊
 ယံထွာဗုဒ္ဓ - ဒုက္ကရစရိယား
 သူနောင်းတား - ကျင်ဟး ပွိုးမိုင်ဟာ ။
- * သဗ္ဗညုတ - ကဿပလးချာ
 ရိုးခန်းလတောင်း - လောင်စောင်းပုဏ္ဏာ၊
 သီထဲင်းနီထဲင်း - ယူးစဲင်းစံးချာ
 ဝဋ်လီချာ - ခံးဟး ယိန်းအာအာ ။
- * ထင်းဖွီခန်းဝင်၊ - အံးသွင်မဒါး
 ထီးဝင်ရိုးလျား - လိုက္ခားတဖြာ၊
 မဉ်းထွာစားနဝ်၊ - လျားသောင်ဒွါမ်ချာ

- | | | |
|------------------|---|--------------------|
| ဒေါ့မဒါး | - | မော့ဟး သျှပ်ငါဝါ ။ |
| * ကွပ်ပွိုးနပ်မး | - | ငမ်းသးဟောင်ငါး |
| မဉ်းရက်ချာနမ်း | - | ဟောင်ငမ်းသေခါး |
| ဝဉ်တွပ်ဒါးလို | - | ဝင်ရိုးဟောင်နား |
| ချင်းအုံမး | - | စုံသး တွိုးပန်ငါ ။ |

မွေးဘုရား ဝိပါကဝဉ် ၁၂-ပါး ထွဲယိုသွဲ။

* * * * *

ဘုရားဂုဏ်းတေား (၉)ပါး ပါးဉ်

ဣတိပိ သော ဘဂဝါ

- | | |
|----|---------------------------|
| ၁။ | အရဟံ |
| ၂။ | သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ |
| ၃။ | ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော |
| ၄။ | သုဂတော |
| ၅။ | လောကဝိဒူ |
| ၆။ | အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ |
| ၇။ | သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ |
| ၈။ | ဗုဒ္ဓေါ |
| ၉။ | ဘဂဝါ |

၁။ အရဟံ ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

အရဟံ - “ပူဇော်အထူးလို ခံ့ထူးထိုက်” အဓိပ္ပါယ်လေ၊ နှိုင်းနှိုင်းသွေ။

ထာပူဇော်လိုနပ်၊ မာမွေးအထူး မာတဲးဝါးမွေးစွဉ်း တွမ်းဘုရာ၊ တတန်းတင်းကရိုနပ်၊ အဲဉ်ထင်း၊ ထာပူဇော်မျိုး မဲဉ်ထူး နှိုင်းမိုင်းထူး၊ မဲဉ်တဲးဝါးနှိုင်းမိုင်းတဲးဝါး နီဗွေးဘုရာလို တဲးဝါးလဲဉ်း ကဒွိုန်းနပ်တင် နှိုင်းကျိုး၊ ထာပူဇော်နပ်နပ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ခံ့ထူး ထိုက်လို့ဒျားနပ်သွေ။

တနယ် - အ + ရဟံ

အ - အဲဉ်ထောင်း

ရဟံ - ထာပဉ်းဗု

အ + ရဟံ - “ထာပဉ်းဗုကိုခန်းတယင်း မာတောင်း အကုသိုလ်း” အဓိပ္ပါယ် လေနှိုင်းနှိုင်းယင်သွေ။

နီဗွေးဘုရာလိုနောင်၊ ဝင်ရိုးဝင်ငါတမျိုး၊ ဝင်မဲ့ဗုတမျိုး လိုအွဉ်း သူတော့ကောင်နှိုင်း အနမ်းမွေးတောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းထူး ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ် စစ်စစ်ဒျားနပ်သွေ။

တနယ် - အရ + ဟံ

အရ - ရန်သူ ကိလေးသား

ဟံ - မာဖေဗိမ်းထိုးနောင်ဒါး

အရ + ဟံ - “ရန်သူကိလေးသားဖုံးယို မာဖေဗိမ်းထိုး နောင်ဒါး” အဓိပ္ပါယ် လေနှိုင်းနှိုင်းယင်ကဲးသွေ။

နီဗွေးဘုရာနပ်၊ ချမ်တွမ်း အရဟတ္တမင်္ဂလက်နက် အနုမျိုးတင် တိုက်ခြုံထိုးနောင်ဒါး ရန်သူကိလေးသားဖုံးနပ်မ

ထွာလ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းစင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်းကြောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းရောင်း ပုဂ္ဂိုလ်းရူး
တဆူးတန်လွမ်းနပ်၊သွ။

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတော့ အဓိပ္ပါယ်

(သမ္မာ + သံ + ဗုဒ္ဓ) သမ္မာ - ဟပ်ဟပ်ဒါးဒါး၊

အမားအဲဉ်ထဝ်း အယံသွတ်၊ ။

သံ - နမ်းကိုးတဲင်း

ဗုဒ္ဓ - သေထီး

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ - “ဟပ်ဟပ်ဒါးဒါး၊ အမားအဲဉ်ထဝ်း ပွေးစဝ်း
နမ်းဒျား၊ သစ္စာလစ်၊ပါ၊ တရာ၊ကားကအောင်၊ သေထီးလို့”
အဓိပ္ပါယ် လ၊နဲင်းနပ်၊သွ။

နီပွေးဘုရားနပ်၊ ဝင်၊ဒေါ၊နယ်မ၊ သေ၊ ဝင်၊စေနယ်မ၊
ဒါး၊ သွဉ်ဟး ဆရာ၊ထု၊မွေးတဝ်း၊ အဝ်းလို့လို့၊ကားကား သေထီး
လွဉ်ဒျား တရာ၊ဖိုးနပ်၊သွ။

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္န ဂုဏ်းတော့ အဓိပ္ပါယ်

ဝိဇ္ဇာ - ထာ၊သေတရာ၊

စရဏ - အကျင်၊တရာ၊

သမ္ပန္န - ဗွေကုမ်း

ဝိဇ္ဇာ စရဏ သမ္ပန္န - “နီပွေးဘုရားနပ်၊ ထာ၊သေတရာ၊
တဝ်း၊ အကျင်၊တရာ၊ဖိုးယို ဗွေကုမ်းလုမ်းနမ်းလို့” အဓိပ္ပါယ် လ၊နဲင်း
နပ်၊သွ။

နီပွေးဘုရားနပ်၊ အကျင်၊တခြေ၊ ထာ၊သေတဖြမ်းစားမွေး
တဝ်း၊ ကျင်၊တဲကျင်၊မွေး၊ သေတဲသေမွေး၊ ပုဂ္ဂိုလ်းထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်

ချားနပ်၊သွ။

ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး

- ၁။ ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်း -
(ဘဝရီး ချိုင်းကားကတ္တာ သေချာနှောင်လို့)
- ၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်း -
(နှိုင်းစွဉ်းလူမဲ့ ထီးစင်းစွဲဟော့ညှာ)
- ၃။ အာသဝက္ခယဉာဏ်း -
(မာလို့တိုဒါး ကိလေးသား အာသဝ)

၄။ သုဂတ ဂုဏ်းတော့ အဓိပ္ပါယ်

သု - ငေါင်းဟပ်ယို

ဂတ - ဒေါ့

သုဂတ - “နီဗ္ဗေဒုရာသျှနပ်၊ ဒေါ့ချားငေါင်းဟပ် အပဲစ်
ကင်မျို၊ အကျိုအင်းစား” အဓိပ္ပါယ်၊ လ၊နှိုင်းနပ်၊သွ။

ငေါင်း ၆ - မျို

- ၁။ မဲဉ်းတဲ့ တမဲဉ်းတင်း၊ အကျိုတဲ့ တအဲဉ်ထင်း၊ ဝင်၊တဲ့
တကျိုက်တင်း ငင်းနှိုင်းနပ်၊စားနပ်၊ နီဗ္ဗေဒုရာ၊ ဒေါ့၊
တင်း။
(ဥပမာ - ထီးဝင်၊လို့သီးလသားနပ်၊ လွေ၊ဒေါ့၊တော
‘နာယို လို့သီးလအဲဉ်ထင်း’ ငင်းအမျို၊စားနပ်၊သွ။)
- ၂။ မဲဉ်းစွဉ်းတဲ့ အကျိုအဲဉ်ထင်း ဝင်၊တဲ့တကျိုက်တင်း ငေါင်း
နပ်၊စားတဲ့ နီဗ္ဗေဒုရာ၊ ဒေါ့၊တင်း။
- ၃။ မဲဉ်းတဲ့မဲဉ်း အကျိုတဲ့အင်းချား ကွဲးတော့၊ ကခံးမား ဝင်၊

ဒေါ်ဝင်းရီသားနပ် ကျွိုက်တင်း ငေါင်းအမျိုးစားနပ်နပ် ထွားချင်း အခေးအနေ့တင် ပေါးအဟေးဒေါ်သွဲတဲ့ နီဗွေးဘုရာဒေါ်စွဉ်းသွဲ။

ဥပမား - “ငါးရဲင်ဆား ဒေဝတတ်ဟွေး နာမာပ၊မိုးနီး သံဃာ့ဟိုင်း” ငင်းအမျိုးစားနပ်သွဲ။

၄။ မဲဉ်းတဲမဲဉ်းတင်း အကျိုတဲ့ တအဲဉ်ထင်း ကွေးတွော့ ဝင်း သမ်းကျိုက် ငင်းအမျိုးနပ်နပ်တဲ့ နီဗွေးဘုရာဒေါ်တင်း။

ဥပမား - လွေမော့ပါအင်းဖိုးတင် “နာမာသီဖိုးနပ် မွေးနား ပါနပ်၊ နာကယ်ချစ်ဖေးဒုား တိရစ္ဆာန်ဘဝဟ တိတ်ချ နာအီးတိုးဟး လူအခမ်းကွေးပါနပ်” ငင်းအမျိုးစားနပ်သွဲ။

၅။ မဲဉ်းစွဉ်းတဲ့ အကျိုအဲဉ်ထင်း ဝင်းသမ်းကျိုက်ဒုား ငင်း အမျိုးစားနပ်တဲ့ နီဗွေးဘုရာဒေါ်တင်း။

ဥပမား - “ယိုမောင်းဗွာ - မောင်းဖြိုး အံးစာမွေးနာမဉ်၊ နာကျိုက်၊မိုးနီးဒွမ် ဝွေနပ်ဟိုင်း” စတင် ငင်းဆော့နား၊ ငင်းလျား သး၊ ငင်းပ၊အီလို့ဝင်း၊ ငင်းလ၊ထီးအီလို့ဝင်း နဲင်းနပ်ဖုံးသွဲ။

၆။ မဲဉ်းတဲမဲဉ်း အကျိုတဲ့အင်း ဝင်းတဲကကျိုက် ငင်းအမျိုး စားနပ်နပ် ထွားအရပ်ဌားန ကားလအချိန်ခါးထွဲတင် နီဗွေးဘုရာ ဒေါ်ဟော်နပ်သွဲ။

ဥပမား - တကားဆိုလူ တကားမူကပ်တင် စမ်းမျတ်နီဗွေး ကဟော်ချာဖေး တရာဖုံးနပ်သွဲ။

ငေါင်း ၆-မျိုးလကာ

၁။ သူမျိုးလိုင်း ၊ လစ်ရီတင်း ၊ ဒေါ်ခေါင်းနီစားထွာ ။

၂။ မဲဉ်းတဲမဲဉ်းတင်း ၊ ကျိုတဲ့အဲဉ်ထင်း ၊ ကျိုက်ငင်း

- ထွာမထွာ။ (၄+၁)
- ၃။ မဲဉ်းစွဉ်းတဲ့ယဝ်း၊ ကျိုအဲဉ်ထဝ်း ၊ ကျိုက်ငဝ်း
ထွာမထွာ။ (၅+၂)
- ၄။ မဲဉ်းတဲ့မဲဉ်းဒျား ၊ ကျိုအာငါး ၊ ဝင်နား
ထွာမထွာ။ (၆+၃)
- ၅။ ချာလစ်မျိုတား ၊ ပယ်းထိုဗား ၊
ရိုးမားကျိုမထွာ။ (၄+၁+၅+၂)
- ၆။ ငါနီမျိုဒျား ၊ ဒေါရိုးဗား ၊ ကျိုတား ယံကထွာ။ (၆+၃)

၅။ လောကဝိဒ္ဓ ဂုဏ်းတော့အဓိပ္ပါယ်

လောက - လောကသွံပါး

ဝိဒ္ဓ - ထီးခါသေလို့

လောကဝိဒ္ဓ - “သတ္တလောက၊ ဩကာသလောက၊
သင်္ခါရလောက လောကယိုသွံပါး ထီးခါသေလို့”အဓိပ္ပါယ် လု
နဲဉ်းနဝ်းသွ။

“သတ္တလောက”ကရိုနောင် - သတ္တဝါးကားကအဝ်းနဝ်း
ဟဲ့ “သတ္တလောက”နဝ်းသွ။

“ဩကာသလောက”ကရိုနောင် - သတ္တဝါးသီးခင်းလမ်းအံ
ကားကအဝ်းဖုံးနဝ်း ဟဲ့ “ဩကာသလောက”နဝ်းသွ။

“သင်္ခါရလောက”ကရိုနောင် - သတ္တဝါးဖုံးတဲ့နဝ်း၊ သတ္တဝါး
သီး ခင်းလမ်းအံဖုံးတဲ့နဝ်း အကျောင်အကျိုသွပ် မာထွာ ချာငါ
ကိုင်ပြန် ရုပ်နာမ်းအစုလဲးကျွဲလွမ်၊ ရုပ်နာမ်းအစုနဝ်းနဝ်း ဟဲ့
“သင်္ခါရလောက”နဝ်းသွ။

နီဗွေးဘုရားနောင်၊ ယိုနပ်၊ ငါးရဲင်၊ ယိုနပ်၊ တိရစ္ဆာန်၊
ယိုနပ်၊ ပိတ္တာ၊ ယိုနပ်၊ အသူးရကာယံ၊ ယိုနပ်၊ လို၊ ယိုနပ်၊ လူ၊
ယိုနပ်၊ ဗျဟ္မာ၊

ယိုနပ်၊ ငါးရဲင်ခမ်း၊ ယိုနပ်၊ လိုခမ်း၊ ယိုနပ်၊ လူခမ်း၊
ယိုနပ်၊ ဗျဟ္မာခမ်း။

သတ္တဝါးအဗွေခမ်းတဲနပ်၊ အခင်းလမ်းဘွဲးဌာနတဲနပ်၊
အကျောင်းအကျိုးသျှပ် မာထွာဒျားလွင်းလွင်း၊ ရုပ်နာမ်းအစုလဲးကျွဲ၊
လွှမ်း။

ဂွေယိုနပ်၊ ဘဝမိုင်၊ အထွာခဲင်းမိုင်၊ ကိလေးသား အခြူး
အခြီး၊ ပါးရမီးတရား၊ အရွမ်သေးခါ၊ တကားမိုင်၊ ချစ်ရလေး
လ၊ တင်း၊ အသီထွူ တွိုးလွေ့ဘဝမိုင်၊ အလွေ့ထွာခဲင်းမိုင်၊
စတင် နပ်၊ ဖုံးနပ်၊ နီဗွေးဘုရား သေလို့ ထီးလို့တင် “လောကဝိဒ္ဓ-
လောကဝိဒ္ဓ” ကျားစူးစွဉ်း မြိုင်းမြိုင်းနင်းနပ်၊ သွ။

၆။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

အနုတ္တရော - လွှဲလဲဉ်းဝင်၊

ပုရိသဒ္ဓမ္မ - ကဆွဲ၊ မ၊ ထို့က်ဒါး သတ္တဝါးဖုံးယို

သာရထိ - ဆွဲ၊ မ၊ ဒါး

အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ - “ကဆွဲ၊ မ၊ ထို့က်ဒါး
သတ္တဝါးဖုံးယို ကဆွဲ၊ မ၊ ဒါးသားကိုနပ်၊ နီဗွေးဘုရားယို ဒါးလွှဲလဲဉ်း
ဝင်၊” အဓိပ္ပါယ်၊ လေးနဲင်းနပ်၊ သွ။

ဆင်ကိုင် နာဠာဂီရိ၊ လို၊ ကိုင် အင်္ဂုလိမာလ၊ လို၊ ပညား

သား မားနတန် သစ္စကတွမ်း အမ္မဋ္ဌ၊ တံ၊ နိ၊ တန်ကတူးဆွေ၊
ဗကဗျဟဉ္ဇ၊ အာဠာဝကဘီလူ၊ စတင် သတ္တဝါးဖုံး ဖေးနေးက
ယေန်းင်းလွဉ်နဝ်၊ လက်နက်ဗင်န၊ မယ၊မအီ၊ မေတ္တာ၊ထီဖေးအွ၊
ကွပ်စွဉ်းဆုံ၊မ၊ဒါးတင် “အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ” ကျား
စွဉ်းချာ၊ မြိုင်းမြိုင်းနဝ်၊သွ။

ဆွဲ၊မ၊နယ်၊ ၃-မျို၊

အိုးခတလင်း၊ ပါ၊မဉ်၊ ‘ကေသီ’ သေပွိုက်ဆရာတဖြာ၊
ဖျော် လွဉ်ဘုရာ၊ထျ၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ရီနဲင်းယို “တကာ၊ကေသီ-
နာ၊ဆွဲ၊မ၊သေနဝ်၊ မာ၊နဲင်းမိုင်၊”၊ ကေသီလင်းချာ - “နေးအနယ်၊
ချော်၊ ဆွဲ၊မ၊ယင်၊ နေးအနယ်၊ကျံ၊ ဆွဲ၊မ၊ယင်၊ အနယ်၊ကျံ၊ရော်၊
အနယ်၊ချော်၊ပါ ဆွဲ၊မ၊ယင်၊ နေးနေးအနယ်၊သွံမျို၊ယို ဆွဲ၊မ၊
ဗွေး၊ ဆွဲ၊မ၊နဲင်းမိုင်၊ဆွဲ၊မ၊သွ။တဲ့ မဉ်းတလ၊တင်းနဝ်၊ မာ၊သီထို၊
စွဉ်းဗွေး ဩ”လင်းနယ်နဲင်းနဝ်၊ထွ။တင် -

ရီတော နီဗွေးဘုရာ၊နဲင်းယို - “နီဗွေးဘုရာ၊ ကဆွဲ၊မ၊ဒါး
သတ္တဝါးဖုံးနဝ်၊ မာ၊နဲင်းမိုင်၊ဆွဲ၊မ၊ ဗွေးဩ”

“တကာ၊ကေသီ - ခွေတဲ့ နေးအနယ်၊ချော်၊ ဆွဲ၊မ၊ယင်၊
နေးအနယ်၊ကျံ၊ ဆွဲ၊မ၊ယင်၊ အနယ်၊ကျံ၊ရော်၊ အနယ်၊ချော်၊ပါ
ဆွဲ၊မ၊ယင်၊ နေးတွမ်း အနယ်၊ယိုသွံမျို၊ ဆွဲ၊မ၊။

ဆွဲ၊မ၊နဲင်းမိုင်၊ ဆွဲ၊မ၊သွ။တဲ့ မဉ်းတလ၊တင်းနဝ်၊ မာ၊သီ
ထို၊ ဗားစွဉ်းနေနေ”။

“ဟူး - နီဗွေးဘုရာ၊နဝ်၊ မာ၊သီသတ္တဝါး ဒါးတင်း မွေး
တင်းနဲအော်”

“အိူ - မွေး၊ ပေါးခွေတဆွဲ၊မ၊ဒွါမ်၊ ပေါးခွေတရဲခါ၊ဒွါမ်၊ ပေါးခွေအွဉ်းစွ၊ထို၊စူတဲ့ ခွေတဆွဲ၊မ၊ထင်းတင်းဒွါမ် ပါ၊နပ်၊နပ်၊ တွမ်း ကသီထို၊နပ်၊ ဝိစွဉ်းချားလို့ဝင်၊”နီဗွေးဘုရာ၊ မိန်းချာနဲင်းနပ်၊သွူ။

ဟောင်ငမ်းငါး - လို၊ယင်ဟန်းနပ်၊ ဆရာ၊မိုးဖါ ဆွဲ၊မ၊နဲင်း မိုင်၊ဆွဲ၊မ၊ ဒေါ၊နဲင်းမိုင်၊ဒေါ၊ သွဉ်နဲင်းမိုင်၊သွဉ် တိန်းတလ၊တင်း တင် “အီ - အွဉ်းစွ၊လွင်၊ဟေးနဲင်းနပ်၊နပ်၊ အမိုင်ထွာနဲင်းမိုင်၊ ထွာ” မိုးဖါဆရာ၊ အွဉ်းစွ၊စူထို၊ဒါးနဲင်းနပ်၊။

လို၊စားနပ်၊နပ်၊ ကောဆွဲ၊မ၊၊ ကောဒေါ၊ကောသွဉ် တိန်း အိုင်ထင်းဒွါမ်တင် ကမ်းသ၊ခန်းချား၊ မားယော့တငါငါ၊ ဆိုင်၊ချာဒုက္ခ ဟား၊ ကော့၊မားအနမ်း၊ ဟင်ငမ်းငါးနပ်၊သွူ။

၇။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

သတ္တာ - ဆရာ၊

ဒေဝမနုဿာနံ - လူ၊လို၊သီး

သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ - “ထွာလူ၊လို၊ (ဗျဟ္ဗားသတ္တဝါး) ကားကအပ်၊ အဆရာ၊” အဓိပ္ပါယ်၊ လ၊နဲင်းနပ်၊သွူ။

နားဟား နီဗွေးဘုရာ၊ တရာ၊ အဆွဲ၊အမ၊၊ လ၊နီဗွေး ဘုရာ၊ အသွဉ်အသင်တင် နားဗွေင်မဲ့လေ၊ ထာ၊သူးသေတရာ၊ တို၊ပျ၊လွဉ်တော့၊ ထွာလို၊ဟောင် ထွာလို၊ဒါး၊ ထွာလို၊လိန်းမား၊ ထွာလို၊ ချမ်၊သားလွှမ်းတကာ၊၊ ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ထွာလ၊ပါစွဉ်း အရိယားပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊မ၊ တန်တန်ပေးပေး ထီးနီဗွေးဘုရာ၊နပ်၊ “နီ ဆရာ၊၊ နီဆရာ၊” ဒေါ၊လွနဲင်းနပ်၊၊ “ခွေယိုနပ်၊ ဘုရာ၊တပဲ့၊ခိုသွူနဲး ခွေယိုနပ်၊ ဘုရာ၊ တပဲ့၊မူးသွူနဲး” ခိုခိုမူးမူး ထူးဂုဏ်း ဒေါ၊လွနဲင်းနပ်၊

ဖုံးသွ။

၈။ ဗုဒ္ဓါ ဂုဏ်တေးအဓိပ္ပါယ်

ဗုဒ္ဓ - “သစ္စာလစ်ပါ၊ တရာ၊ဖုံးယို နမ်းတဲ့သေ၊ ဝင်း၊
ဖေးနေး ကသေတဲ့ ဟော်၊ဖေးဒါး” အဓိပ္ပါယ် လေးနုလေးနုလေး။

နိဗ္ဗာန်ဘုရားနော်၊ ကထိအတိုင်းထေ ကသေအတိုင်းခြင်း၊
အလဲအလဲအဲဒါ၊ မဲဒါးရားအစားစား နှိုးနားဟပ်ငါးတင် “နိဗ္ဗာန်
ဘုရားနော်၊ သေမွေးစွဉ်းထား၊ ဗုဒ္ဓ - ဟော်၊ဖေးဝင်း ဒါးမွေးစွဉ်းထား၊
ဗုဒ္ဓ - ခွေတဲ့ဟဲ့၊ဗုဒ္ဓ၊ နာတဲ့ ဟဲ့၊ဗုဒ္ဓတင် ‘ဗုဒ္ဓ’ အမည်တေးယိုနော်၊
ပါ၊မိုင်တဲ့ တဖန်ဖေးဟားတင်း အင်းလျှိုးလျှိုးကားကား တွင်းလွဉ်ဒျား
နော်၊သွ။

၉။ ဘဂဝါ ဂုဏ်တေးအဓိပ္ပါယ်

ဘဂ - ဘုန်းတေး

ဝါ - အင်း

ဘဂဝါ - “ဘုန်းအင်း၊ ဘုန်းတန်” အဓိပ္ပါယ်လေးနုလေး
သွ။

နိဗ္ဗာန်ဘုရား ကမားလွဉ် ကုသိုလ်နော်၊ အာမွေးစွဉ်းထား၊
တင် အဆိုင်၊သွတ်၊ဘဝ ဗုဒ္ဓအရန်းယိုနော်၊ ကုသိုလ်ကားကအင်း
စုခြင်း အကျိုးဖေးလို့တွေ့၊ ကုသိုလ်သန်ငါး ဘုန်းတေးနော်၊သွ။

ဘုန်းတေး ၆-ပါး

၁။ ဣဿရီယ

၂။ ဓမ္မ

၃။ ယသ

၄။ သိရီ

၅။ ကာမ

၆။ ပယတ္တ - ခွယ်နယ်သေခါ၊ သူပါးနိုင်းယိုသွ။

ဘုန်းတေားသူပါ၊ အဓိပ္ပါယ်

- ၁။ နွောင်သ၊ သကလိုးအတိုင်း၊ မာထွာနွောင်၊ မာပဲင်း
နွောင်နပ်၊ ဟဲ့ “ဣဿရိယ” ဘုန်းတေားနပ်သွ။
- ၂။ မင်္ဂလင်ပါ၊ ဖိုလ်းလင်ပါ၊ နိဗ္ဗာန် - ကရီဒါ၊ လော
ကုတ္တရာ၊ ၉-ပါယိုနပ်၊ ဟဲ့ “ဓမ္မ” ဘုန်းတေားနပ်သွ။
- ၃။ လိုးခမ်း၊ လူခမ်း၊ ဗျဟ္မာခမ်း ခင်းလမ်းဖွစ်ဖွစ်၊ ကကျေား
စွမ်းစွမ်းတဲ့နပ်၊ လိုးဟမ် လူဟမ် ဗျဟ္မာဟမ် ကဟမ်ဟမ်
ပြုံးပြင်း အချွေးရုံး ကအာဖုံးတဲ့နပ်၊ ဟဲ့ “ယသ” ဘုန်း
တေားနပ်သွ။
- ၄။ ထွားနိုင်းမိုင်းထွား၊ ဝိုင်းနိုင်းမိုင်းဝိုင်းတဲ့ တက္ခိုသဒါးတမ်း၊
ဘုရားစမ်းဗွေ ကျက်သရေးနပ်၊ ဟဲ့ “သိရီ” ဘုန်းတေား
နပ်သွ။
- ၅။ နမ်းတွက်ဝင်တာ၊ အကျိုးသားနီပါ၊ လိုးရာအတိုင်း ထွ
အောင်းမျှင်းထိုးနပ်၊ (လိုးတိုင်းလ၊ တတိုင်းဗွေထိုးနပ်)
ဟဲ့ “ကာမ” ဘုန်းတေားနပ်သွ။
- ၆။ ပါမိုင်းခန်းတဲ့ တုနိုင်းထွားနိုင်းတဒါးတမ်း၊ ဗွေစမ်းဘုရား
ထားကျိုးစာပီရိယနပ်၊ ဟဲ့ “ပယတ္တ” ဘုန်းတေားနပ်
သွ။

ဘုရားဂုဏ်းတေား ၉-ပါး ကဗျာ

- ၁။ ပူးဇော့ထွိုက်ယံ - အရဟံမဉ်းဟး
ဗဉ်းဗးအဲဉ်ထောင်း - ဗွေးစောင်းဘုရား
မားဖေ့လို့ထို - အမျိုးကီလေးသား
အရဟ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၂။ ကောဒေါ့မွောင်ထေ - ကောစေနယ်ဒါး
ဆရားအဲဉ်ထောင်း - ဗွေးစောင်းနဝ်းရာ
နမ်းကျင်နမ်းသေ - နမ်းထေချာဒျား
သမ္မုဒ္ဓ - ယံကျ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၃။ အကျင်တခြေ - ထာသေဖွိုငါး
မွေးတင်းနဝ်းစား - တဲးဝါးလို့ခါး
ကျင်မွေးသေမွေး - ဟွမ်ဟွေးမဉ်းသား
ဝိဇ္ဇာစ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၄။ ဗွေးဘုရားသူ - ဒေါ့ရှုဟော်ဒျား
ငေါင်းဟောဝ်ငါးဒါး - ပဲစ်ဟားကင်ညာ
စိုးယိုပန်ငါ - ကျိုထွာရိုးဒါး
သုဂတ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၅။ သေလို့ထီးရှု - လိုလူသတ္တဝါး
သတ္တဝါးအခမ်း - ခင်းလမ်းသေခါး
ရှုပ နာမ - ယံကျသေနား
ဝိဒူက - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။

- ၆။ ဆွဲ၊မ၊သင်၊သား - အာစားသတ္တဝါး
 ဒုက္ခယံလွစ် - ယံချစ်နပ်၊ရာ၊
 နေးနယ်၊သွဲ၊လ၊ - ဆွဲ၊မ၊လွေ၊ဒါး
 နုတ္တရ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၇။ နေးနယ်၊သွဲ၊လ၊ - ဆွဲ၊မ၊လွေ၊ဒါး
 သတ္တဝါးတန်ပေး - ယေန်းကေးအာဖြာ၊
 နပ်၊မ၊ထွာစူ၊ - လို၊လူ၊ဆရား
 သတ္တာ-ဝ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၈။ နမ်းတဲ့သေခါ၊ - တရာ၊သစ္စား
 ဝင်၊ဖေးသေနား - ဟော်၊ဒါးနယ်ပါ
 ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ - မဉ်၊လ၊ဟောင်ငါး
 ယံသွတ်၊ဩ - ဗုဒ္ဓေါ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၉။ ကုသိုလ်းအာအော - ရွမ်တောသေ၊ဗား
 ဆိုင်၊သွတ်၊အနေ - ကျိုးဖေးနပ်၊ရာ၊
 ကံးလီ၊အားသန် - ဘုန်းတန်ဟောင်ငါး
 ဘဂဝ - ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၁၀။ ဗုဒ္ဓမျိုးယို - ယံထိုဟောင်ငါး
 ဂုဏ်းတေးသူစွိုး - စင်မြိုးဗွေခါ၊
 ဘုရာ၊မျတ်ယို - သ၊ကိုသွင်၊ဒျား
 ယွမ်းယွဲ၊ကေး - ရိုးသေး ဝိုင်းအွဉ်ငါ ။

ဘုရာ၊ဖဲ၊ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)ထွ၊သွ၊။

တရာ၊ဖဲ့၊ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

တရာ၊ဂုဏ်းတော့ ၆-ပါး

- ၁။ သွာက္ခာတော (ဘဂဝတာ ဓမ္မော)
- ၂။ သန္နိဋ္ဌိကော
- ၃။ အကာလိကော
- ၄။ ဧဟိပဿိကော
- ၅။ ဩပနေယျိကော
- ၆။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော (ဝိညူဟိတိ)

ဘဂဝတာ ဓမ္မော - နိဗ္ဗောဒ်တရား၊ ကဟော်၊သေ၊ခါ၊ တရာ၊
တော့နဝ်၊ -

- | | |
|------------|----------------------------|
| ပရိယတ်တရာ၊ | - ၁ ပါး |
| မဂ်တရာ၊ | - ၄ ပါး |
| ဖိုလ်းတရာ၊ | - ၄ ပါး |
| နိဗ္ဗာန်၊ | - ၁ ပါး အဝ်းအပါး ၁၀-ယိုသွ။ |

၁။ သွာက္ခာတ ဂုဏ်းတော့အဓိပ္ပါယ်

သွာက္ခာတ - သု + အက္ခာတ၊ သု - ဟင်ဟင် ယံ
ယံ၊ အက္ခာတ - ဟော်၊။ သွာက္ခာတ - “ဟော်၊ဟင်ဟင်ယံယံ”
အဓိပ္ပါယ် လ၊နဲ၊င်းနဝ်၊သွ။

တရာ၊တော့ယိုနဝ်၊ ဟော်၊ပရိ၊ပရာ၊၊ ဟော်၊ပစ္စိ၊ပိုင်၊ပိုင်၊ထာ၊
မွေးတဝ်း၊ ဟော်၊ကားကထန်းကျိ၊၊ဖြောင်း၊ ဟော်၊ကားကလောင်း
ကျိ၊၊ဖြေ၊မွေးတဝ်း၊ ဟော်၊ဟင်ဟင်ယံယံ၊ ဟော်၊ထွ၊၊ထွ၊၊ထွ၊၊
တွမ်၊ ဟော်၊တဲးတဲးဝါးဝါးနဝ်၊သွ။

၂။ သန္နိဋ္ဌိက ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

သံ + ဒိဋ္ဌိက ၊ သံ - နှမ်းကိုးတင်း၊ ဒိဋ္ဌိက - သေထီး၊
သန္နိဋ္ဌိက - “နှမ်းကိုးတင်း သေထီး၊ သေခါ၊တရားဖူးချား” အဓိပ္ပါယ်၊
လ၊နဲင်းနဝ်၊သွ။

တရားဖူးယိုနဝ်၊ ဟိုန်ကွို၊ဝင်၊ထျ၊၊ လ၊ကွို၊ဝင်၊လောင်း၊
ဝင်၊ပြောင်းထန်းနယ် မွေးတမ်း၊ နီဗွေးဘုရား နှမ်းကိုးတင်း သေထီး
သေခါ၊ တရားဖူးချားသွ။

၃။ အကာလိကော ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

အ - မွေးတမ်း၊ ကာလိက - အခိန်းညထို၊ အကျို၊နန်း
ဖေး၊ အကာလိကော - “အခိန်းညထို၊ အကျို၊နန်းဖေး မွေးတမ်း”
အဓိပ္ပါယ်၊ လ၊နဲင်းနဝ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရား တရားယိုနဝ်၊ ကျင်၊မွေးယိုခါ အကျို၊လ၊မွေး
ယိုခါ၊ အကျို၊ဖေးမွိုင်ကြိုင်မွေး ယိုခါသွ။

တောင်ခါ၊ ။ ။ မဂ်တရား လစ်ပါ၊နဝ်၊ ဖေးအကျို၊မွိုင်သွတ်၊၊
အဝ်းကိုင် တရားလင်ဖူးနဝ်၊ ဖေးအကျို၊အမွိုင်
ထွေတမ်း မဂ်တရားနဝ်၊သွ။

၄။ ဟေိပသိက ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

ဟေိ - လွဉ်စံ၊ယိုဟိုင်း၊ ပသိက - ထွားစံ၊ယိုဟိုင်း၊
ကျင်၊စံ၊တရားယိုလှိုင်း။

ဟေိပသိက - “လွဉ်စံ၊ယိုဟိုင်း၊ ထွားစံ၊ကျင်၊စံ၊ တရား
ယိုလှိုင်း” ရှင်းဟန်ဆွော့ကတဲ၊ ဖစ်ဟဲ့၊မွိုန်းစွဉ်းဝင်၊ နဲင်းနဝ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရား တရားယိုနဝ်၊ အယံငါးတင် “သီမဉ်းယွမ်း
တမ်းလဲ့ လွဉ်ယိုဟိုင်း၊ ကျင်၊လွဉ်၊မဲဉ်းမဲဉ်းလှိုင်း၊ အကျို၊လ၊ဗား
အမန်း” အားမခံးနွောင်၊စွဉ်း တျက်တျက်နဲင်းနဝ်၊သွ။

၅။ သြပနေယျိက ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

သြပ - အွဉ်းဗွိုးခြ၊ နမ်းသ၊ နေယျိက - အိပါထွိုက်၊
သြပနေယျိက - “သ၊ကို ယူးလ၊ အွဉ်းဗွိုးခြ၊ နမ်းလောင်းကီ
အဝ်းလှို အိပါသေးသေး” အဓိပ္ပါယ် လ၊ နဲင်းနဝ်းသွ။

စွဲသားဖိုး ကအဝ်းထုမ်းထွိုက်၊ ရန်းသူးတွင်၊ နဝ်း ပေါးအွဉ်း
လင်ထို၊ တနတ်တဲ ရန်းသူးသတ်လ၊ ဝ၊ ပြးဒုက္ခ သီလွဗားထာ၊
ဥပမာ - နဲင်းနဝ်းနေနေ၊ ပေါးတရာ၊ တစွယ်တဝ်းသ၊ တဗွိုးခြ၊
တဝ်းနမ်းနဝ်း ကိလေးသား ရန်းသူးဖိုး နိစွက်လ၊ မွိုင်းဒုး၊ မော့ဗား
ထာဒုက္ခ၊ တဘဝထွ။ တဘဝ၊ ဆင်းဆင်း သီလွဗားထာနဝ်းသွ။

၆။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ ဂုဏ်းတေားအဓိပ္ပါယ်

ပစ္စတ္တံ - ဖွေ်ဖွေ်မွဉ်းမွဉ်း၊ ပဝါပရာဒုး
ဝေဒိတဗ္ဗ - ထီးသေဗား၊ ခံးစာဗား

ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ - “ထီးသေဗား၊ ခံးစာဗား ဖွေ်ဖွေ်မွဉ်း
မွဉ်းဒုး၊ ပဝါပရာဒုး” အဓိပ္ပါယ် လ၊ နဲင်းနဝ်းသွ။

ဝိညူဟိ - ကရိုးဒါ အရိယား ပညားသားဖိုးနဝ်း နီလ၊ မဂ်
လ၊ ဖိုလ်း နီတိုးအရန်းမိုင်၊ ယူးလ၊ ဆိုင်၊ ထီးသော့ချာလို့၊ နေးတွမ်း
ဖိုလ်းတရာတိုင် ခံးစာဗား ထာငိမ် (နိဗ္ဗူဟိ) နိဗ္ဗာန်းအရသားနဝ်း
သွ။ လောကုတ္တရာတရာ၊ ၉-ပါးဖိုးယိုနဝ်း နမ်းကိုးပင်း တရာ၊
စစ်စစ်ဖိုးဒုး၊ ပါးမိုင်ကျင်မွေး ပါးမိုင်သေ၊ ပါးမိုင်ထွေမွေး ပါးမိုင်
လ၊ ဒုး၊ “ခွေ လွေငါး၊ နီဗ္ဗေးကလ၊ ဒါး မဂ်တရာ၊ ဖိုလ်းတရာနဝ်း
ဖေးမင်းခွေသွဉ်းမွိုင်” ကိစ္ဆန်းနဲင်းနဝ်းတဲ ဖေးမင်းတလ၊ တဝ်းနဝ်းသွ။

ဥပမာ - မော့ရော့ဂါး ဝေးဒနားသား အဝ်းနီဖြာ၊

ပထမတဖြာနှင့် အံ့တသီးတင် ရေးဂါးဝေးဒနား ထိုးမား၊ အံ့အံး
ဗား ချံးချံးသားသား။ ဒုတိယ ပါးတဖြာနှင့် ရှိ “ခွေလွှဲအံးငါး
တသီး၊ အံ့ဖေးပါခွေ တသီးနှင့်၊ အံ့တသီးထွူတင် ရေးဂါးထိုးမား
တွေ့၊ နာကလဒါး ထာချမ်းသားနှင့်နှင့် ဖေးပဲင်းတောခွေနော”
မည်းရိုးနဲင်းနှင့် ဖေးပဲင်းထာချမ်းသား တထွာတင်းနှင့်သွူ။

တရာဂုဏ်းတော့ ၆-ပါး ကဗျာ

- | | | | |
|----|-------------------------|---|--------------------|
| ၁။ | ထီးလို့သေငါး | - | တရာဟောင်ဒါး |
| | နေးတွမ်းမေတ္တာ | - | ကရုဏာစွိုင်းခါး |
| | ဟောင်ကျမွေးမိုင်း | - | ဟော်ခြိုင်းသေးချား |
| | သွာက္ခာတ | - | ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။ |
| ၂။ | တရာဖုံးယို | - | ဗွန်ထိုသေနား |
| | ဟွိုန်ကျိုင်းဝင်းငေါင်း | - | မွေးတင်းလာလာ |
| | နမ်းထီး နမ်းမော့ | - | နမ်းဒေါဟော်ချား |
| | သန္နိဋ္ဌ | - | ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။ |
| ၃။ | တရာဖုံးယို | - | မူးခိုကျင်နား |
| | နဲင်းမိုင်းလွဲယောင်း | - | ဆွတ်တင်းလာလာ |
| | အကျိုလှစောင်း | - | ညတင်းမျိုင်းငါး |
| | အကာ-က | - | ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။ |
| ၄။ | တရာဖုံးယို | - | ယံထိုဟောင်ငါး |
| | ထွားဟိုင်း ကျင်ဟိုင်း | - | လွဉ်လဲင်းအာဖြာ |
| | ဖစ်မြိုန်းစွဉ်းပါး | - | တရာယံငါး |

- ဟေ - က - ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၅။ တရာတော့ယို - ဗွန်ထိုဟော်၊ ချား
မီးမဉ်ဗိမ်း၊ ရှူ - ခိုမှုးအများ
သ၊ ကိုနမ်းကီ - ဟောင်အီပါငါး
နေယိုက - ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၆။ တရာ၊ မျတ်ယို - ဗွန်ထိုဟော်၊ ချား
လွှာက်၊ နားကျင်၊ မွေး - ထူးနေးအာဖြာ၊
ထီးသေတရာ၊ - ခံးစာ၊ ချမ်းသား
ဝေ - တဗ္ဗ - ဓမ္မ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၇။ ဓမ္မမျိုယို - ယံထိုဟောင်ငါး
ဂုဏ်းတော့သုစွိုး - စင်ဖြိုးဗွေခါ၊
တရာ၊ မျတ်ယို - သ၊ ကိုသွင်၊ ချား
ယွမ်းယွံးကေး - ရိုးသေး၊ ဝဲင်းအွင်ငါ ။

အပရိဟာနိယ တရာ၊ ၇-ပါး

(ခွန်သီးဖုံး တဆွတ်ယွတ်နှောင်တမ်း တရာ၊ ၇-ပါး)

- ၁။ ဆင်းဆင်း၊ စီးဝွေ၊ လှိုင်ဝင်း၊ စီးဝွေ၊ အလဲင်းပေါင်းအာတန် ။
- ၂။ ဖြမ်းဖြမ်းပူးလှိုင်ဝင်း၊ ဖြမ်းဖြမ်းလှိုင်ဝင်း၊ အံ့ပုဗ္ဗ၊ အစီးအဝွေထွူ၊
ဖြမ်းဖြမ်းလှိုင်ဝင်း၊ ခွမ်မာ၊ ခမ်းထီကိစ္စဖုံး ။
- ၃။ တညပ်ခါတမ်း အထွောင်းကိုနပ်၊ တပညပ်ထဲင်းတမ်း၊ က
ပညပ်ထွူလဲဦး အထွောင်းကိုနပ်၊ တယားကိုင်ထိုးတမ်း၊
ခွိုင်းကပညပ်ခါဒါး ကျင်ထုံစခါဖုံးယို လွှာက်၊ နားကျင်သွံ၊

လွဉ်းချား။

၄။ ထီးလို၊ ဖြား လို၊ တန်ဖုံးယို ရိုးသေးချား၊ ခံးနွမ်းချား၊ ဟွိုန်ဟပ်
ချား၊ ပူးဇေးချား၊ လို၊ ဖြား လို၊ တန်သီးဖုံး အငေါင်းယိုတဲ့
ဟပ်နေးနားချား၊ အွဉ်းသ၊ နဲင်းနပ်။

၅။ ထို့၊ နွိုင်းနင်း၊ ငင်းငါင်၊ နေးတွမ်းအားဏားတင် ထူးသိမ်း၊ နွိုင်း
တင်း ဝင်၊ မာဝင်၊ ပိုမူး။

၆။ ခွန်သီး ကအွဉ်းခါ၊ လူ၊ ခြိန်း လူ၊ ဟော် (လူ၊ သားသနား)ဖုံးယို
ရိုးသေးချား၊ ခံးနွမ်းချား၊ ဟွိုန်ဟပ်ချား၊ ပူးဇေးချား၊ က
လဲဉ်းခိုးချာ ကလောင်၊ ကတင်းအတို့၊ လောင်၊ တင်းသေး
သေးချား။

၇။ ကကျ၊ လွဉ်တင်းခွိုန်း ဗွေးရဟန္တာသီးဖုံး ယံဖေးနေး ကကျ၊
လွဉ်၊ ကကျ၊ လွဉ်လဲဉ်းချား ဗွေးရဟန္တာသီးဖုံး ယံဖေးနေး
ကအုံဟး ချမ်း၊ ချမ်းသားသားနပ်၊ ခွန်သီးဖုံး နေးတွမ်းထာ၊
တရာ၊ ထွားခွမ်းမာ၊ ဖေးချား။

ပုဂ္ဂိုလ်း ကအုပ်ခမ်း အုပ်ထီသားဖုံး ပေါးအင်းနေးနားလွဉ်၊
တရာ၊ ယို (၇)ပါးနပ်၊ အင်းအစီ၊ ပွားလွဉ်လွှမ်း၊ အီးဆုတ်ယုတ်တား
အဲဉ်ထမ်း ပဉ္စောင်းဘုရာ၊ ဗွေး ဟော်၊ ဖေးနဲင်းနပ်၊ သွ။

အပရိဟာနိယ ကဗျာ (ခွန်သီးတား)

- * စီးဝွေ၊ ခွို၊ ဝင် - ဖြမ်းလင်၊ ဟောင်ချား
- ပညပ်ခါ၊ ဒါး - လွှောက်၊ နားသွံ၊ ခါး
- နားလို၊ တန်ငေါင်း - စူးတင်းသ၊ မား
- လောင်၊ တင်းချား - သံဃား ယံကျ၊ ကာ ။

- * တရာ၊ နှိုတ်၊ ပါ၊ - အများ၊ ရား၊ ဇာ၊
မဉ်းထူးသွံ၊ နေ၊ - ထွာမွေးစီ၊ ပွာ၊
ဆုတ်ယုတ်ထို၊ ပက် - တို၊ တက်ချမ်၊ သား၊
ဘုရာ၊ ဗွေ၊ - ဟော်၊ ဖေ၊ ငင်းကျို၊ အာ ။
- * ကွပ်ပွိုးကျို၊ အာ - ကထွာရား၊ ဇာ၊
ဟောင်ထူးသွံ၊ သေး - ယံဖေ၊ စီ၊ ပွာ၊
ဆုတ်ယုတ်ထို၊ ပက် - တို၊ တက်ချမ်၊ သား၊
ရေးမိဋ္ဌာန်း - နိဋ္ဌာန်း၊ ယံတို့၊ ငါ ။

အပရိဟာနိယ တရာ၊ ၇-ပါ၊

(ရဟန်းသီး တဆုတ်ယုတ်နွောင်တမ်း တရာ၊ ၇-ပါ၊)

- ၁။ ဆင်းဆင်း၊ စီ၊ ဝေ၊ လှိုဝင်း၊ စီ၊ ဝေ၊ အလဲင်းပေါင်းအာတန်။
- ၂။ ဖြမ်းဖြမ်းပူ၊ လှိုဝင်း၊ ဖြမ်းဖြမ်းလှိုဝင်း၊ အံ၊ ဗ၊ အစီ၊ အဝေ၊ ထွ။
ဖြမ်းဖြမ်းလှိုဝင်း၊ ချမ်မာ၊ သံဃား၊ ကိစ္စဖုံး။
- ၃။ ဘုရာ၊ တညပ်ခါ၊ တမ်း အထွောင်းကိုနောင်၊ တပညပ်ထင်း
တမ်း၊ ဘုရာ၊ ကပညပ်ထွ။ လဲဉ်း အထွောင်းကိုနပ်၊ တယား
ကိုင်ထို၊ တမ်း၊ ချိုင်းကပညပ်ခါ၊ ဒါ၊ သိက္ခာ၊ ပုဒ်ဖုံးယို လွော့က်၊
နားချာ၊ ဟပ်ဟပ်ဒါ၊ ဒါ။
- ၄။ ထီးရဟန်း၊ တန်ဖုံးယို ရိုးသေးချာ၊ ခံးနွမ်၊ ချာ၊ ဟွိုန်ဟပ်ချာ၊
ပူ၊ ဇော၊ ချာ၊ ရဟန်း၊ တန်သီးဖုံး အငင်းယိုတဲ့ ဟပ်နေးနားချာ၊
အွဉ်းသ၊ နှိုင်းနပ်။
- ၅။ စူ၊ လွဉ်းတမ်း သ၊ လောဘ တဏှာ၊ အလိုး။

၆။ သမဉ်အံ့ဒျား ကျောင်းတခြာကို။

၇။ ကကျွလွဉ်တင်းဒွါန်း ဗွေးရဟန်း သီးလသားဖုံး ယံဖေးနေး
ကကျွလွဉ်၊ ကကျွလွဉ်လဲဉ်းဒျား ဗွေးရဟန်းသီးလသားဖုံး
ယံဖေးနေး ကအံ့ဟးချမ်းချမ်းသားသားနဝ်၊ စွမ်းပီးစွမ်းပါ၊
ထွားခွမ်းမာဖေးဒျား။

ဗွေးရဟန်းသီးဖုံး ပေါးအင်းနေးနားလွဉ်၊ တရာ၊ ယို(၇)ပါ၊
နဝ်၊ အင်းအစီ၊ပွာလွဉ်လွမ်း၊ အီးဆုတ်ယုတ်တာ၊ အဲဉ်ထောင်း
ပဉ္စောင်း ဘုရားဗွေး ဟော်၊ဖေးနဲဉ်းနဝ်သွ။

အပရိဟာနိယ ကဗျာ (ရဟန်းသီးတား)

* စီးဝွေ့ခွါဝင် - ဖြမ်းလင်၊ဟောင်ဒျား
ပညပ်ခါဒါး - သိက္ခာထိန်းခါ၊
နားဗွေးတန်ငေါင်း - စူးတင်းသမား
မဉ်အံ့ဒျား - သံဃာ၊ ယံကျွအာ ။

* တရာ၊ခွတ်ပါ - အမျာသံဃာ၊
မဉ်ထူးသွံ၊နေး - ထွာမွေးစီးပွာ၊
ဆုတ်ယုတ်ထိုပက် - တိုတက်ချမ်းသာ၊
ဘုရားဗွေး - ဟော်၊ဖေး ငင်းကျိုအာ ။

* ကွပ်ပွိုးကျိုအာ - ကထွာသံဃာ၊
ဟောင်ထူးသွံ၊သေး - ယံဖေးစီးပွာ၊
ဆုတ်ယုတ်ထိုပက် - တိုတက်ချမ်းသာ၊
ရေးမိဋ္ဌာန်း - နိဗ္ဗာန်၊ ယံတို့ငါ ။

သမ္မပ္ပဓာန်းတရားလစ်ပါး (ထာ၊ကျိ၊စာ၊ ၄-စုံ၊)

စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ -

ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော ၊

အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော ၊

အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော ၊

ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယာမော ။

အနက် - ဥပ္ပန္နာနံ - ကထွာထွူလဲဦးျား၊ ပါပကာနံ - အကုသိုလ်းဖုံးယို၊ ပဟာနာယ - ဖေးနေးကပယ်းနွှောင်နှံ၊ ဝါယာမော - ကျိ၊စာ၊မာ၊။

အနုပ္ပန္နာနံ - တလ၊ထွာတဝ်းခွါန်း၊ ပါပကာနံ - အကုသိုလ်းဖုံးယို၊ အနုပ္ပါဒါယ - ဖေးနေး ကတွမ်းထွာမွှိုန်းနှံ၊ ဝါယာမော - ကျိ၊စာ၊မာ၊။

အနုပ္ပန္နာနံ - တလ၊ထွာတဝ်းခွါန်း၊ ကုသလာနံ - ကုသိုလ်း ဖုံးယို၊ ဥပ္ပါဒါယ - ဖေးနေးကထွာလွဉ်နှံ၊ ဝါယာမော - ကျိ၊စာ၊မာ၊။

ဥပ္ပန္နာနံ - ကထွာထွူလဲဦးျား၊ ကုသလာနံ - ကုသိုလ်း ဖုံးယို၊ ဘိယျောဘာဝါယ - ဖေးနေးကယိန်းတို့၊ပွာ၊ ထွာအာအာ နှံ၊ ဝါယာမော - ကျိ၊စာ၊မာ၊။

သမ္မပ္ပဓာနာ - သမ္မပ္ပဓာန်းဖုံးနှံ၊ ဝါ - ထာ၊ကျိ၊စာ၊မာ၊ ဖုံးနှံ၊ စတ္တာရော - အဝ်းလစ်ပါး နဲဉ်းယိုသွူ။

သမ္မပ္ပဓာန်းလင်္ကား

၁။ ကထွာလဲဦးျား ၊ ထာ၊မာ၊မာ၊ ၊ ပယ်းဟးယိုခါခါ ။

- ၂။ လ၊ထွာဒွိန်းချား ၊ ထာမာမား ၊ သျောင်းဟးယိုခါခါ ။
၃။ လ၊ထွာဒွိန်းချား ၊ ထာဟင်ဒါး ၊ ကျိုဟးယိုခါခါ ။
၄။ ကထွာလဲဉ်းချား ၊ ထာဟင်ဒါး ၊ ကျိုဟးယိုန်းအာအာ။

တရာဖဲ့ဆင်းရာ ဗဟုသုတ အမိုင် (၁) ထွူယိုသွ။

× × × × × ×

သံဃာ့ဂုဏ်တော (၉)ပါး ပါဠိ

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော
၂။ ဥပုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော
၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော
၄။ သာမိပိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော
(ယဒိံစံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ သေ
ဘဂဝတော သာဝကသံဃော)
၅။ အာဟုနေယျော
၆။ ပါဟုနေယျော
၇။ ဒက္ခိဏေယျော
၈။ အဉ္ဇလိကရဏီယော
၉။ အနုတ္တရံ ပုညဓေတ္တံ လောကဿ။

၁။ သုပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

သု - ဟောင်း၊ ပဋိပန္န - ကျင်း။ သုပ္ပဋိပန္န “ဘုရားတပဲ့၊
သံဃာနဝ်၊ အကျင်ဟင်ငါး” အဓိပ္ပါယ် လနဲင်းနဝ်သွ။

၂။ ဥပုပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

ဥပု - စွဲ၊ ပဋိပန္န - ကျင်။ ဥပုပ္ပဋိပန္န “ဘုရားတပဲ့၊ သံဃာနဝံ၊ အကျင်၊ စွဲ၊ ငါး” အဓိပ္ပါယ်၊ လနဲ့င်းနဝံ၊ သွ။

ဘုရားကဟော်၊ ခါ၊ ကဆုံးမ၊ ခါ၊ နဝံ၊ အဝံ၊ ချားတမျိုး၊ လွေ၊ မာ၊ ခတ်၊ တောချား၊ ကျင်၊ မားတောချား တစားခေါ်ဖုံးနဝံ၊ “ဥပုပ္ပဋိပန္န - အကျင်၊ စွဲ၊ မွေးတဝံ၊ ထွာတောချား အကျင်၊ မားတန်ချား” နဝံ၊ သွ။

ဝင်၊ ဖေးနေး ကကီးညို၊ ဝင်၊ ဖေးနေး ကထင်းတန်၊ လာဘ် တဦး၊ ဖေးနေး ကတို၊ အာတင် နေးတွမ်းထာ၊ လိန်း ချားမဲ့ ချားနား၊ လဲဉ်အံဝင်၊ စားဖုံးနဝံ၊ ထာ၊ မာ၊ ငါးရဲင်၊ ဆား “အကျင်၊ မား” ဖုံးချားနေနေသွ။

၃။ ဉာယပုပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

ဉာယ - နိဗ္ဗာန်တား၊ ပဋိပန္န - ကျင်။ ဉာယပုပ္ပဋိပန္န - “ဘုရားတပဲ့၊ သံဃာနောဝံ၊ ကျင်၊ ချား နိဗ္ဗာန်တား” အဓိပ္ပါယ်၊ လနဲ့င်းနဝံ၊ သွ။

၄။ သာမိပုပ္ပဋိပန္န ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

သာမိ - ဖေးနေးကလွှာက်၊ ငမ်း တွမ်းဝင်၊ ထာ၊ ရိုးသေး၊ ပဋိပန္န - ကျင်။

သာမိပုပ္ပဋိပန္န - “ဘုရားတပဲ့၊ သံဃာနဝံ၊ ဖေးနေးက လွှာက်၊ ငမ်းတွမ်း ဝင်၊ ထာ၊ ရိုးသေးမူ၊ နဝံ၊ ကျင်၊ ချား” အဓိပ္ပါယ်၊ လနဲ့င်းနဝံ၊ သွ။

၅။ အာဟုနေယျ ဂုဏ်တော အဓိပ္ပါယ်

အာဟုနေယျ - “နီဗ္ဗေးဘုရား တပဲ့၊ သံဃာနဝံ၊ ထာ၊ လူ၊

အင်းညားထူးလွင်ဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား”အဓိပ္ပါယ် လဲနဲင်းနဝ်း သွ။

၆။ ပါဟုနေယျ ဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်

ပါဟုနေယျ - “နီဗွေးဘုရာ တပဲ့သံဃာနဝ်း တဒြို ကမာဇေး ထဉ်းတားဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား”အဓိပ္ပါယ် လဲနဲင်းနဝ်း သွ။

၇။ ဒက္ခိဏေယျ ဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်

ဒက္ခိဏေယျ - “နီဗွေးဘုရာ တပဲ့သံဃာနဝ်း ထာလူး မဲဉ်းဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား”အဓိပ္ပါယ် လဲနဲင်းနဝ်းသွ။

“ထာလူးမျတ် ထာလူးမဲဉ်း” ကရိုနဝ်း ရေးမိုးလွေ့ဒျား ထာချမ်းသားပန်ငါတားတင် ကလူးကတန်ဒျား ထာလူးဖုံးနဝ်းမ၊ ဟဲ့ဗား “ထာလူးမျတ် ထာလူးမဲဉ်း” နဝ်းသွ။ ခွေမဲဉ်းလူးပုဂ္ဂိုလ်းသူ နဝ်း ခွေအီးလဲချာ တဒြိုတမျိုမျို နေးတွမ်းထာရေး ထင်းနဲင်း နောင်တင် ကလူးကတန်ဒါ ထာလူးဖုံးနဝ်း ဒက္ခိဏာ - ထာလူး မျတ် ထာလူးမဲဉ်း မွေးတင်းနောင်သွ။

၈။ အဇ္ဈလိကရဏီယ ဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်

အဇ္ဈလိ - စူဝဲင်း၊ ကရဏီယ - မာထွိုက် ဝဲင်းထွိုက်။

အဇ္ဈလိကရဏီယ - “နီဗွေးဘုရာ တပဲ့သံဃာနဝ်း ဝဲင်းထွိုက်ဒျား တွမ်းစူဝဲင်း” အဓိပ္ပါယ် လဲနဲင်းနဝ်းသွ။

၉။ အနုတ္တရံ ပုညခေတ္တ ဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်

အနုတ္တရံ - အယံသွတ်၊ ပုည - ကုသိုလ်းဒြို၊ ခေတ္တ - သွို့၊ ခြံလဲင်းဟံးယား။

အနုတ္တရံ ပုညခေတ္တ - “နိဗ္ဗေဒဘုရား တပျံ့သံဃာ့နောင်၊
ဗုဒ္ဓပိစ္ဆိမ္မိလင်း၊ သေနိနဲဇ်းစွဉ်းသ္မိန္ဒြိ ရှင်သော၊ ကုသိုလ်းနီတား
ဟံးယားအယံသွတ်၊” အဓိပ္ပါယ်လမ်း လနဲဇ်းနဝ်းသွ။

“သံဃာ” ကရိုနဝ်း - သီးလသိက္ခာ၊ ဗုဒ္ဓပိဋကလို့ဝင်တင်
တစွါချင်း အပေါင်နဝ်း ဟဲ့ “သံဃာ” နဝ်းသွ။

သံဃာ ၂-မျိုး

၁။ အရိယာ သံဃာတေား

၂။ ပုထုဇဉ်း သံဃာတေား ယိုနီမျိုးသွ။

နဝ်းကိုနဝ်း -

၁။ အရိယာ သံဃာတေားနဝ်း ဟဲ့ “ပရမတ္ထသံဃာ”

၂။ ပုထုဇဉ်း သံဃာတေားနဝ်း ဟဲ့ “သမ္မုတိသံဃာ”
နဲဇ်းနဝ်းယင်သွ။

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ ၊ စတ္တာရိ ပုရိသ - လိုခိုမျတ်လစ်၊
ယုဂါနိ - အခုမ်းဖုံး။

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ - လိုခိုမျတ်လစ်၊ ခုမ်းဖုံး ကရိုနဝ်း-

၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းတွမ်း

သောတာပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်း - တခုမ်း ။

၂။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းတွမ်း

သကဒါဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်း - တခုမ်း ။

၃။ အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းတွမ်း

အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ်း - တခုမ်း ။

၄။ အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းတွမ်း

အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်းနဝ် - တခုမ်။

ယိုလစ်၊ခုမ်၊နဝ်၊သွ။

အခုမ်၊နဝ်၊ အဝ်း (၄)ခုမ်၊ ပဉ်ပါ၊ပဉ်ပါ၊အနေနဝ်၊ အဝ်း(၈)ပါ၊
နဝ်၊သွ။

၈-ပါ၊ကိုနဝ်၊ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်း ၄-ပါ၊

၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၂။ သကဒါဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၃။ အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၄။ အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

ယိုလစ်၊ပါ၊နဝ်၊ ဟဲ့၊ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်း ၄-ပါ၊နဝ်၊သွ။

ဖိုလ်း ပုဂ္ဂိုလ်း ၄-ပါ၊

၁။ သောတာပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၂။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၃။ အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း

၄။ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း။

ယိုလစ်၊ပါ၊နဝ်၊ ဟဲ့၊ဖိုလ်း ၄-ပါ၊နဝ်၊သွ။

မဂ္ဂဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း ကရီ၊နဝ်၊ -

၁။ လုသောတာပတ္တိမဂ်တင် (အောင်းဒင်း သောတာပတ္တိမဂ်
လောင်းတင်) ဟဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်း။

၂။ လုသကဒါဂါမိမဂ် (အောင်းဒင်း သကဒါဂါမိမဂ်လောင်းတင်)
ဟဲ့၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်း။

၃။ လုအနာဂါမိမဂ် (အောင်းဒင်း အနာဂါမိမဂ်လောင်းတင်)

ဟဲ့၊ အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်း။

- ၄။ လ၊အရဟတ္တမဂ် (အောင်းဒင်း အရဟတ္တမဂ်လောင်းတင်)
ဟဲ့၊ အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်းနဝ်းသွ။

ဖလဋ္ဌာန်း ပုဂ္ဂိုလ်း ကရိနဝ် -

- ၁။ လ၊သောတာပတ္တိမဂ်ထွေ၊ လ၊သျှပ်တငါလွေ့စွဉ်း
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (အောင်းဒင်းလောင်းတင်) ဟဲ့၊ သောတာ
ပတ္တိဖလဋ္ဌာန်း၊ တနယ်၊ ဟဲ့၊ “သောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း” နဝ်း
သွ။

- ၂။ လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်းထွေ၊ လ၊သကဒါဂါမိမဂ်၊ သံဃကလ၊
သကဒါဂါမိမဂ်တဲ့ လ၊သျှပ်တငါလွေ့စွဉ်း သကဒါဂါမိဖလ
ဋ္ဌာန်း၊ တနယ်၊ ဟဲ့၊ “သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်း” နဝ်းသွ။

- ၃။ လ၊သကဒါဂါမိဖိုလ်းထွေ၊ လ၊အနာဂါမိမဂ်၊ သံဃကလ၊
အနာဂါမိမဂ်တဲ့ လ၊သျှပ်တငါလွေ့စွဉ်း အနာဂါမိဖိုလ်း (အောင်း
ဒင်း အနာဂါမိဖိုလ်းလောင်း)တင် ဟဲ့၊ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်း၊
တနယ်၊ ဟဲ့၊ “အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်း” နဝ်းသွ။

- ၄။ လ၊အနာဂါမိဖိုလ်းထွေ၊ လ၊အရဟတ္တမဂ်၊ သံဃကလ၊ အ
ရဟတ္တမဂ်တဲ့ လ၊သျှပ်တငါလွေ့စွဉ်း အရဟတ္တဖိုလ်း (အောင်း
ဒင်း အရဟတ္တဖိုလ်းလောင်း)တင် ဟဲ့၊ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်း၊
တနယ်၊ ဟဲ့၊ “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်း” နဝ်းသွ။

အဋ္ဌပုရိသ ပုဂ္ဂလာ အလ၊

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်း (၈)ပါးကရိနဝ်- မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်း ၄-ပါး၊

ဖိုလ်းပုဂ္ဂိုလ်း ၄-ပါး၊ ယို (၈)ပါးနဝ်၊ ဟဲ့၊ “အရိယားပုဂ္ဂိုလ်း”(၈) ပါးနဝ်းသွ။

အရိယားပုဂ္ဂိုလ်း (၈)ပါးယို (၈-မျိုးယို) နဝ်၊ သံဃားဂုဏ်းတေား (၉)ပါးဗွေလို့၊ မုချလုလို့ သံဃားဂုဏ်းတေား(၉)ပါးနဝ်းသွ။

သမ္မုတိ သံဃာနဝ်းတဲ့ ယံကလုမဂ်၊ ဖေးကလုဖိုလ်းအဝ်းကျုံး အဝ်းကျိုးစာ၊ အဝ်းထိန်ခါ၊ သိက္ခာပုဒ်တေားနေနေတဲင် သံဃာဂုဏ်း (၉)ပါး အဝ်းနေနေ၊ အရိယားအနေနဝ်၊ လုသံဃာဂုဏ်းတေား (၉)ပါးနေနေနဝ်းသွ။

ရဟန်းတု ရဟန်းစစ်တဝ်း၊ ရဟန်းသိက္ခာကိုင် စတဲင်စားနဝ်းဖိုးနဝ်၊ တွမ်းသံဃာဂုဏ်းတေား (၉)ပါးယို တဆဲင်တဝ်းလို့ဝင်၊ တစိစိ၊ တလုနွောင်တဝ်း သံဃာဂုဏ်းတေား (၉)ပါးယို တစိစိ၊ နဝ်းသွ။

သံဃာဂုဏ်းတေား (၉)ပါးကိုနဝ်၊ -

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နော
- ၂။ ဥဇ္ဈပ္ပဋိပန္နော
- ၃။ ဉာပ္ပဋိပန္နော
- ၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော
- ယို (၄)ပါးနဝ်၊ ထွာအကျောင်ဂုဏ်းတေား ။
- ၁။ အကျင်ဟင်
- ၂။ အကျင်စွိုစွဉ်း
- ၃။ ကျင်နိဗ္ဗာန်တေား
- ၄။ ကျင်ဖေးနေး ကလွောက်ငမ်း တွမ်းဝင်ထာရိုးသေး

တင် ဂွေဗွေသီးဖုံးယိုနပ်, -

၁။ အာဟုနေယျော -

ထာ၊လူ၊ အင်းညာ၊ထူးလွင်ဖိုးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား ။

၂။ ပါဟုနေယျာ

တခြို့ ကမာဖေး ထဉ်းတားဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား။

၃။ ဒက္ခိဏေယျော -

ထာ၊လူးမျတ် ထာ၊လူးမဲဉ်းဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား ။

၄။ အညွှန်ကရုဏီယော -

ဝိုင်းထွက်ကြား တွင်းစုဝိုင်း ။

၅။ အနုတ္တရံ ပုညဓေတ္တံ -

ရိုင်သော့၊ ကုသိုလ်းခွီတာ၊ ထွာလဲင်းယံ၊ ထွာသွို၊ခွဲ

အဟင်သွတ်၊ ။ လ၊ပါခန်းဒျား အကျိုးဂုဏ်းတေား (၅)ပါးယိုသွူ။

သံဃာ့ဂုဏ်းတော; ၉-ပါး ကဗျာ

၁။ ဘုရားပုဒ္ဓိ - သာဝကသံဃာနု

ဟောင်မွေးကျင်းဒါး - သိက္ခာတရား

ကွပ်ပိုးနှင့်မေ - မင်းလှဟဲ့ဗား

သုပ္ပန္န - သံဃ ဂုဏ်းတပါး ။

၂။ ဘုရားပုဒ် - သာဝကသံဃာနု

စို့၊စွဉ်းကျင်ဒါး - သိက္ခာတပါး

ကွပ်ပွိုးနဝ်မေ - မဉ်လဟွဲဗား

ဥဇ္ဈ - သံဃ ဂုဏ်းတပါး ။

- ၃။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝက သံဃား
ကျင်းမွေး ဓိဋ္ဌာန်း - နိဗ္ဗာန် တရား
ကွပ်မျိုးနတ်မ၊ - မဉ္ဇူလဟဲ့ဗား
ဉာဏပု - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။
- ၄။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝကသံဃား
ရိုးသေး ယံထွိုက် - ကျင်းလွိုက်တရား
ကွပ်မျိုးနတ်မ၊ - မဉ္ဇူလဟဲ့ဗား
သာမိပ - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။
- ၅။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝကသံဃား
ဟောင်စွဉ်းနိဗ္ဗာန် - ဓိဋ္ဌာန်းကျင်းခါ၊
အင်းညာအိလွိုက် - ခံထွိုက် ဟောင်ဒါး
အာ ဟု န - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။
- ၆။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝကသံဃား
ဟောင်စွဉ်းနိဗ္ဗာန် - ဓိဋ္ဌာန်းကျင်းခါ၊
ထဉ်းတားမားလွိုက် - ခံထွိုက် ဟောင်ဒါး
ပါ ဟု န - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။
- ၇။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝကသံဃား
ဟောင်စွဉ်းနိဗ္ဗာန် - ဓိဋ္ဌာန်းကျင်းခါ၊
မျတ်လဲဉ်းထာလူ - ခံထူးထွိုက်ဒျား
ဒက္ခိဏ - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။
- ၈။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝက သံဃား
ဟောင်စွဉ်းနိဗ္ဗာန် - ဓိဋ္ဌာန်းကျင်းခါ၊
စူနံ အွဉ်းထွိုက် - ဝိုင်းထွိုက် ဟောင်ဒါး
အဇ္ဈ-ယ - သံဃ ဂုဏ်တပါး ။

၄၂ ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)

- ၉။ ဘုရားဗုဒ္ဓ - သာဝက သံဃား
 ဟောင်စွဉ်းနိဗ္ဗာန် - မိဋ္ဌာန်းကျင်ခါ၊
 ရှင်ကုသိုလ်းတာ - ဟံးယား ဟောင်ငါး
 အနုတ္တရ - သံဃ ဂုဏ်းတပါး ။
- ၁၀။ သံဃမျိုးယို - ယံထိုဟောင်ငါး
 ဂုဏ်းတေးကွတ်စွိုး- စင်ဖြိုးဗွေခါ၊
 သံဃားမျတ်ယို - သးကိုသွင်းချား
 ယွမ်းယွှန်းကေး - ရိုးသေး ဝိုင်းအွဉ်ငါ ။

သံဃားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတအမိုင် (၁)

ထွ်ယိုသွ် ။

x x x x x x x

ဒါးနဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

လူးတန်၊ထားတွမ်း တလူးတန်၊တမ်းထားနပ်၊ ကွားလို့ဝင်၊
နဲင်းယို -

ထွာလို့၊တဲ့ယမ်း၊ ထွာလူးတဲ့ယမ်း ကလူးတန်၊ထား ဒါးန
သားနပ်၊ အယံလို့လဲဉ်းက တလူးတန်၊တမ်းထားနပ်၊သွ်။

ယံလို့လဲဉ်း အကျိုး (၅)ပါး

- ၁။ အာယု - အသက်ဆွာ၊
၂။ ဝဏ္ဏ - ယောင်ဆင်၊ တရေ၊
၃။ သုခ - နမ်းသးချမ်းသား
၄။ ယသ - အချွေးအရံ၊ အကျော၊ အစော်အာ

၅။ အဓိပတေယျ- အုပ်နှောင်၊ဝင်၊ (ဩဇာအားဏားအဝံး)

မဉ်းထွာလို၊တဲ့ လို၊ကလူးတန်၊ထာ၊နပ်၊ -

၁။ အသက်ဆွာ၊လဲဉ်းက လို၊တလူးတန်၊တဝံးထာ ၊။

၂။ ယောင်၊ဆင်၊တရေးလဲဉ်းက လို၊တလူးတန်၊တဝံးထာ ။

၃။ နမ်းသ၊ချမ်းသားလဲဉ်းက လို၊ကတလူးတန်၊တဝံးထာ ။

၄။ အချွေးအရံ၊ အကျောအစော်၊ အာလဲဉ်းက လို၊တလူးတန်၊ တဝံးထာ ။

၅။ အုပ်နှောင်၊လဲဉ်းက (ဩဇာအားဏား အဝံးလဲဉ်းက) လို၊ တလူးတန်၊တဝံးထာ။ လွှဲအကျို၊ (၅)ပါ၊ယိုသွ။ ။

ထွာလူးတဲ့နပ်၊ ထွာရဟန်းတဲ့နပ်၊ ဒါးနကုသိုလ်း ကအဝံး သားနပ်၊ အကျို၊ (၅)ပါ၊ယို အယံလွှဲလဲဉ်းက ဒါးနကုသိုလ်းကံး တအဲဉ်ထဝံးသားနပ်၊သွ။

ဝတ္ထုသက်သေးနပ်၊ -

ကပဿပဘုရာ၊စိုးနပ်၊ သွ၊ပေးဟောင်လို့ဝင်၊ ရဟန်း၊အဝံးနီ ပါ၊ သီးလအဝံးနဲဉ်းနဲဉ်းလို့ဝင်၊တဲ့၊ တပါ၊နပ်၊ လူးထာ၊ မာ၊ခါ၊ဒါးန၊ တပါ၊နပ်၊ မာ၊ခါ၊တဝံးဒါးနတဲင် ထွာလို၊နဲဉ်းနဲဉ်းဝင်၊တဲ့နပ်၊ ထွာလူး နဲဉ်းနဲဉ်းဝင်၊တဲ့နပ်၊ မာ၊ခါ၊ဒါးနသားနပ်၊ အဆင်းအရန်းထိုလဲဉ်း မာ၊ခါ၊တဝံး ဒါးနသားလွဉ်းလွဉ်းသွ။

အဆိုင်၊သွတ်၊ဘဝ တွိုးသင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ဂေါတမစိုးယိုနပ်၊ ကမာ၊ခါ၊ဒါးန အပါ၊နပ်၊နပ်၊ သင်၊ထွာခွန်ဟော်ခံ၊ ပိုခိုတင် ဗေင်းသော့၊ ဗား တွေခံ၊ကို၊ ဝင်၊ကင်းဖေး တွမ်းထီ၊ဗွာ။

တမာ၊ခါ၊တဝံးဒါးန အပါ၊နပ်၊နပ်၊ သင်၊ထွာ ခွန်ဟော်ခံ၊ အသွဉ်း ပိုခိုတင် ဗေင်းသော့၊တွေသေင်းကို၊ အဆင်းအရန်း ကွား

အာအောစွဉ်းဒျား နဲင်းနပ်းသွ။

“မွေးသွ။ - အကျိုးဖေးနေး ကယိန်းတန်တန်နပ်း လူးဟား ပုဂ္ဂိုလ်း အမျိုးမိုင်အီ” ရီခရာ အင်းနဲင်းနပ်းတင် -

“လူးသွော့ သံဃားဟိုင်း၊ ရေးမတ် သံဃား အွဉ်းသးဒါးဒါး လူးသွော့ဟိုင်း” အင်းလိုဒေါ့ဖေး နဲင်းနပ်းသွ။

ပရမတ် သံဃား ကျိုတန်ငါး

ဥပရိပဏ္ဏာဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာ လိတ်မဲ့ငါ ၂၂၅-ကိုနပ်း- သံဃော ဟိ ဒုသီလော နာမ နတ္ထိ - “မွေးငါး၊ သံဃားနောင်၊ သီးလုင်သား ကရိုးနပ်း အဲဉ်ထောင်း”ရိုးနဲင်းနပ်းသွ။

ပေါးရိုးသံဃားတဲ့ အရိယာသံဃားဗွေးသီးတဲ့ ကားကအင်း ပါသော့လို့၊ ကွပ်ပိုး အရိယာ ဗွေးသံဃားသီး ပါသော့လို့နပ်းမ၊ “သံဃားနပ်း သီးလကိုင်သား ကရိုးနပ်း အဲဉ်ထောင်း”ရိုးဟားနဲင်းနပ်း သွ။

သံဃားနပ်း သီးလကိုင်သား အဲဉ်ထောင်းတင် သံဃားနပ်း ထွာအမျတ် လွဉ်းလွဉ်း၊ သံဃားနပ်း ကွပ်ပိုးထွာအမျတ်လွဉ်းလွဉ်း နပ်းမ၊ “သံဃော ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ - လူးသံဃားနပ်း အကျိုတန်”ရိုး နဲင်းနပ်းသွ။

ခုဒ္ဒက နိကာယ သုတ္တနိပါတ ပါဠိ လိတ်မဲ့ငါ - ၃၇၀ ကို နောင်- “ပုည အာကင်္ခမာနာနံ သံဃော ဝေ ယဇေတံ မုခံ - သံဃားနပ်း စင်းစဲစ်ထွာ ကမဉ်လကုသိုလ်း ကပူးဇေးသားဖုံး အကျောင်းအထူး” မိန်းရိုးနဲင်းနပ်းသွ။

မဉ်လကုသိုလ်း ကပူးဇေးသား ကလးဒါး လိုးချမ်းသား၊ လူးချမ်းသား၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသားနောင်၊ မဉ်းထောင်ထွား အထူး အထောင် အကျောင်းတရာနပ်း စင်းစဲစ်ထွာဒျားသံဃား၊ ကွပ်

သံဃာမ၊ ကမာ၊ကုသိုလ်၊ ကပူဇော်သားဖုံး လ၊ပြုလ၊ပြင်း၊
လ၊ဟေးလ၊ဟေး ချမ်းသာသွံပါ၊ ကထိ၊ကံရာ၊နပ်၊သွ။

လူ၊ထာ၊နပ်၊ ထွား၊နဲ၊င်း၊သွော့ ဥဂ္ဂ

ဘုရာ၊စိုးစခါ ဒုံဟတ္ထိကိုနပ်၊ ပါ၊ရွှင်သား အမိုင်၊ “ဥဂ္ဂ”အင်း
တ၊ဖြာ၊ သဋ္ဌေဥဂ္ဂနပ်၊ အံ၊ဖြားခရာ၊ အင်းသွစ်၊ချက်၊ အမိုင်သူ
အံ၊ဖြားခရာ၊နပ်၊ အနဲ၊င်းယို -

“ခွေသွဉ်းနပ်၊ ပေါ၊ရီ၊သွ။သံဃာ၊တဲ ပုဂ္ဂိုလ်၊အပါ၊ယိုနပ်၊
ဒုသီလ - သီးလအဲဉ်ထင်းတင် လူ၊ဆေ့ဆေ့၊ပေးငါမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊
အပါ၊ယိုနပ်၊ အရိယာ၊ - သီးလအင်းတင် လူ၊အာအာကမ၊
အွဉ်းတင်းသ၊ တစ်၊စိ၊နဲ၊င်းနပ်၊၊ စင်းစစ်နပ်၊တဲ သီးလအဲဉ်ထင်း
သော၊ အရိယာ၊သော၊ သီးလအင်းသော တယူ၊တယားတင်း။

တခွယ်၊ချာ၊တင်း၊ သ၊ကိုနပ်၊ ရေးမတ်ဒျားဟေ့၊ သံဃာ၊
အွဉ်းသ၊တရားရားတင် လူ၊ဒျားမွေးဩ”အလင်းနယ်ချာ ရဟန်၊
ကော ရီသားနဲ၊င်းနပ်၊သွ။

(အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ၊ အဋ္ဌကနိပါတ် - ၅၂)

ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ -

မဉ်းလူ၊မဉ်းတန်၊ မဉ်းမာ၊ဒါ၊နပ်၊ တု၊နဲ၊င်း ထွား၊နဲ၊င်းသွော့
သဋ္ဌေဥဂ္ဂနပ်၊၊ ရေးမတ်လို့လို့သွော့ သံဃာ၊၊ ကကူ၊လဲဉ်းနိဗ္ဗာန်၊
အရိယာ၊ သံဃာ၊တော၊မွေးသီးဖုံးတဲနပ်၊၊ ယိုခါ တသားသနား
လုမ်းအကို ကအင်းဒါ၊ မွေးသံဃာ၊သီးဖုံးတဲနပ်၊၊ ရေးမတ်လို့လို့ထွ။
တင် သ၊ကို ယူ၊တို့၊တို့၊ပါ သံဃာ၊ဂုဏ်၊တော၊ ကွတ်၊ပါ၊ထွ။တွေ့၊
လူ၊တန်၊လွသွော့၊ ကွီဒျားသွော့ ဆု၊နိဗ္ဗာန်၊၊ သ၊မဉ်းလွစ်ထန်းဒျား
သွော့ ဝဋ်ဒုက္ခ၊ နပ်၊မ၊ ထွာထာ၊လူ၊ အယံစားနပ်၊သွ။

ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ဒါနအကျိုးယို စွဲပိုးတန် သီဟ လင်းရီတင်
နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်နယ် ထီးထွူဒါနအကျိုး ၅-မျိုးနဲင်းလယိုသွူ။

“တကာ၊ သီဟ - အလူးဒါယကာနဝ်၊ -

၁။ ကောရက်လွိုင်းအာ (မဲ့ငါမေတ္တာတန်)

၂။ သူးတေားကောင်သီးဖုံး လွဉ်ပြိုးထေ့အာ

၃။ ကျော့စော်ထင်းသူ၊ မဉ်းအိုဗ္ဗိး လွီးဟွမ်

၄။ နွီပရိတ်အများခြာ ငမ်းတဝ်းရဲင်းဟန်၊ မဲ့ငါဗန်သွင်း

၅။ မဉ်းသီသူ၊ တွိုးထင်းဗား လူးအခမ်း”

နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်နယ်နဲင်းနဝ်တင် စွဲပိုးတန် သီဟလင်း
ချာနဲင်းယို -

“ဒါနအကျိုး ထီးထွူမျက်မောက်ယိုခါ လစ်ပါနဝ်၊ ခွေသွဉ်း
တဲ့ သေဒျားဩ၊ မဉ်းသီသူ၊ တွိုးထင်းဗား လူးခမ်းကရီနဝ်၊ ခွေ
သွဉ်း ထီးတဝ်းဗွေးဩ” လင်းချာနဲင်းနဝ်သွူ။

(အင်္ဂုတ္တရပါဠိ၊ ဒုတိယ-၃၃)

တောင်ခါ - ပါမိုင်တဲ့ယဝ်း ပေါးလူးမွေးထားနဝ်၊ “ကော
ရက်သားအာ၊ လွဉ်ထေ့သားအာ၊ ကျော့စော်၊
မဲ့ငါဗန်” အကျိုးလစ်ပါနဝ်၊ ထီးထွူ ခံးစားဗားထွူ ကရီနောင်၊
အနမ်းကိုယ်တဲင်း သေချာဒျား၊ “တွိုးထင်းလူးခမ်း”နဝ်၊ ဘုရာ၊
ဟော်နယ်နဝ်မ၊ သေဗား၊ ကွပ်နဝ်မ၊ ကျမ်ယစောင်းနဝ်၊ ယ
ထွောင်းနဝ်၊ “ဒါနအကျိုး ထီးထွူ ၄-ပါး” အဉ်းနယ်ခါ၊ နဲင်းနဝ်၊
လွမ်းသွူ။

ထီးထွါဒါနအကျိုး ၅-မျိုး ကဗျာ

- * ကောလူသားခါ - လွှဲဒါနအမေတ္တာ
လွှဲလယ်ထွေး- အာမေးအများ
မဉ်းအိုးကျောညာ - ထင်းသျှာဟောင်ငါး
မဲ့ငါတင်း - သီထင်း တွိုးလူခြာ ။

ကထာကျောင်းတကာသီးဖုံး ထူးခြိန်းခြိန်းအရေး ကလိုးလူး

လွေ တသေးသေးနပ် -

၁။ စီဝရဒါန - လူးသင်္ကန်း

၂။ ပိဏ္ဍပါတဒါန - လူးသွမ်း (ပသာသွမ်း)

၃။ သေနာသနဒါန - လူးကျောင်း

၄။ ဘောသဇ္ဇဒါန - လူးတသီး ။

“သင်္ကန်း၊ သွမ်း၊ ကျောင်း၊ တသီးပေါင်း၊ တောင်းတောင်း၊
ပစ္စေလစ်” လင်္ကာအတိုင်း -

“သင်္ကန်း၊ သွမ်း၊ ကျောင်း၊ တသီး” ယိုလစ်မျိုးနပ်၊
ဟဲ့ပစ္စေ ၄-ပါးနပ်သွ။

၁။ သင်္ကန်း ကရီနပ် -

ရုံးဗိုင်းတာ သင်္ကန်းလွှမ်းတကာတင်း ဟွမ်၊ ထာဒါ၊ မဉ်၊
မဲ့ငါသွတ်၊ ဖေါက်ဝါးစတင် အခွီးအဒါအမျိုးမျိုးဖုံးတဲ့ ပါနပ်၊
သွ။

၂။ သွမ်း ကရီနပ် -

သွမ်းလွှမ်းတကာတင်း ဟူဗွာ၊ နားမန်း၊ ဖက်၊ဗို၊ ဖက်၊ခေါ်၊
ခဲဉ်း၊ တသားစတင် အာဟားရအမျိုးမျိုးဖုံးနပ်သွ။

၃။ ကျောင်း ကရီနစ် -

ကျောင်းလွှဲမြင်တကာတမ်း ကူး၊ ကလာထင်၊ ဘီဒို၊ ဖွိုင်၊
ဝန်းစတင် ကျောင်းသွံ၊ ပရိဘောဂဖုံးနစ်တဲ့ အဝ်းလိုလူးပါ
နေနေနစ်သွူ။

၄။ တသီး ကရီနစ် -

လူးဟော့တသီးလွှဲမြင်တကာတမ်း ပွေးဗွန်၊ ပွေးစင်၊ ပွေး
သျှင်၊ ကော်ပီး မဉ်းတအုံဟင်တမ်းနစ်၊ ထူးရေ၊ ထွားဝွတ်ပတ်ဟင်
ဟောင်ဟား၊ ရော့ဟဲ့ဆရာတဲ့ ဟဲ့ဖေးဟား၊ ရော့ဒင်ထင် တသီး
ယံး (ဆေးရုံ)တဲ့ ဒင်ထင်ဟား၊ ဝင်မွိုးဝင်ဖါအဝ်းတင် “မဲ့အမွိုးအဖါ
ထွားဒျား” အဉ်းဟားတမ်း သးနဲင်းနစ်၊ ပေါးအဝ်း နီကျောင်းတဲ့
နီပွေးဗွန်၊ နီပွေးစင်၊ နီပွေးသျှင်၊ နီကော်ပီးလွဉ်းလွဉ်း အဉ်းဟား
သးနဲင်းနစ်။

ကွပ်ပွိုးတမိုင်နဲးတင် အမွိုးအဖါ ကိုကွယ်လွှဲမြင်တမွေးတမ်း၊
ကွပ်တဒုံလွှဲမြင်ကိုကွယ်တင် တားဝွန်းအဝ်း တဒုံလွှဲမြင်စဉ်း နဲင်းနစ်
သွူ။

ကျောင်းတကာသီး တားဝွန်းကဗျာ

- ကိုကွယ်ကျောင်းခါ - ပန်ငါယိုတား
- သင်္ကန်းသွမ်ဒျား - ဝိဟား ကျောင်းမာ
- တသီးလူးပါ - ဆော့ဆာထွာဒါး
- ကျောင်းတကာ - လူးဟား ယိုလစ်ပါး ။

ဒါနဖဲ့ဆင်ရာ၊ ဗဟုသုတအမိုင် (၁)

ထွဲယိုသွူ။

သီးလဖဲ့ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

(တောင်ခါ၊ - ပုညကြိယားကိုနပ်တဲ ပွိုင်းပွိုဝ်တွမ်း သီးလ
ခရားတဲ ပါသော့လဲဉ်းသွ။။ ယိုကိုနပ် တဲမ်းထဲင်းငါ တလးသွဉ်ဟး
တင်း အမျိုနပ်ငါသွ။။)

“သီးလ” ကရိုနပ် “အကျင်ဟောင်” အမိပ္ပိယံးလးနဲင်းနပ်
သွ။။

ပွိုးတမဲ့နဲးတင် - အကုသိုလ်းဖေးနေး ကထွာလးပွိုနဲးတင်
ထိန်ဟပ်ဟပ်ခါ၊ နမ်းထာမာ၊ ဖြောင်းထာဒေါ့တွော့ မော့ဟး
တင်းအကဲ့င်၊ မော့ဟးဒျား အဟပ်အဒါး ၊ ကွပ်နပ်မ၊ သီးလနပ်၊
“အကျင်ဟပ်” ရိုဟးနဲင်းနပ်သွ။။

မဉ်းဒေါ့ဟး ခတနယ်နပ် - အလျားမဉ်းထိုမးနပ် ဟဲ့
“အင်မ်ခွ” ၊ အင်မ်ခွ - ငေါင်းယို မဉ်းဒေါ့ ပါဠိနေးနပ် “သီတ
လ” အရိုနဲင်းနပ်သွ။။

ကွပ်ပွဉ်းကိုင်ထို၊ ငေါင်းအထားဝ တဌ်နပ်မ၊ ထွာတော၊
ဟဲ့တော “သီလ” နဲင်းနပ်သွ။။

လိုသတ္တဝါးသီးနမ်းကို ကအင်းဒါး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မော
ဟ၊ မာန-စတင် တရာခိုးလျားဖုံးစားယို ဖေးနေးကတွမ်း ထွာလး
ပွိုနဲး ကအင်းလီလဲဉ်းတဲ ဧလွဉ်၊ ခင်းလွဉ်၊ ဖြောင်းလွဉ်၊ ဖေး
နေးကတွမ်း ထွာလးပွိုနဲးတင် ထိန်ကမ်းခါ၊ ကာယဒုစရဲက်၊
နမ်းအကျင်ကိုင်တွမ်းထိန်ကမ်းခါ၊ ဝစီဒုစရဲက်ဖြောင်းအကျင်ကိုင်
နပ်မ၊ လောဘ၊ ဒေါ သ၊ မောဟ၊ မာန-စတင် တရာခိုးလျား
ဖုံးတဲ ထွာထဲင်း တဖဲင်းတင်း၊ ကအင်းလီလဲဉ်း လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟ၊ မာနစတင် တရာခိုးလျားဖုံးတဲ ဧလွဉ်၊ ခင်းလွဉ်၊ ဖြောင်း

၅၀ ဘားသားရေ၊ ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)

လွဉ်၊ တလ၊တင်းတင်တွေ့၊ တရာ၊ခိုးလျားစားနှင်းဖုံး ငမ်းခွ၊ထို၊
ကွပ်ပွိုးအမာ၊ငိမ်း၊ ခွ၊ထို၊ဒါ၊ ကိလေးသား၊ တရာ၊ခိုးလျားဖုံးနှင်းတင်
ဟဲ့၊ဗား “သီးလ” နှင်းသွ။

သီးလ အခင်းကန် တရာ၊ ၂-ပါး

၁။ ဟိရီ - မာ၊ထာ၊တဟပ်တင်း အကုသိုလ်၊ ဒုစရဲက်နှောင်၊
ဝင်းသ၊ဝင်း။

၂။ ဩတ္တပ္ပ - မာ၊ထာ၊တဟပ်တင်း အကုသိုလ်၊ ဒုစရဲက်
နှင်း ဟွိုန်ငမ်း။

ဟိရီ တွမ်း ဩတ္တပ္ပနှင်း ထွာသီးလအခင်းကန်၊ ထွာသီးလ
အကျောင်းခံ၊ ထွာသီးလ အရွီးအခိုးနှင်းသွ။

ပါ၊မိုင်ခန်းတဲ့ယင်း၊ မာ၊ထာ၊ တဟပ်တင်း အကုသိုလ်၊
ဒုစရဲက်နှင်း မဉ်းတဟွိုန်ဝင်းသ၊တင်းဝင်းနှင်း အဝ်းမာ၊ဒျားတိတ်၊
တိတ်၊ ပေါးအဝ်းမာ၊ဒျား ထာ၊တဟပ်တင်း အကုသိုလ်၊ ဒုစရဲက်
နှင်း သီးလကိုင် သီးလတအဝ်းနှောင်၊တင်း။

ဥပမာ - တခွန်၊စွန်ဝင်းထာ၊တင် ဝင်းဆွမ်း၊စွိုင်း ဝင်းကျ၊
ဝင်းတဗ၊ ဝင်းတွယ်သွ။တဲ့ ဝင်းသ၊တင်းဝင်း၊ ဆိုင်းနှင်း တခွန်၊ယင်း၊
စွန်ယင်းတိတ်၊တိတ်၊ဒျား၊ မဉ်းထွာနဲင်းနှင်းပွိုင်း “အဒိန္နာဒါနာ ဝေရ
မဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ကရို၊ဒါ၊ သိက္ခာသီးလနှင်း အီးအဝ်း
နှောင်၊နေဟောင်း?၊ တအဝ်းနှောင်၊တင်း။

အနဲင်းနှင်းနေနေ -

ပါ၊တဖြာ၊နှင်း အွ၊ဒပ်သူ၊ရားတင် မွန်၊တလေ့၊တလ၊
တောင်းတီးတောင်းတင်း၊ ဒေါ့၊တဦးတငါနဲင်းလို၊ဗား၊ အဝ်းသို့အဝ်း
သ၊ အဝ်းဝု၊ပြားဒျားထာ၊ တဖူ၊ထျ၊ တဖူ၊သောင်၊ ကထွာအပိုအမာ၊

အမျိုးအဖွဲ့၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဟိန္ဒူဝင်၊ သမ္မတစဉ်းဝင်၊ တွဲ
ဒေါက်သားတွေ့နောင်၊ တဟိန္ဒူဝင်၊ သတင်းဝင်၊ တွဲဆိုင်၊ တွဲ
ဖျင်၊ မွန်၊ ဖျင်၊ အင်းပြားဖျင်၊ ထွာမျှင်းချားနိုင်းနပ်၊ ပေါ်ထွာမျှင်း
ချားနိုင်းနပ်၊ “သုရာ မေရယ မဇ္ဇမဉ္ဇာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ
သမာဒိယာမိ” ကရိ၊ ဒါး သိက္ခာသီးလနမ်းကျင်၊ တရာ၊ ကျနပ်၊
အီးအင်းနောင်၊ နေဟောင်း?၊ တအင်းနောင်၊ တင်းနပ်၊ သွ။

“ဟိရီ” တရာ၊ မျှ၊ နမ်းတင် မာ၊ ထာ၊ တဟင်တင်း အကုသိုလ်း
ဒုစရက်နပ်၊ ဝင်၊ သ၊ ဝင်၊ တွေ့၊ မဉ်းတမာ၊ တင်း ထာ၊ တဟင်တင်း
အကုသိုလ်း ဒုစရက်နပ်၊ သီးလအင်းနောင်၊ နပ်၊ သွ။

“ဩတ္တပ္ပ” တရာ၊ မျှ၊ နမ်းတင် အီးမာ၊ ဟာ၊ ထာ၊ တဟင်တင်း
အကုသိုလ်း ဒုစရက်နပ်၊ ဟိန္ဒူဝင်၊ မဉ်းတမာ၊ တင်းနပ်၊ တွဲ
သီးလအင်းနောင်၊ နပ်၊ သွ။

ကွပ်နပ်၊ ဝင်၊ သ၊ ထာ၊ ကိုင် ဒုစရက်ဖွဲ၊ ဟိရီတွမ်း ဟိန္ဒူဝင်
ထာ၊ ကိုင် ဒုစရက်ဖွဲ၊ ဩတ္တပ္ပ လောကပါလတရာ၊ ယိုနီပါ၊ နောင်၊
ထွာသီးလ အဓိအဓိနပ်၊ သွ။

သဉ်ငတ်၊ (သီးလငတ်၊ ပါ၊) နပ်၊ -

- ၁။ နိစ္စ သီလ
- ၂။ ဂရုဓမ္မ သီလ
- ၃။ အရိယကန္တ သီလ
- ၄။ ဂဟဋ္ဌ သီလ - ဟဲ့၊ လွစတင်နိုင်းနပ်၊ သွ။

၁။ ကဟဲ့၊ နိစ္စသီလ အကျောင်၊
နီလို၊ သီး အင်းလို၊ ထိန်၊ ကမ်းခါ၊ သေးသေးတင် ဟဲ့၊ ဟာ

“နိစ္စ သီလ” နှင်သွ။

နီလိုသီးယိုနှင်၊ က၊ဟးသေးသေးဆင်၊ ကွဉ်သေးသေးဟး
ကွဉ်၊ ကွဉ်သေးသေးဟးနီး၊ ပေါးတကွဉ်တက၊တမ်း ခွမ်လာ၊နှင်၊
တွမ်း၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဗွန်ပီလိုဝင်၊ နွီဝင်၊ခြာ လွေဝင်၊ခိုး
ဝင်၊ငါထွာတမ်း။

သီးလတွဲ အဗွန်ပီနိုင်း ခွမ်လာ၊နှင်၊နေနေ၊ ခေ့လေနီ၊နာ၊
အင်းလို၊ ထိန်၊ကမ်းခါ၊သေးသေး၊ အင်းလို၊အဉ်းဒင်းသေးသေး
နီနမ်း လောင်းတင် ဟဲ့ဟး “နိစ္စသီလ” နှင်သွ။

(နိစ္စ - သေးသေး၊ သီးလ - အကျင်၊)

၂။ ကဟဲ့ဟး ဂရုဓမ္မသီလ အကျောင်၊

သူးတေားကောင်းသီး လွှာက်၊နားလွေ၊ ထွေးထွေး၊တွမ်တွမ်
ဟးတင် ဟဲ့ဟး “ဂရုဓမ္မသီလ” နှင်သွ။

“မာ၊ဖွီဖွဲင်ဖွဲင် လယ်၊ကွို၊ထာ၊တန်ဟနော”

“ဒေါ၊ဖွီဖွဲင်ဖွဲင် လယ်၊ကွို၊ထာ၊တန်ဟနော”

ပေါးရိုးသွူနိုင်းနှင်၊နောင်၊ ထာ၊အားရ၊မု၊ ထာ၊ကေးနပ်မု၊
တပေါး၊ အဲဉ်ထင်း၊ အကျို၊အီးတန်းအာတွဲ တအာနွောင်၊တင်း၊
အကျို၊အီး တန်းထွာတွဲ တထွာနွောင်၊တင်း။

ကွပ်ပွိုးထမိုင်၊ ကွပ်ပွိုးစွဉ်း မာ၊ဖွီဖွဲင်ဖွဲင်ထာ၊နှင်သွ။ မဉ်းမာ၊
ထွေးထွေး၊တွမ်တွမ်၊ မဉ်းဒေါ၊ထွေးထွေး၊တွမ်တွမ်၊မိဉ် အားရ၊မု၊
ကေးနပ်မု၊တွဲအင်း၊ အကျို၊အီးတန်းဆွေတွဲ အာနွောင်၊ အကျို၊အီး
တန်း ထွာတင်းတွဲ ထွာနွောင်၊ ကွပ်ထမိုင်၊? ကွပ်ပွိုးစွဉ်း မာ၊ထွေး

ထွေးတွမ်၊ ဒေါ့ထွေးထွေးတွမ်တွမ်နပ်သွ။

အနိုင်းနပ်နေနေ ကထီးသီးလင်တံ၊ပါယိုနပ်၊ ထီးဖွဲ့ဝင်တမ်း၊
ကခံထူးဆို့တဲဒါး သီးလင်တရာယိုနပ်၊တဲ ခံထူးဆို့တယ်၊ ထွေး
ထွေး တွမ်တွမ်ဒျား၊ သီးလင်တံ၊ပါ တရာယိုနပ်၊ ကွပ်ပွိုးသူတော
ကောင်သီး ခံထူးဆို့တယ်မာလွေ၊ လွောကံနားကျင်လွေ၊
ထွေးထွေး တွမ်တွမ်ဟဲတင် ဟဲ့ဟး “ဂရုဓမ္မသီးလ” နပ်သွ။

(ဂရု-ထွေးထွေးတွမ်တွမ်၊ ဓမ္မ-တရာ၊ သီလ-အကျင်၊)

၃။ ကဟဲ့ဟး အရိယကန္တသီလ အကျောင်၊

သီးလင်တံ၊ပါယိုနပ်၊ ကွပ်ပွိုးစွဉ်း အရိယားသူတော
ကောင်သီးဖုံ နပ်သက်ငါးနပ်မ၊ ဟဲ့ဟး အရိယကန္တသီလနပ်သွ။
ဖီးထူး သီးအမျိုးနပ်၊ နပ်သက်ဒျား ထာနွမ်းသေင်၊ လိုယျတ်သီး
အမျိုးတဲ နပ်သက်ဒျား ထာကိုင်၊ ခေါင်သီးအမျိုးနပ်၊ နပ်သက်ဒျား
ကပ်တိုင်ဟွမ်၊ အရိယားသူတောကောင်သီးတဲ နပ်သက်ဒျား
တရာဟပ်၊ တရာဒါး၊ ဂုဏ်းကောဇူနပ်သွ။

သီးလင်တံ၊ပါ တရာယိုနပ်၊ ထိန်ခါဖေးနမ်း၊ ကမ်းခါဖေး
ဖြေတင် နမ်းအပဲစ်ကြောင်း၊ ဖြောင်းအပဲစ်စင်၊ ထွာအီ မဂ်အခိုး၊
ဖိုလ်းအစွီးတင် သီးလင်တံ၊ပါ တရာယိုနပ်၊ အရိယား သူတော
ကောင်သီးဖုံ နပ်သက်မွေးစွဉ်းထာ။

ကွပ်ပွိုး အရိယား သူတောကောင်သီးဖုံ နပ်သက်ငါးနပ်မ၊
ဟဲ့ဟး “အရိယကန္တသီလ” နပ်သွ။ (အရိယ-အရိယား၊ ကန္တ-
နပ်သက်၊ သီလ-အကျင်။)

၄။ ကဟဲ့ဗား ဂဟဋ္ဌသီလ အကျောင်၊

ခွိုင်းကားတဲင် လိုလမ်းမန်းသမျှ ဟပ်နေးနားလွ ပင်ပရာ၊
နဝ်မ၊ ဟဲ့ဗား “ဂဟဋ္ဌသီလ” နဝ်သွ။

လိုလမ်းသီး အံ့အဝ်းမု၊ အရန်းခင်းလမ်း အဲဉ်းလဲင်းနောင်၊
အဝ်း ထင်းပဉ်ရန်းရန်းနဝ်သွ။

လမ်းပေါင်၊စုခွဉ်းနဝ် ဟဲ့ “ဒံ”၊ ဒံပေါင်၊စုခွဉ်းနောင်၊ ဟဲ့
“အိုဉ်း” (အုပ်စု)၊ အိုဉ်းပေါင်၊စုခွဉ်းနောင်၊ ဟဲ့ “ဝေင်၊နယ်း”၊
ဝေင်၊နယ်းပေါင်၊ စုခွဉ်းနဝ် ဟဲ့ “ခမ်း”၊ ခမ်းပေါင်၊စုခွဉ်းနောင်၊
ဟဲ့ “နင်းငန့်”၊ နင်းငန့်ပေါင်၊စုခွဉ်းနဝ် ဟဲ့ “ကမ္ဘာ” အဝ်းထင်း
ပဉ်ရန်းရန်းနိုင်းနဝ်သွ။ အရန်းမိုင်းကို တရိုးတဝ်း မဉ်းရွှေရန်းတဝ်း၊
မဉ်းအံးနောင်တဝ်းလို့ဝင်၊ မဉ်းနိစ္စက်တဝ်းလို့ဝင်၊ မဉ်းမာသီတဝ်း
လို့ဝင်၊နဝ်မ၊ အံ့ဗားချမ်းချမ်းသားသား၊ အံ့ဗားချမ်းချမ်းသား သားမ၊
လုပ်ဗားဟပ်၊ ကူကားဗားဟပ်၊ သွဉ်ဗားဟပ်ပညား။ လုပ်ဗား
ဟပ်၊ ကူကားဗားဟပ်၊ သွဉ်ဗားဟပ်ပညားမ၊ စီးပွားရေး၊ ပညား
ရေး တိုးတက်ထင်းထို။ စီးပွားရေး၊ ပညားရေး ထင်းထိုနဝ်မ၊
ကမ်းသ၊ မာဗားကုသိုလ်း၊ ကမ်းသ၊မာဗား ကုသိုလ်းမ၊ လိုချမ်း
သား၊ လူချမ်းသား၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသား ထိုက်ရာ၊ထို့က်ရာ၊ ယိုးယိုး
မာမာလလွနဝ်သွ။

ကွပ်နဝ်မ၊ ဖေးနေးကရွှေရန်းမွှိုနိုင်းလို့ဝင်၊ ဖေးနေးကအံး
နောင်မွှိုနိုင်းလို့ဝင်၊ ဖေးနေး ကနိစ္စက်မွှိုနိုင်းလို့ဝင်၊ ဖေးနေး ကမာ
သီမွှိုနိုင်း လို့ဝင်၊နဝ် လိုလမ်းစွမ်းဖြာ ဟပ်ခံးထူးဆို့တဲးခါးငါး

“ပါဏာတိ ပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” (ခံးမာ၊ သီတင်း ဝင်၊အသက်) ကရိုးဒါး သိက္ခာသီးလယိုနပ်၊သွ။

မဉ်းခံးထူး ဆို့တဲးခါ၊ ပါဏာတိပါတာ သီးလယိုတပါ၊နပ်၊ တွမ်းကလူး ဝင်၊သက်၊ တွမ်းကလူးဝင်၊ ခြိုင်းသန်းရေး၊ တွမ်းကလူး ဝင်၊ထာ၊ချမ်းသားနပ်၊ ပီစဉ်းဒျားလို့ဝင်၊နပ်၊သွ။

လို့တို့ငြ်၊စွမ်းဖြာ၊ မဉ်းလောက၊နားလွဉ်လို့ လိုဥပဒေယို တဗား “မာ၊သီတင်း ဝင်၊သက်”ကရိုးဒါး သိက္ခာသီးလ ယိုတပါ၊ မွိုင်ဟ ကားလခိန်းခါ၊ ရပ်ရားမိုင်၊ တရိုးတင်း တဟိုန်ဗားတင်းတင် ငိမ်းခွ၊ သားယားဟောင်းငါးနပ်၊သွ။

ထူးတခွန်တင်း ဝင်၊တမြို့၊ သိမ်းထို၊နှိုင်းတင်း၊ စွန်ထို၊နှိုင်း တင်း ဝင်၊ဥစ္စာကရိုးဒါး အဒိန္နာဒါနာ - သိက္ခာသီးလ ယိုတပါ၊ လို့တို့ငြ်၊စွမ်းဖြာ၊ မဉ်းနေးနားလွဉ်၊နပ်၊ ဝါးဒြဲ၊နယ်၊ ထူးသိမ်းဝင်၊ လမ်း၊ ထူးသိမ်းဝင်၊ခမ်း၊ ထူးသိမ်းဝင်၊ဟံးစတင် ထာ၊အံးနောင်၊လို့ ဝင်၊တဲ့ တထွာနောင်တင်း၊ အဖြေ၊အစာတဲ့ တဲမ်းနယ်ငါ အငို၊ငါ လို့ပွေခရားတလို့တင်း၊ တခါ၊ထို့ငြ်၊ခရား တလို့တင်း၊ သော်ဝဲးခါ၊ ခရား တလို့တင်းတင် ပွိုင်းပွို့၊တွမ်းတမြို့၊ကိစ္စနပ်၊ သ၊ခွ၊ဟပ်ငါးနပ်၊ သွ။

ပဲစ်မားတင်း ဝင်၊ပိုမာ ကရိုးနပ်၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ - သီးလယိုတပါ၊ စွမ်းဖြာ၊ခိုမူး မဉ်းနေးထူးနပ်၊ ထာ၊ယျူးထာ၊စွတ် စွယ်၊လို့ဝင်၊၊ ထာ၊သ၊လျားလို့ဝင်၊၊ ထာ၊ရွှို့၊ရန်းလို့ဝင်၊၊ ထာ၊မဲ့ ငါပေး ထာ၊တရေးလင်၊ စတင်နိုင်းနပ်၊ဖုံး တထွာနောင်၊တင်းတင် ပိုတွက် မာတား သ၊ချမ်းသားငါးနပ်၊သွ။

ဒေါ၊လဲဉ်တင်းထာ၊၊ လိန်းလဲဉ်တင်းပါ၊ ကရိုးဒါး မုသာဝါဒ- သီးလယိုတပါ၊ စွမ်းဖြာ၊မဉ်းနေးနားလွဉ်၊နပ်၊ ထာ၊တယျမ်းတင်းလို့

ဝင်း၊ ထာသလျားလို့ဝင်း၊ ထာရှိုးရန်းလို့ဝင်း၊ စတင်စားနပ်ဖုံး
တထွာနှောင်တဝင်းတင် ပေါင်ကျွက်ရေ၊ အတွက်တားနပ် သချမ်း
သားငါးနပ်သွ။

အွတဝင်းဒေါင်ထီသူရား ကရိုးဒါး သုရာမေရယ - သီးလယို
တပါ၊ ဈမ်းဖြာမင်းနားလွှဲနပ်၊ ထိန်ညှင်ရှိုးရန်းလို့ဝင်း၊ တွဲဆာ
ပိုမာ၊ စူလွှဲခင်းလွှဲလို့ဝင်း၊ မော့ရော့ဂါးယူးပက်၊ အသက်ခွေင်း
ထို၊ စတင်အမျိုးနပ်ဖုံး တထွာနှောင်တဝင်းတင် ရွှဲလို့ခြိန်တဝင်း၊
အခိန်းလို့ခြိန်တဝင်း၊ ကူခြွေးကိုင်တဝင်းတော့၊ ဝင်းအများ ရိုးသေးအံး
ဖြား၊ ကထာဒါး ဖူးဝေးမွှါဖါ ပိုမာဖုံးနပ်တဲ့ ဝင်းသဟားတဝင်းဝင်း၊
နန်းသီလွှဲဟားတဝင်းတင် တမွှါဖါပို ပဲင်းရက်တား ယံဟင်ငါးနပ်သွ။

ကွပ်နပ်မ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ဘဝယိုခါအတွက်တား -

- နင်းငန်းရေ
- စီးပွားရေ
- တော့လမ်း တော့ပါး သားယားရေ
- ပေါင်ကျွက်ရေ
- တမွှါဖါပို ရက်ပဲင်းရေ

စတင် အရေဖုံးစားယို အဆင်းပြေးပြေး ယံဖေးကခွာသနပ်
“ခွိုင်းကားတင် လိုလမ်းမန်းသမျှ ဟောင်နေးနားလွ သီးလတော်ပါ၊
ယို ပငါပရာနပ်မ” ဟဲ့ဗား “ဂဟဌသီလ” နပ်သွ။ (ဂဟ-
လမ်း၊ ဌ-အုံ၊ ဂဟဌ-လိုအုံလမ်း) မင်းနေးနားလွှဲမွေး သီးလ
တော်ပါယိုနပ် ယိုခါ သံသရာ၊ နီဗားအကျိုး ဒေါ့ရှိုးတလို့နှောင်
တဝင်းနပ်သွ။

သဉ်ငတ်ယံသေး တန်ပေးအများ ကဗျာ

- * ထိန်သေးငတ်ပါ၊ - တရာသဉ်တာ၊
ဟောင်ထွေးတွမ်ဗား - လွှာက်နားအများ
သဉ်ငတ်အတွက် - နှစ်သက်အရိယား၊
ထွာလိုလမ်း - ထိန်ကမ်း ချမ်းသာအာ ။

- * နိုင်ငံနိုးထားမာ၊ - စီးပွားချမ်းသာ၊
တေးလမ်းအတား - သားယားညွှာ၊
ပေါင်ကျိုက်လို့ဝင် - သွေးချင်ဟောင်ငါး၊
ဖါပိုမိုး - အိုးခိုး ရက်ပိုင်အာ ။

- * ကွပ်ပိုးနှပ်မာ၊ - ငိမ်ခွယံသာ၊
သဉ်ငတ်ယံသေး - တန်ပေးအများ၊
ယိုခါ ဆိုင်တွက် - စိုးသက်ဟောင်ငါး၊
ရေးမိဌာန် - နိဗ္ဗာန်တို့လွေပါ ။

**သီးလဖဲဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ
အမိုင်(၁) ထွေယိုသွေ။**

ဘားဝနာဖွဲ့ဆဲင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

(တောင်ချီ - ပုညကြိယာကိုနပ်တဲ ဘားဝနာရေး ပါ
လဲဉ်းသွူတဲင် ယိုကိုနပ် တဲမ်းထဲင်းငါ ပါတဲ လုပိတင်း၊ တွမ်းသွဉ်
တန်သားတဲ ကရလွောက်ငမ်းဒါ၊ ဘားဝနာအမျိုးနပ်ဖွဲငါသွူ။)

အနုဿတိ အပါ၊ (၁၀)

- | | |
|----------------|-------------------|
| ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ | ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ |
| ၂။ ဓမ္မာနုဿတိ | ၇။ ဥသမာနုဿတိ |
| ၃။ သံဃာနုဿတိ | ၈။ မရဏာနုဿတိ |
| ၄။ သီလာနုဿတိ | ၉။ ကာယဂတာသတိ |
| ၅။ စာဂါနုဿတိ | ၁၀။ အာနာပါနုဿတိ ။ |

အနုဿတိ အပါ၊ (၁၀) အဓိပ္ပါယ်၊ အအဲဉ်း

၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

- ဗုဒ္ဓ - ဗွေဒုရာ၊ အဂုဏ်းတေား
အနု - အလဲင်းလဲင်း အခြွက်ခြွက်
သတိ - ယူးလုစွေး

သုကို ယူးလုစွေးမွေးစွဉ်း ဒုရာဂုဏ်းတေား ကားမိုင်လဲင်း
လဲင်း ကားမိုင်ခြွက်ခြွက်နပ် ဟဲ့ “ဗုဒ္ဓါနုဿတိ” နပ်သွူ။

၂။ ဓမ္မာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

- ဓမ္မ - တရာ၊ အဂုဏ်းတေား
အနု - အလဲင်းလဲင်း အခြွက်ခြွက်
သတိ - ယူးလုစွေး

သုကို ယူလေ့မွေးစွဉ်း တရာဂုဏ်တေား ကားမိုင်လဲင်း
လဲင်း ကားမိုင်၊ ခြိုက်ခြိုက်နပ်၊ ဟဲ့၊ “ဓမ္မာနုဿတိ” နပ်၊ သွ။

၃။ သံဃာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

သံဃ - သံဃာအဂုဏ်တေား

အနု - အလဲင်းလဲင်း အခြိုက်ခြိုက်

သတိ - ယူလေ့မွေး

သုကို ယူလေ့မွေးစွဉ်း သံဃာဂုဏ်တေား ကားမိုင်လဲင်း
လဲင်း ကားမိုင်၊ ခြိုက်ခြိုက်နပ်၊ ဟဲ့၊ “သံဃာနုဿတိ” နပ်၊ သွ။

၄။ သီလာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

သီလ - နမ်းသီးလ

အနု - အလဲင်းလဲင်း အခြိုက်ခြိုက်

သတိ - ယူလေ့မွေး

ယူလေ့မွေးချာ ကထိန်၊ ကကမ်း နီနမ်းသီးလ ကားမိုင်လဲင်း
လဲင်း ကားမိုင်၊ ခြိုက်ခြိုက်နပ်၊ ဟဲ့၊ “သီလာနုဿတိ” နပ်၊ သွ။

၅။ စာဂါနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

စာဂ - နမ်းကလူးစားဂ ဒါးနအဂုဏ်

အနု - အလဲင်းလဲင်း အခြိုက်ခြိုက်

သတိ - ယူလေ့မွေး

ယူလေ့မွေးချာ နမ်းကလူးစားဂ ဒါးနအဂုဏ် ကားမိုင်လဲင်း
လဲင်း ကားမိုင်၊ ခြိုက်ခြိုက်နပ်၊ ဟဲ့၊ “စာဂါနုဿတိ” နပ်၊ သွ။

၆။ ဒေဝတာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

ဒေဝ - လူ၊

အနု - အလင်းလင်း အမြိုက်မြိုက်

သတိ - ယူလေ့စွဲ

ထွာလူကရိုနပ်၊ ကွပ်အမာကုသိုလ်၊ ကျိုလှိုထာဟပ်မ၊
ထွာလူလူ၊ တွိုးထင်းဟး လူအခမ်း၊ ခွေတဲ့ တွမ်းလူသူ၊ ပီလှိုဝင်၊
မာချားကုသိုလ်၊ ကျိုလှိုချား ထားဟပ်၊ သက်သေးအွဉ်းလူထွူ
တင် ကယူလေ့ အားရစွေးချာ နမ်းကုသိုလ်တရာ၊ ကားမိုင်လင်း
လင်း ကားမိုင်မြိုက်မြိုက်နပ်၊ ဟဲ့ “ဗုဒ္ဓါနုဿတိ” နပ်သွ။

၇။ ဥပသမာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

ဥပသမ - ငိမ်းခွေ

အနု - အလင်းလင်း အမြိုက်မြိုက်

သတိ - ယူလေ့စွဲ

ယူစွေးနိဗ္ဗာန် အဝိမ်းခွေပျံး ကားမိုင်လင်းလင်း ကားမိုင်မြိုက်
မြိုက်နပ်၊ ဟဲ့ “ဥပမာနုဿတိ” နပ်သွ။

၈။ မရဏာနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

မရဏ - ထာသီ

အနု - အလင်းလင်း အမြိုက်မြိုက်

သတိ - ယူလေ့စွဲ

ယူလေ့စွဲထာသီတရာ၊ ကားမိုင်လင်းလင်း ကားမိုင်
မြိုက်မြိုက်နပ်၊ ဟဲ့ “မရဏာနုဿတိ” နပ်သွ။

၉။ ကာယဂတာသတိ အဓိပ္ပါယ် -

- ကာယ - နှမ်း
- ဂတ - ထွာ (အင်းထွာ)
- သတိ - ယူလေ့

ကအင်းထွာဒါး ခန္ဓာနည်းလောင်း -

- ၁။ ကေသာ - ကလူ့
- ၂။ လောမာ - အဆွဉ်း
- ၃။ နခါ - ဂူမီး ခင်းမီး
- ၄။ ဒန္တာ - တငါ
- ၅။ တစော - ပိဗြို့

စတင် သွံဆီနီဖြိုးဖိုးလို သကဲ့ကယူလေ့နှင့် ဟဲ့ “ကာယ ဂတာသတိ” နှင်းသွေ။

၁၀။ အာနာပါနုဿတိ အဓိပ္ပါယ် -

- အာနု - သာ
- ပါနု - တရေ့
- သတိ - ယူလေ့

ကယူ တရေ့သာ တလီနွဲ့တလီထန်းနှင့် ဟဲ့ “အာနာပါ နုဿတိ” နှင်းသွေ။

ပွားများအားထုတ် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်နယ်

မီးမပြယူလေ့ပွားများ ပွေးဘုရာဂုဏ်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန် ယိုနောင် သွဉ်သေနားနားရီးဟား ဘုရာဂုဏ်းတော့ အဓိပ္ပါယ်၊ မဉ်းတတ်နှိုင်းနှင့် သွဉ်ဒါးဒါး သွဉ်သေနားနားသွေ့ ကွတ်ပါလုမ်း။ ကွတ်ပါလုမ်း မဉ်းတတ်နှိုင်းတင်းတဲ့ သွဉ်ဒါးဒါး သွဉ်သေ

နားနားသွေ့ ကနစ်သက်ရာ၊ ဂုဏ်းတေားတပါးနပ်၊ ပေါးဒါးပေါး
သေနားသွေ့တဲ့ “ခွေအီးအားထုတ်ပွာများ ထွာထွာက ပွေးဘုရာ၊
ဂုဏ်းတေား” ချ၊သ၊ ပျော့ပျော့သွေ့နဲင်းနောင်၊ ထုမ်းလွှိုက်က
သေန်းလျော့ရာ၊ ခင်းလမ်းယေန်ယေန်တေ့တေ့နပ်၊ထွေ့တင်
ကျွိုက်နဲင်းမိုင်တဲ့ အုံလင်းထွေ့ထွေ့ ထာနစ်သက် ထာယျမ်းအံး
ထာကီးညှိုး ဖေးနေးကယိန်းတို့၊ ပွေးဘုရာလောင်းနပ်၊ ယူးလွေ့
သွေ့ နီပွေးဘုရာ၊ ကဖြူပါးရမီး ကစွဉ်းသွီး ကစွဉ်းသက်ဖုံး၊
ယူးဝေသာန္တရာ၊ ဇာတ်ကို ဖေးနေးကထွာလ၊ ဘုရာနပ်၊ ခံးလူးထိုး
စွဉ်း ပိုဆိုရတနားတူး၊ ပိုမူးရတနားခြိုး အကျောင်ဖုံး၊ အဆိုင်သွတ်၊
ခွန်သီးခတ်ဘဝနပ်၊ အွဉ်းကိုင်ပိုမာ၊ အွဉ်းကိုင်ဟော်ထာ စေ့စိန်းထွေ့
တင် ထန်းလွေ့တခြာကို၊ ခံးယပ်အုံမ ကျင်းဒုက္ကရစရိယား ပဉ်သူ
နောင်းအကျောင်ဖုံး၊ ထွာထွေ့ဘုရာတဲ့ ခံးယပ်ခံးဒုက္ခ၊ လယ်းချွစ်
ဝေးနေးယုသတ္တဝါ၊ အကျောင်ဖုံး၊ စတင်ကီးညှိုးခရားအတွက်၊
နစ်သက်ခရားအခန်းဖုံးနပ်၊ ယူးလွေ့ထွေ့တင် ယူးလ၊ပွာများသွပ်
လွေ့သွေ့ ဘုရာဂုဏ်းတေား။

ယူးစွေးပွာများ တပါးငါတဲ့လ၊ဒျား၊ နီပါးသွံပါးတဲ့လ၊ဒျား၊
ဘုရာဂုဏ်းတေား ၉-ပါးလုမ်းတဲ့လ၊ဒျား၊ ကယူးစွေးပွာများ ဘုရာ
ဂုဏ်းတေားနဲင်းယိုနပ်၊ -

၁။ ချွမ်တမ်းပတီး၊ ဖြောင်းရွှစ် “အရဟံ-အရဟံ” သ၊ယူးလ၊ပါ
ဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်နပ်၊ အဝံးတမျိုး။

၂။ သေတမ်းအဓိပ္ပါယ်၊ ယူးတဲ့တယူးတောင်း ဘုရာဂုဏ်း၊
ဖြောင်းရွှစ် “အရဟံ-အရဟံ”၊ စူတဲ့ချ၊လင်း ချ၊လင်းပတီး

တဖြိုးတဖြိုးနပ်၊ အင်းတမျိုး။

၃။ အဓိပ္ပါယ်တဲ့ တသေတင်း၊ ဘုရားဂုဏ်းတဲ့ တယူတင်း၊
“အရဟံ-အရဟံ” နှိုင်းနပ်တဲ့ တရွှစ်တင်း၊ ချားလွေ၊ ချားလွေ၊
ဟမ်းမြိုင်မြိုင် ပတီ၊နပ်၊ အင်းတမျိုး။

၄။ ဖြောင်းနပ်၊ ရွှစ်တင်း “အရဟံ-အရဟံ” စွဉ်းတဲ့ သးကိုနပ်၊
ယူးစွေးလွေ၊ ဘုရားဂုဏ်းတေား၊ စူတဲ့ စိတ်ပါပတီ၊နောင်၊
အင်းတမျိုး။

၅။ ဖြောင်းတဲ့ရွှစ် “အရဟံ-အရဟံ”၊ သးကိုတဲ့ ယူးလွေ၊ပါ
ဘုရားဂုဏ်းတေားယို၊ ပတီတဲ့ စိတ်ပါနပ်၊ အင်းတမျိုး။
ယို (၅)မျိုးကိုနပ်၊ အမိုင် (၂+၃) နပ်၊ တယူတင်း ဘုရား
ဂုဏ်းတင် တထွာတင်း “ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်”၊ မဉ်းရိုးထွာ
တော ကာယကံးကုသိုလ်း၊ ဝစီကံး ကုသိုလ်းနှိုင်းနပ်တဲ့ သေန်း
လျေား ပသားချားနပ်သွ။

ကယူးလွေ၊ ဘုရားဂုဏ်း အမိုင် (၁+၄+၅) နပ်၊မ၊ ထွာလ၊
“ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်” နပ်သွ။ နပ်သံ့မျိုးကို ကျိုက်အနယ်မိုင်၊
တဲ့ အားထုတ်ပွားများအီ လေးချားနပ်သွ။

“အနုဿတိ - ယူးလ၊ အလဲင်းလဲင်း အခြိုက်ခြိုက် ကရိုး
နောင်အတိုင်၊ ကအားထုတ်တွင်းနပ်၊ သးဖေးကဗျိုးခြံလွေ၊ဟး
ဘုရားဂုဏ်းတေားလောင်း အလဲင်းလဲင်း အခြိုက်ခြိုက်။

ပေါးသတိလ၊ သးယူးခြံလ၊ ဘုရားဂုဏ်းတေား ကားမိုင်၊
လဲင်းလဲင်း၊ ကားမိုင်၊ခြိုက်ခြိုက်နပ်၊ သးစွာဖြိုးလွဉ်၊ ပေါးသးစွာဖြိုး
လွဉ်တဲ့ မဲ့ထီးတမ္ဘာပါစွဉ်း ပွေးဘုရားနမ်း။

ကဟိုန်နီဖို ဝင်ဟော်၊နယ်တရာ၊ကိုလဲနပ်၊ ကထီးဖိုလိတ်

ကိုတဲ့နပ်၊ ဗွေးဘုရားအင်းဟော်၊တရားပွဲ၊ ဗွေးဘုရား ကကျွဲလွေ၊
တုံ၊သွမ်းပွဲ၊ ဗွေးဘုရား အင်းပျံတံ၊ခို၊ပွဲ၊ ဗွေးဘုရား အင်းကျွဲ၊
လွေ၊ထာ၊မို့၊လောင်းပုံ၊ စတင်အားရုံသန်ရာ၊ မြို့၊ရာ၊ဖိုးနပ်၊ နေးတွမ်း
ဉာဏ်မဲ့ ထီးစင်းစွဲထင်းသျှာလွှဲတင် ထာ၊နစ်သက် ပီတိတရားတဲ့
ယိန်းပွာ၊ပွာ၊ ယိန်းထွာထွာ၊ သ၊ဗွာဗွာတဲ့ ယိန်းယူးလ၊မြို့၊ခြ၊စွဉ်း
ဘုရားဂုဏ်းလောင်းတွေ့၊ တို့၊နပ်၊ခါနပ်၊ ထွာမွေးခန်းဒျား အား
ထုတ်ပွာ၊များ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်၊နပ်၊သွ။

ကဟော်၊တရား၊ ဘုရားခရားတဲ့နပ်၊၊ ကနားတရား၊ ဘုရား
ခရားတဲ့နပ်၊၊ ကတမ်းလိတ်၊ ကစန်းလင်္ကာ၊ ဘုရားခရားတဲ့နပ်၊
သ၊ကယူးလ၊ ကထီးဟားဖို၊ ကဝိုင်းဟားဖို ဘုရားတထွောင်းထွောင်း
တဲ့နပ်၊၊ နေးတွမ်းသ၊စွ။စွ။တင် အားရုံးပျံ ကဝိုင်းဘုရားတဲ့နပ်၊
စတင် ကယူးလ၊ ဘုရားနပ်၊တဲ့ ရိုးဟား ဗုဒ္ဓါနုဿတိနေနေနပ်၊သွ။

မဉ်းဒေါ့၊ယို၊ယို၊နပ်၊ -

မဉ်းယူးလ၊ဘုရား၊ မဉ်းယူးလ၊ဘုရားဂုဏ်းတေားနပ်၊မ၊ ထွာ
ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ပေါးတယူးလ၊တမ်းဘုရား၊ ပေါးတယူးတမ်း ဘုရား
ဂုဏ်းတေားနပ်၊ ထွာတမ်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိ နဲ၊င်းနပ်၊သွ။

ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ မဉ်းထွာ အမိုင် (၁)အလ၊ မဉ်းခွမ်တမ်းပတီးတဲ့
ရွမ်ပွိုးဗွိုး တွေးတွေး “အရဟံ-အရဟံ-အရဟံ” နဲ၊င်းနပ်၊ထွ။တင်
ယူးတော အရဟံဂုဏ်းတေား အဓိပ္ပါယ်နဲ၊င်းလယို -

“အေား - နီဗွေးဘုရားသူ၊နပ်၊ လူ၊လို၊ဗျဟွား သတ္တဝါးခိုမှူး
ကပူးဇေား အထူးယို ခံးထူးထွိုက်ဒျား ပုဂ္ဂိုလ်းထူး ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ်
တဆူး တန်မွော့ဟွေး” ယူးစွေးနဲ၊င်းနပ်၊ တရိုးတမ်း။

“နီဗွေးဘုရားသူ၊နပ်၊ - ထာ၊ဗဉ်းဗ၊ကိုခန်းတဲ့ယမ်း မာ၊တမ်း

အကုသိုလ်း ပုဂ္ဂိုလ်းထူး ပုဂ္ဂိုလ်းမျတ် စစ်စစ်တန်မွှော့ဟွေး” ယူးစွေး နဲင်းနပ်၊ တရိုးတင်း။

“နီဗွေးဘုရာသူးနပ်၊ - ရန်းသူးကိလေးသားဖုံးယို မာင်မိ၊ ထိုးနှောင်ဒါး ပုဂ္ဂိုလ်းစင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်းကြောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းရောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်း ရျူး တဆူးတန်မွှော့ဟွေး” ယူးစွေးနဲင်းနပ်၊ တရိုးတင်း။

ကနပ်သက်ရာ၊ တမျိုးတရိုးတင်း၊ နီမျိုးတရိုးတင်း၊ သွံမျိုး လုမ်းယို တရိုးတင်း ယူးစွေးနဲင်းနပ်၊ တွေ့၊ ထာသုရေး၊ ထာနပ် သက် တိုးတက်ထွာလွဉ်။

အဝ်းနပ်မ၊ ရွမ်ယင်း “အရဟံ-အရဟံ-အရဟံ” ထွူတင် ယူးစွေးလွေယင်း ဘုရာဂုဏ်း၊ ရွမ်ယင်း ယူးယင်း၊ မာဗားအလင်း လင်း အမြိုက်မြိုက် နဲင်းနပ်သွ။

မဉ်းထွာအမိုင် အမိုင်(၄)အလုတဲ သုယူးဂုဏ်းတေားတပါ၊ ထွူမ၊ ချုလင်ပတီး တဖြိုး၊ သုယူးဂုဏ်းတေား တပါထွူဗျင်မ၊ ချုလင်ယင်း ပတီးတဖြိုး၊ မာလွေဟး အချက်ညီးညီးနဲင်းနပ် သွ။

မဉ်းထွာအမိုင် (၅)အလုတဲ ရွမ်ရီး “အရဟံ” နပ်ထွူမ၊ သုယူးလွေ အရဟံဂုဏ်းတေား၊ နပ်ထွူမ၊ ချုလင်ပတီးတဖြိုး၊ နပ်ထွူမ၊ ရွမ်ယင်း၊ ယူးယင်း ချုလင်ယင်းပတီးတဖြိုး၊ မာလွေ ဟး အချက်ထို့ထို့နဲင်းနပ်သွ။

ကဟွာများအားထုတ် ဗုဒ္ဓါနုဿတိယိုနပ်၊ -

ပတီးအပတ်ပေါင်၊ လုဆွေလုအာနပ်၊ ထွာအဓိက၊ ထွာ အထူးမွေးတောင်း၊ နီသုကယူးစွေးလွေ၊ ဘုရာဂုဏ်းတေားသူး ထွေဗွိုးနဲ့ ထွေဗွိုးတင်းနဲ့၊ ထွူးထွမ်မု အောင်းနဲ့၊ အဝ်းတောင်းနဲ့၊

ထားသ၊ရေး ထားနစ်သက်မူယို တလဲင်းထွူတလဲင်း တိုတက်လွဉ်
နဲ့၊ တိုတက်လွဉ်တဝ်းနဲ့၊ ယိန်းသ၊ရေးရေး ယိန်းနစ်သက်သက်နဲ့၊
ယိန်းသ၊ရေးတဝ်း၊ ယိန်းနစ်သက်တဝ်းနဲ့ စတင် အကျိုအပဲစ်
စစ်ဆေးထွူထွော့၊ ထွူထွူထွူထွူထွူ ယူးမွေးဘုရာဂုဏ်း၊ ထား
သ၊ရေး နစ်သက်တဲ့ တိုတက်လွဉ် စတင် နဲင်းနဝ်းဖိုးနဝ်းမ၊ ထွာ
အရေးတန်အချက် ထွာအဓိက ထွားအထျးနောင်သွ။ ခါးလား
ကထွားပတီ၊အပတ်နဝ်၊ ထွားဒျားသွော့ အကျိုအမျတ် နဲင်းနဝ်၊
သွ။

မဉ်းဒေါဟး ခ၊တမျို၊ အယိုသွတ်နဝ်၊ -

ကစိတ်ပတီ၊နဝ်၊ မဉ်လ၊အာ အပတ်ပေါင်နဲ့၊ မဉ်လ၊အာ
ကုသိုလ်းနဲ့ မဉ်းရီနဲင်းနဝ်၊မွိုင် “မဉ်လ၊အာဒျား ကုသိုလ်း” အီးရို၊
နဲင်းနဝ်၊သွ။

လ၊အာကီ အပတ်ပေါင်တဲ့ သ၊မဉ်းတတို၊တောင်ဘုရာ၊
သ၊မဉ်းတယူးတဝ်း ဘုရာဂုဏ်း၊ ထားသ၊ရေး၊ ထားနစ်သက်
မဉ်းတတို၊ တက်တဝ်းနဝ်၊ ကုသိုလ်းလ၊ဆေးပေးလွှမ်းသွ။

ပွာ၊မျာ၊ အချက်ညီးညီး၊ အချီးထိုထိုတင် သ၊မဉ်းတို၊မွေး
ဘုရာ၊၊ သ၊မဉ်းယူးမွေး ဘုရာဂုဏ်း၊ သ၊မဉ်းရေးမွေး၊ မဉ်းနစ်သက်
မွေးနဝ်၊ ပတီ၊အပတ်ပေါင်၊ လ၊ဆေးတဲ့ယောင်း၊ လ၊အာလဲင်းကု
သိုလ်း၊ လ၊ပိုးလဲင်း အကျိုနဝ်၊သွ။

ကပွာ၊မျာ၊ဟး ဗုဒ္ဓါနု၊သတိကမ္မဋ္ဌာန်၊ အကျို၊ (၁၃)ပါ၊

၁။ လောဘနိစ္စက်၊သ၊ယို လ၊တဝ်း

၂။ ဒေါသနိစ္စက်၊သ၊ယို လ၊တဝ်း

- ၃။ မောဟနိစ္စကံ၊သ၊ယို လ၊တဝ်း
၄။ ထာ၊နစ်သက်၊ ထာ၊သ၊ရေး ထွာအာ၊
၅။ သ၊တကဲင်း၊ အဲဉ်ထောင်း၊ သ၊စွဲ၊စွဉ်း၊
၆။ ရိုးသေးမွေးဘုရာ၊
၇။ သ၊ကီးညို၊လွေးမွေးဘုရာ၊
၈။ တွမ်းစေးတီး၊ ဗွန်ပီလို့ဝင်၊တင် အပူ၊ဇော၊ခံ၊ထို့က်
၉။ သ၊ယူ၊ခဲင်းစွဉ်း၊ ကအံညီ၊ဗားစွဉ်း၊ တွမ်းဘုရာ၊
၁၀။ သ၊ယူ၊ခဲင်းစွဉ်း၊ ကအံညီ၊ဗားစွဉ်း၊ တွမ်းဘုရာ၊
၁၁။ နမ်းသ၊ဆင်၊ရယ်၊မု၊ယို သယ်၊ခံ၊နောင်၊
၁၂။ သဒ္ဓါ၊သတိ စတင် သူ၊တော၊ကောင်၊တရာ၊ ထွာလွှိုင်း၊
အာ။
၁၃။ တွိုးလွေးဗား၊ ဘဝဟပ် ဘဝဒါး၊
အကျိုးတရာ၊ ယို (၁၃)ပါးတွဲ လ၊နောင်၊အိဒ္ဓါးနပ်၊သွ။
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ ပထမ - ၂၀၅)

**ဘားဝနားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ
အမိုင် (၁) ထွေယိုသွ။**

x x x x x x x

သားသနားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

“သားသနား”ကရိုးနပ်၊ “အဆွဲ၊အမ၊” အဓိပ္ပါယ်၊ လ၊နဲင်း၊
နပ်၊သွ။

သားသနားနပ် -

၁။ ပရိယတ္တိသားသနား

၂။ ပဋိပတ္တိသားသနား

၃။ ပဋိဝေဓသားသနား - အဝ်း (၃)ပါးနဲ့နပ်သွ။

၁။ ပရိယတ္တိသားသနား ကရီနပ် -

(၄၅)ပါး ခွေလေနှီနား နီဗ္ဗေဘုရား ကဟော်ခါးဒါး တရား တေးမျတ်၊ ပဋိကတ်ဖုံးနပ် ဟဲ့ “ပရိယတ္တိသားသနား” နပ်သွ။

၂။ ပဋိပတ္တိသားသနား ကရီနပ် -

နီဗ္ဗေဘုရား ကဆွံ့မခါး ကဟော်ခါးအတိုင်၊ စွဲ၊စွဲ၊စွဲ၊စွဲ၊ မွေးမွေးမဲ့မဲ့၊ ကလွှာကုန်းနား၊ ကကျင်သွဲလွဲနပ် ဟဲ့ “ပဋိပတ္တိသားသနား” နပ်သွ။

၃။ ပဋိဝေဓသားသနား ကရီနပ် -

ကွပ်လွှာကုန်းနား ကျင်သွဲလွဲ ဘုရားကဟော်ခါး ကဆွံ့မခါးအတိုင်နပ်တင် ကထိးဖြောင်လွဲ၊ ကလေးလွဲ အကျိုးတရား ဖုံးနပ် ဟဲ့ “ပဋိဝေဓသားသနား” နပ်သွ။

မင်းဒေါ့ယိုယို၊ ခေတမျိုးနပ် -

၁။ ပရိယတ္တိနပ် “အနယ်ဆေး”

၂။ ပဋိပတ္တိနပ် “နေနားကံကျင်လွဲ”

၃။ ပဋိဝေဓနပ် “ထီးသေလအကျိုး” အဝ်း(၃)ရန်းနဲ့နပ်သွ။

သွံပါးသားသနား ဥပမာ-

၁။ ပရိယတ္တိနပ် ပွန်ပီနဲ့ ထိမင်းဟပ် ၊

၂။ ပဋိပတ္တိနဝ်၊ ဗုဒ္ဓိပီနဲင်း ထီၼ် ထီဟဝ် ၊

၃။ ပဋိဝေဓနဝ်၊ ဗုဒ္ဓိပီနဲင်း ဗိုတဲင်နဝ်၊သွ။ ။

ဥပမာယိုအလ၊ - ပေါးထီဖင်းကွဲင်ပြင်တဲ ထီအဲဉ်ထဝ်း၊
ပေါးထီအဲဉ်ထဝ်းတဲ ဗိုတဲင်နွောင်တဝ်းနဝ်၊သွ။ ။

အနဲင်းနဝ်၊နေနေ၊ ပရိယတ္တိတရာ၊ မဉ်းထို၊မားထို၊နဝ်၊ အီး
ကံကျင်၊ဟးနဲင်းမဲင်၊ ကရို၊နဝ်၊ သေဒွမ်အနယ်၊ ကံကျင်၊အနယ်၊
မဉ်းတမဲဉ်းတဝ်းနဝ်၊ တလ၊နွောင်တဝ်း မဂ်ဖိုလ်၊ တတျိုးနွောင်တဝ်း
နိဗ္ဗာန်၊ တထန်၊နွောင်တဝ်း ဝဋ်ဒုက္ခနဝ်၊သွ။ ။

ဥပမာ ခ၊တမျို၊ -

၁။ ပရိယတ္တိနဝ်၊ ဗုဒ္ဓိပီနဲင်း သောင်းရှီး ၊

၂။ ပဋိပတ္တိနဝ်၊ ဗုဒ္ဓိပီနဲင်း သောင်းမွဲး ၊

၃။ ပဋိဝေဓနဝ်၊ ဗုဒ္ဓိပီနဲင်း သောင်းရားနဝ်၊သွ။ ။

ဥပမာယိုအလ၊ - ပေါးသောင်းရှီးသဲင်တဲ သောင်းမွဲးသီ၊
ပေါးသောင်းမွဲးသီတဲ သောင်းရား တရားနွောင်တဝ်းနဝ်၊သွ။ ။

အနဲင်းနဝ်၊နေနေ၊ သွံဖျိုးပိဋကတ် ပရိယတ် မဉ်းထို၊မားထို၊
နဝ်၊ ကံကျင်၊အနယ်၊ မွေးမွေးမဲဉ်းမဉ်းသား အဲဉ်ထဝ်းဒွမ်၊ ပေါးကံ
နယ်၊ ကျင်၊နယ်၊ တမွေးမဲဉ်းတဝ်းတဲ မဂ်အရသား၊ ဖိုလ်၊အရသား
နဝ်၊ အံးအွ၊ဟးတဝ်းဒွမ်နဝ်၊သွ။ ။

လိတ်သွဉ်တို့၊ကံ

ကွပ်ငမ်းငါး နီဗ္ဗေးဘုရာ၊ ပရိယတ်တရာ၊တေားဖိုး ထို၊မားထို၊
နဝ်၊မ၊ ဗွောင်လိတ်သွဉ်တို့၊ကံတဲင် ကချ၊ဖေးသား ဆရားသီးဖိုးတဲ
ခံးယဝ်၊နမ်း ခံးယဝ်၊သ၊ ချ၊ဖေး၊ စင်၊ပေး သျင်းပေးဖိုးတဲ သွဉ်ကျို၊

စာ၊လွေ၊ စွမ်းနီ၊စွမ်းဟာ၊ စွမ်းနင်းနပ်၊သွ။

ကွပ်ဗွေသံဃာတောသီး တားဝွန်းကေးကေး တသွပ်ထွ။
တသွပ် အောင်းချ၊အင်းသွင်လွေ၊ သေးသေးနပ်၊မ၊ နီဗွေဘုရာ၊
သားသနား လေလင်းသားယား ဗဟန်းသနီ၊ယိုသွ။

သားသနားတော၊ ယံကတဉ်းရွှင်နပ်၊ -

၁။ ဆရာ၊ ကောချ၊လိတ်သားတဲ့ အင်းမ၊ ၊

၂။ တပဲ့၊ ကောသွင်လိတ်သားတဲ့ အင်းမ၊ ၊

၃။ ကောထောက်ပမ်း လူးတန်၊ ပစ္စေ၊လစ်၊ပါ၊သားတဲ့ အင်းမ၊
သားသနားတော၊ တဉ်းရွှင်နောင်နပ်၊သွ။ ။

ပိုဖုံး လီ၊ဖုံး ပသာသွေ့ လိတ်သွင်တို့က်၊ နီပိုနီလီ၊တဲ့ယင်း၊
ဝင်၊ပိုဝင်၊လီ၊တဲ့ယင်း ဖေးကဒါးပညား၊ ဖေးနေး ကထောက်ထံ၊
နောင်၊ နီဗွေဘုရာ၊ သားသနားတောနပ်၊ ပသာလွသွေ့ လိတ်
သွင်တို့က်၊ ထောက်ပမ်းဖေးအားလွသွေ့ ပငါပရာ၊ နီဒုံကို နီပို
နီလီ၊ ထွာကော်ပီး၊ ထွာသျှင်း၊ ထွာစင်၊ မဉ်းအင်းအာနောင်၊မ၊
ရပ်ရာတဲ့ သားယား၊ သားသနားတဲ့ ယိန်းလေလေ၊ လို၊သေလို၊
ဒါးတဲ့ ယိန်းလွှင်းလွှင်းတင် မဉ်းလိုးဗွေဗွန်၊ ဗွေစင်၊တဲ့ လေားဟး
တင်းဝင်၊ရပ်၊ မော့ဟးတင်း အယပ်၊အခင်းနပ်၊သွ။

သားသနားဖွဲ့ဆင်းရာ၊ ဗဟုသုတ

အမိုင် (၁) ထွယိုသွ။

ဗဟုသုတရော်၊ရယ်၊

ရဟန်းသွံ၊တား ကပ်နေးဟးအကျောင်း၊

ဘုရားစိုးစခါ ဝွေးသားလီးခမ်းကို ရဟန်းအုံသင်းခင်၊ အဝ်းတပါ၊ ဝွေးဗွေးနဝ်၊ နေးထူးပံသုကူးတင်းတင် အသွံ၊အဆောင်းကားကအဝ်းနဝ်၊တဲ့ ထုမ်းထူးတွမ်းချား ဝင်၊ကစွဉ်၊ထို၊ ဝင်၊ကဝေါင်းထို၊ဖုံးနဝ်၊သွ။

ထူးလို၊သီ ခွမ်၊လာ၊ ဆ၊မာ၊တော သင်္ကန်း၊ ထူးလို၊သီ ကတူးကြောက်၊ မာ၊တောသပိတ်၊ ထူးလို၊သီကွမ်းပဲဉ် မာ၊တောကူး ကိန်းဒင်၊ မာ၊တောင်၊ကွဉ်းအုံဒင်၊ မာ၊နဲင်းနဝ်၊သွ။

မွိုးဖါ၊ မွိုးဖြား ဖါဖြားအတား ဝင်၊ကလွေ၊လောင်၊တင်းဒါးအာဟားရ သဲင်းခင်၊ကို၊ သေင်းခလ၊ တဒေါင်လောင်းဖုံးနဝ်၊တဲ့ နမ်းတွမ်းနမ်း ထူးသွံ၊ချားဟေးနဲင်းနဝ်၊သွ။ “နီကလောင်၊တင်းဒါး မွိုးတွက်ဖါတား ထာ၊အံးထာ၊အွ၊ဖုံးနဝ်၊ ရဟန်းယို ပျိုးထမိုင်၊ နမ်းတွမ်းနမ်း ထူးအံးချား၊ တွိုးရဟန်းယိုနဝ်၊ ပြောင်းတဒွီးဒိုင်မွေးစွဉ်း ထာ၊ဟ အအံးပါချား လို၊ယားမတင်း” တကားလို၊လမ်းဖုံး ကဲ့၊ရဲ့၊ သဲ့၊သွမ်၊လွ နဲင်းနဝ်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံး တိန်းဟွိုန် အကျောင်းခရာတင် ရဟန်းသီးဖုံး တဲ့ ကဲ့၊ရဲ့၊သဲ့၊သွမ်၊လွလွမ်၊တကားတင်း လွေ၊လင်းနယ်စွဉ်း နီဗွေးဘုရား နဝ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရားရီ = “ရဟန်း - ဝင်၊တဖေးတင်း၊ တကပ်တင်း အာဟားရဖုံးနဝ်၊ နာ၊နမ်းတွမ်း နာ၊နမ်း ထူးချား အံးချားကရို၊နဝ်၊ မွေးနေဟောင်း”

ရဟန်းလင်းချာ = “မွေးဗွေးအော်”

ဘုရား = “ဝင်တဖေတမ်း၊ တကပ်တမ်း အာဟားရဖုံးနပ်၊
ပွိုးထမိုင်၊ မထူးအံးဒျားတို့၊ နာယို လိုနွန်းထိုးဒျား
မက်၊ လိုပက်ထိုးဒျား ဖိုလ်း၊ လိုသိုး လိုခွဉ်းဆွေတန်၊ နာထာ၊
မာယိုနပ်၊ တထွာတမ်း ဝင်ထာကီးညို” နီဗွေးဘုရား တဖျသွမ်၊
သွဲ ကွဲရဲနဲင်းနပ်ထွူတင် -

“ရဟန်းအပါမိုင်တရိုးတမ်း ဝင်တဖေတမ်း၊ တကပ်တမ်း
အာဟားရယို ထူးအံး၊ ရဟန်းအပါနပ်နပ်၊ ပါစိတ်အပဲစ်ဗား”

နီဗွေးဘုရား ပညပ်သေခါစွဉ်း သိက္ခာပုဒ် (ဥပဒေ)နဲင်းနပ်၊
သွူ၊ ဆိုင်နပ် “ထီတွမ်းတံပူ” နပ်၊ နမ်းတွမ်းနမ်း ထူးသွဲဒါးဒျား၊
ဖေးခွင်သားယင်း နပ်နီမျိုးလွမ်သွူ။

ကွပ်ပွိုးနပ်မ၊ ပေါးလွဲတင် “ထီတွမ်း တံပူ” နပ်၊ ထူးဒျား
သွဲဒါးတမ်းနပ်မ၊ (သျဉ်းပေး/ လိုလမ်းသီး) ကပ်ဗားနေးနပ်သွူ။

ထီကရိုးနပ် - ရေးရွယ်ဒျား ထီစွူစွူတမျိုးလွမ်၊ ထာအီး
ကပါ၊ နေင်းသင်ကပါ စတင်ထီစွူခြင်ခြင် တမွေးတမ်းနပ်တဲးတွဲ
ကပ်ဗားဒျားမ၊ ရဟန်းသီး သွဲအွအပ်နပ်သွူ။

အကပ်မျောက် အဂါး (၅)ပါ၊

၁။ ကောကပ်သား အီလွဉ်ထေ့ ၊

၂။ တွိုးလွဉ်ကအီးကပ် ရဟန်းနပ်ထျ၊ နီသောင်ထာကို၊

၃။ ဝတ္ထုနပ်နပ်၊ အားတလာ တေားတေားတန်းတန်းသား
ယွတ်နွောင်၊ ၊

၄။ ကောကပ်သားနပ် -

- (က) တွမ်းစူကပ် တရိုးတင်း (တွမ်းနမ်းတင်) ၊
- (ခ) သော့၊ နေးဝန်း၊ သော့၊ နေးတကောက်၊ စတင် နှိုင်းနပ်၊ ကပ်ထံတွမ်းဝန်း တွမ်းတကောက်၊ တရိုးတင်း ၊
- (ဂ) ဝေါင်းဗေက်၊ ဖေးနေးတရိုးတင်း၊ နေးတွမ်းကပ်နယ်၊ သွံ မျိုးယို တမျိုးမျိုးကပ်ဗား ၊
- ၅။ ကောကပ်ခံ၊ ရဟန်းနပ်၊ -
- (က) ထူးဆွမ်းတွမ်းစူ တရိုးတင်း (တွမ်းနမ်းလကွံး)
- (ခ) ဒွူးခံးဆွမ်း တွမ်းဝန်းတကောက်၊ စတင်နှိုင်းနပ်၊ တရိုး တင်း၊ နေးတွမ်းအကပ်ခံနယ်၊ လကွံးနယ်၊ နီမျိုးယို

တမျိုးမျိုး အကပ်ခံဆွမ်းဗား။

အချက်ငတ်၊ ဗား၊ အဂီ၊ ငတ်၊ ပါ၊ ယို မဉ်းမဉ်းဗွေလို့မ၊ သွံ၊ အပ်၊ အကပ်မျောက်နပ်၊ သွ။

အချက်အဂီ၊ အမိုင်(၂)အလ၊ အုံဟော့၊ ဗော့၊ ဗား နီသောင်း၊ ထာကို၊ နီသောင်း၊ ထာ ကရိုးနပ်၊ တွဲ သမ်းတက်ဒျား ရဟန်းနမ်း အမော့ချာ၊ ကောကပ်သား နမ်းအမော့ငါတင် အင်းလို့အုံဟော့၊ ဗော့၊ တကားမိုင်၊ ကရိုးနပ်၊ ထွားချင်းအုံထွဲ့ထွဲ့၊ ကပ်ရိုးရိုးသေးသေး သွော့။

ရဟန်းနမ်း၊ ကောကပ်သားနမ်း ကရိုးနပ်၊ - ကယောင်းငါ စူနပ်၊ မွေးတင်း၊ ပေါးစူ၊ စူယောင်းငါ အဟော့၊ အညာ၊ နပ်၊ ရဟန်းစူ လောင်၊ စူဗောင်၊ ကောကပ်သားစူလောင်၊ စူဗောင် ပေါင်၊ ဝင်၊ အီး အင်းဒျား လမ်းသောင်၊ ရပ်တင် “နီသောင်းထာ” ကရိုးဒါး တွမ်းအဂီ၊ နပ်၊ တမဲဉ်းသော့၊ တင်းဒွမ်တင် တက်စူမွေးတင်း၊ တက်ဒျား နမ်းမော့ ချာ၊ မော့ငါနပ်၊ သွ။

အကပ်ကိုင်ထိုအိ အကျောင် (၆)ပါ၊

- ၁။ ကွပ်ရဟန်း၊ နေ့ခွါ၊ စဉ်ထို၊ တွဲ အကပ်ကိုင် ၊
- ၂။ ကလကွံးရဟန်း၊ နှပ်၊ ကွပ်ချ၊ ထို၊ သိက္ခာတွဲ အကပ်ကိုင် ၊
- ၃။ ကွပ်ရဟန်း၊ ဖေးထို၊ ဝင်၊ တွဲ အကပ်ကိုင် ၊
- ၄။ ကွပ်သျှင်း / လို၊ လမ်းသီးဖုံး ထူးရိမ်ထို၊ တွဲ အကပ်ကိုင် ၊
- ၅။ ကလကွံးသားရဟန်း၊ နှပ်၊ အမဉ်းလွဉ်ထို၊ တွဲ အကပ်ကိုင်၊
- ၆။ ကလကွံးသားရဟန်း၊ လိန်းပြောင်၊ မဉ်းထွာထို၊ အမူးတွဲ အကပ်ကိုင် ။

အကပ်ကိုင်အိ အကျောင် (၆)ပါ၊ ကိုနှပ်၊ “ကွပ်သျှင်းပေး ချွင်း၊ ကွပ်လို၊ လမ်းစံးတွဲ အကပ်ကိုင်” နှိုင်းနှပ်၊ တပါတမ်း။

ကွပ်နောင်မ၊ ကပ်ထွူခန်းတွဲယမ်း ပေါးအင်းလိုအွဉ်းခြိုင်း ဟန်းအိုဝန်း၊ ဒဲဉ်ဝန်း၊ တရိုးတမ်း၊ အပ်လိုအွဉ်းဒင်းစော၊ အွဉ်းဒင်း စူသွတ်၊ စတင်နှိုင်းနှပ်၊ တရိုးတမ်း၊ ကပ်နင်းထီထွူ ကူသော့ဖေး ချာ ဝန်းကိုတရိုးတမ်း စတင် (ထူးရိမ်ထို၊ တမွေးတမ်း) နှိုင်းနှပ်ဖုံး နှပ်၊ ရဟန်းတပါ၊ ပါ၊ ချွမ်းခါ၊ ချွင်းခါ၊ တမ်းတွဲယမ်း အကပ်ကိုင် တမ်း နှပ်သွူ။

ရဟန်းတပါ၊ ပါ၊ နှပ်၊ လကွံးထွူတင် “ဟန်းအိုယို တဝန်းနှပ်၊ တခိုးယိုတမျိုးနှပ်၊ လွေအွဉ်းတောသူ၊ ကိုဟဲ့င်း” ကထွဉ်းနှိုင်းနှပ်၊ နှပ်၊ စဉ်ထို၊ မွေးတမ်း၊ ဖေးထို၊ ဝင်၊ မွေးတမ်းတင် သျှင်းပေး / လို၊ လမ်း ကလွေအွဉ်းတော စားနှပ်ဖုံးတွဲ အကပ်ကိုင်တမ်းနှပ်သွူ။

ကွဲးတော့၊ ကအီးလွေသားနှပ်၊ ထူးအိုးတလ၊ ကပ်ဗားတမ်း

ကို မဉ်းသော့ထင်း တရိုးတင်း၊ ထာတအီးအနမ်းလောင်း မဉ်းရီးသော့ တရိုးတင်းနောင်၊ ကသော့ထင်းအတား ကရီးသော့ဒါးအတွက်နပ်၊ အကပ်ကိုင်ထိုးနပ်သွ။

သက် (၂၀) ဗွေမ၊ မိုင်လ၊စင်၊အကျောင် -

အိုး --- ဘုရာ၊စိုးစခါ ရားကျိုဟ်းခမ်းကိုနပ်၊ “သတ္တရသဝဂ္ဂိး” ကရိုးဒါး လိုးပေးတဆိန္ဒတ်၊ဖြာစု အဝ်းတမျိုး၊ တဆိန္ဒတ်၊ဖြာကိုနပ်၊ ဥပါလိနပ်၊ ထွာကောအွဉ်ဝင်။

ဥပါလိမ္ပိုးဖါနပ်၊ ယူးငါလွေးဖေး အပိုပေးတားနဲင်းယို -

“နီမဉ်းသီထိုးတနီ၊ခါ နီပိုခိုဗွာ ဥပါလိယို လွူးနမ်းသွပ်သက်ဖေးနေး ကယူးပက်ဟးမွဲနီးနပ်၊ အီးမာ၊ဖေးဟးနဲင်းမိုင်၊နော၊ မဉ်းထွဉ်းသွဉ်လိတ်တဲ့ အစူနံ၊ သမ်းအီးဟွံ၊ မဉ်းထွဉ်းသွဉ်ဂဏန်၊တဲ့ အသ၊သမ်းအီးယပ်၊ မဉ်းထွဉ်းသွဉ် စင်းခံ၊တဲ့ အမဲသမ်းအီးစင်၊ ဘုရာ၊တပဲ့၊ ရဟန်းသံဃားသီးဖုံးနပ်၊ အကျင်၊ဟပ်၊ သွံ၊ဟးဟပ်၊ အံ့ဟးဟပ်တင် နီပိုခို ဥပါလိယို မဉ်းထွာရဟန်းမ၊ အီးခွ၊ချမ်၊သား” အမ္ပိုးဖါနပ်၊ ဒေါ၊ရီတိုင်းပင်းခန်းလို့ဝင်၊ နဲင်းနပ်။

ဥပါလိ ကထင်းဟွံနီ အမ္ပိုးငါ အဖါဝင်းနပ်၊တွေ့၊ လွေးဒေါ၊ခန်း အသွ၊ပေးဖုံး၊ အသွ၊ပေးဖုံးရိုး - “နာ၊မဉ်းမိုင်စင်၊တဲ့ နီတဲ့မိုင်နဲင်းနဲင်း”ရိုးနဲင်းနပ်၊ဖုံးထွူတွေ့၊ သင်၊ရီ အမ္ပိုးအဖါအခွင်၊ ပငါပရာ၊ ကထွာအမ္ပိုးအဖါဖုံးတဲ့ - “နီပိုဖုံး ထွမ်းဒုးထာ၊ဟပ်” ယူးနဲင်းနပ်၊ အွဉ်းစွ၊ခွင်၊ ပငါပရာ၊တင် ဥပါလိသီးစွဲ၊ လိုးပေးတဆိန္ဒတ်၊ဖြာနပ်၊တဲ့ ထင်းထေ့ဗွေစင်၊သီးထျ၊ ကွီမိုင်သျင်း၊ ကွီခံစင်၊၊ ဗွေစင်၊သီးတဲ့ အွဉ်းမိုင်သျင်းထွူတွေ့၊ အွဉ်းခံးသွပ်တငါစွဉ်း စင်၊နပ်၊သွ။

ပါပေးဖုံးနှစ်နှစ်၊ အုံမဖိုတင်းဒဲဉ်ဟာတင် ဟို့ခိုးငါးတွေ့၊
ထွိုင်းရန်စမ်းစွဉ်းချားထား -

“ဖေးပဲင်း ယာဂုနယ်”

“ဖေးပဲင်း ဒဲဉ်နယ်”

“ဖေးပဲင်းထားအံးနယ်”

ကွီနဲင်းနှစ်ထွိုတ်င် ပွီးရောင်ရင်စွဉ်းချားထား၊ ဗွေးစင်၊ ဖုံးစင်
ရိုး -

“ပွီးပွီးထားဟဲင်း၊ အုံပွါပသားက ထားလေ၊ ထားမဉ်းလေ
မ၊ ယာဂုမဉ်းအပ်းတဲ့ အီးအွဟား၊ ဒဲဉ်မဉ်းအပ်းတဲ့ အီးအံးဟား၊
ထားအံးစင် မဉ်းအပ်းတဲ့ အီးစင်ဟား”

ဗွေးစင်သီး ဒေါ့ဖေးနဲင်းနှစ်တဲ့ တတွေ့တင်း၊ အခင်းလမ်း
ပေင်း၊ ခင်းလမ်းအုံကိုဖုံးနှစ်တဲ့ ဆီးဖျမ်၊ အေးဖျမ်သော့ထား၊
တဟော့လဲ့၊ တဟော့လ၊ အေးလဆီးလီ ပွီးဗြီစွဉ်းတိတ်၊ တိတ်၊ တင်
နီဗွေးဘုရာဟွိုန်။

“အာနန္ဒာ - လိုပေးဖုံး မဉ်းငါးထားနဲင်းသူ၊ ပွီးထမိုင်
ဟောင်း”

နီဗွေးဘုရာ၊ ရီနဲင်းနှစ်တင် သျင်းအာနန္ဒာတဲ့ လင်းကြောင်း
ကြွလို့စွဉ်း အကျောင်၊ ခရားနှစ်သူ။ တွိုးနှစ်ခါ နီဗွေးဘုရာ ဟဲ့စု
သံဃာထွိုတ်င် -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - အပ်းသေသေသူ၊ လိုပေးသက်တဗွေ
တင်း နီဆီ၊ သီအွဉ်းပိုင်ဖေးစင်၊ ကရိုးနှစ်၊ မွေးနေဟောင်း”

“မွေး မွေးအော်”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ပုဂ္ဂိုလ်း ပေးပေးပါးပါး သက်နီဆီ

တဗွေတင်းဖုံးနဝ်၊ ယျိုနိုးနွောင်တင်း ထာ၊ခွ၊ ထာ၊လျား၊ ထာ၊ဟို၊
ခိုး၊ သယ်၊ခံးနွောင်တင်း ထာ၊သားအင်းဒုက္ခ၊ ယျိုနိုးယောဒါးတင်း
ငမ်းခိုးငမ်းလျား၊ သယ်၊ခံးဒါးတင်း ထာ၊ဆာဝွေးဒနား၊ ပုဂ္ဂိုလ်းသက်
ဗွေ နီဆီမာ၊ကီမ၊ ယျိုနိုးလ၊သယ်၊ခံးဒါး၊ သီကအွဉ်းပိုင် ပေးပေး
ပါးပါး စင်၊နဲင်းယိုနဝ်၊ တထွာတင်း ဝင်၊ထာ၊ကီးညှိုး”တဖျသွမ်၊သွဲ၊
ကွဲ၊ရဲ၊ နဲင်းနဝ်၊ထွေတင် -

“ရဟနီ၊အပါ၊မိုင်၊ရိုးတင်း အင်းသေသေသွေ အသက်နီဆီ
တဗွေတင်း ပုဂ္ဂိုလ်းယို မဉ်းအွဉ်းပိုင်ဖေးစင်၊နဝ်၊ ကောကပိုင်စင်၊သား
တဲ့ တထွာတင်းစင်၊ ကောကအွဉ်းပိုင်သားတဲ့ ဒုက္ခဉ်အပစ်ဗား၊
ကခံးထွာဖေး ဥပဇ္ဈာယ်၊ ဆရာသားနဝ်၊ ပါစိတ်အပစ်ဗား”

နီဗွေးဘုရာ၊ ပညပ်ထေခါ၊စွဉ်း သိက္ခာပုဒ် (ဥပဒေး)နဲင်းနဝ်၊
သွေ။

ကွပ်ပျိုးနဝ်၊မ၊ သက်တေားနီဆီဗွေမ၊ ပိုင်လ၊ (ထွာလ၊စင်၊)
နဲင်းနဝ်၊သွေ။

အစနဝ်၊ ထင်းဒျား သက်နီဆီဗွေတင် ထင်းခန်းသိမ်း၊ တွိုး
ဆိုင်၊မ၊ ကထင်းသိမ်းခါနဝ်၊ သက်နီဆီဗွေတင်း သေစင်းယင်းတင်
ထင်းချာဗားယင်းသိမ်း၊ သက်နီဆီဗွေမ၊ ထွာလ၊စင်၊တင် သက်
တဗွေတင်း ကထင်းအလင်းရိုးနဝ်၊ ထွာတင်းစင်၊ လ၊တင်းသိက္ခာ၊
လ၊တင်းဝါး၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ မဉ်းတွက်သိက္ခာတဲ့ တွက်ဗားဒျား ကထွာ
မွေးမွေးစင်၊ အလင်းဆိုင်၊နဝ်၊သွေ။

သက်နီဆီဗွေ ဗွေတင်း တွက်နယ်၊
ဒေဉ်ဟားနဝ်၊ အထျ၊တလာတင် (၁)၊ ဒေဉ်ရုတ်၊ (၂)၊ ဒေဉ်

စေတီ၊ (၃)၊ ဝါးဆိုး (၄)၊ ဝါးခေါင်း (၅)၊ တောလင်း (၆)၊ တင်ကျစ် (၇)၊ တထိန်း (၈)၊ ဒေသစင် (၉)၊ ဒေသကံ (၁၀)၊ ဒေသသံ (၁၁)၊ ဒေသသီး (၁၂) မတ်သွေးနင်းနင်း။

ဥပမာ - သျှင်းတန်တပါးနပ်၊ လှူ ၁၃၃၅-ဗား၊ ဒေသရုတ်၊ ဆန်၊ (၈)နီ၊ ထင်းသိမ်းလှူ လှူတမ်းနဲ့။

တွက်နယ်၊ ၁၃၅၄ - ၁၂ - ၈
 ၁၃၃၅ - ၂ - ၈
 ၁၉-၁၀ - ၀

ဆွံ့၊ ဖျတ်ချက် -

၁။ သျှင်းတန်ယိုတပါးနပ်၊ အသက်လှလဲဦး (၁၉) ပိုင်အလာ (၁၀)၊ ဖေးကဗွေ နီဆီနပ်၊ အင်းကိုင် (၂)လာဒျား၊ မဉ်းတွက် ပါတွမ်း ဝွေဗွေအံသနွေး အလာ (၁၀)နပ်၊ သက်နီဆီလွှဲ ထင်းက (၈)လာ။

၂။ အံသနွေး မဉ်းထွာ (၉)လာတဲ့ လွှဲထင်းက (၇)လာ၊ အံသနွေးမဉ်းထွာ (၈)လာတဲ့ လွှဲနေက (၆)လာ။

၃။ ကွပ်နပ်မ၊ သျှင်းတန်ယိုတပါးနပ်၊ တွက်ပါသနွေး သက်နီဆီ ဗွေဒျားတင် ထင်းသိမ်းဒါးဒျားနပ်၊ သွ။

တောင်ခါ - အဟပ်သွတ်နပ်၊ သက် (၁၉)နေင်း ပိုင်(၅)လာ၊ မဉ်းလှ၊ ထင်းနပ်ဟပ်၊ ပျိုးတမိုင်တင် ဝွေအံသနွေး အဆွေသွတ် (၇)လာငါတဲ့ယင်း (၅)လာတွမ်း (၇)လာနပ်၊ ထွာ (၁၂)လာ၊ ထွာညီ၊ ဝင်တနေင်း။

ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ရှိ၊ “အံသနွေးအလာ (၁၀) လဲဦးတင်

(၁၉) ပိုင် (၂)လာတဲ့ လူများ” နှိုင်းနှိုင်းသွား။

ကွဲတွေ့ရ မည့်သေစင်းစင်းစွဲစွဲ အလာတဆီနှိပ်၊ မွေးချား၊
အလာတဆီ မည့်တမွေးတမ်း၊ မည့်ထွာမှိုင်း (၉)လာလွှဲတစီ၊ချား၊
(၉)လာချားမှိုင်းဟ သံသယကင်းတမ်းနှိပ်သွား။

ကတွက်ပါ ဝါးထပ်ဖုံးတဲ့အင်း၊ နှိပ်နှိပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သေ ပုဂ္ဂိုလ်၊
ဒါး ကရိုးသေးသိက္ခာသားဖုံး တကွိုက်တမ်း၊ တလကွဲတမ်း၊
ပျိုးထမိုင်၊နဲတိုင် လို၊ဖုံးကအင်းတွက် အသက် လကားယို လ၊
ကားနှိပ်၊ဖုံးနှိပ်၊ တတွက်ပါတမ်း ဝါးထပ်ဖုံးနှိပ်သွား။

“ခွေသွဉ်းပိုသျှင်း ထင်းသိမ်းလသွားနဲ့ဗွေ”

ဆင်းဆင်းရီသားအင်းတိုင် တဲမ်းဖေးပါဗား ဗဟုသုတယို
တမျိုးယင်၊ ပျိုင်းပျိုင်းတွမ်း ပိုင်စင်၊ ခံးသျှင်းဖုံးနှိပ်၊ အင်းလိုသေခရား
အင်းဗေးဗားနေကထာတဲ့ သွဉ်တန်၊ယိုတလဲင်းနှိပ်၊ အမဲဉ်းရား
တကားယိုလွှမ်းသွား။

ဗဟုသုတရော်၊ရယ်၊ အမိုင် (၁) ထွေယိုသွား။

ငေါင်းရီလွှဲခန့်၊

- ၁။ ဘုရားဝဋ်တေား (၁၂)ပါးအကို အထူး (၂)ပါး အွင်းကွဲင်ထွဲ
တဲင် အဝ်းကွဲင် အပါး (၁၀)နပ်၊ တွက်နယ်ဖေးမွိုင်။
- ၂။ (က) အရဟံ၊ (ခ) အ+ရဟံ၊ (ဂ) အရ+ဟံ - အဓိပ္ပါယ်း
အအဲဉ်းနပ်၊ တဲမ်းနယ်ဖေးမွိုင်။
- ၃။ တရာဂုဏ်းတေားသူပါ၊ ပါဠိနပ်၊ တဲမ်းနယ်ထွဲတဲင် တရာ၊
တေား အပါ၊တဆီ အချွတ်နပ်၊တဲ့ ထေန်ယပါသွော့နော။
- ၄။ သံဃာဂုဏ်းတေား (၉)ပါးအကို အကျိုးဂုဏ်းတေား (၅)ပါး
နပ်၊ တဲမ်းနယ် ပါဠိထွဲတဲင်၊ ပွေးသံဃာတေားသီး ကထွာ
ဗား ဟံးယားရဲင်သော့၊ ကုသိုလ်း အဟင်သွတ်၊အကျောင်၊
နပ်၊တဲ့ သျှင်၊နယ်ပါလဲင်း။
- ၅။ ဒါးနသား ကလွဲလဲဉ်း ဒါးနအဲဉ်ထဝ်းသား အကျိုး(၅)ပါးနပ်၊
ပါဠိတွမ်း ပအိုဝ်း တဲမ်းနယ် (၂)မျိုးနော။
- ၆။ ထီးထွဲဒါးနအကျိုး (၅)မျိုးနပ်၊ တွက်နယ်ဖေးလဲင်း။
- ၇။ သီးလင်တံ၊ပါးယို ကဟဲ့ဗား -
(က) နိစ္စသီလအကျောင်၊
(ခ) ဂဟဋ္ဌသီလအကျောင်၊နပ်၊ တဲမ်းနယ်မွိုင်။
- ၈။ အနုဿတိ အပါ၊တဆီကို ဆချာ (၅)ပါးနပ်၊ တဲမ်းနေးပါဠိ
ထွဲတဲင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိအကျိုး အထူးလင်၊မျိုးနပ်၊တဲ့ တဲမ်း
နယ်ပါသွော့နော။
- ၉။ သားသနား (၃)ပါးနပ်၊ တွက်နယ်ထွဲတဲင် ကဟဲ့ဗား ပရိ-
ယတ္တိအခရားနပ်၊တဲ့ တဲမ်းနယ်ပါလဲင်း။

၁၀။ အကပ်ကကိုင်အီ အကျောင်း (၆)ပါးနှင့် တွက်နယ်ထွူတင် ကပ်ထွူနှင့် စံချာဒါးနေဟောင်း? ကွပ်အကျောင်းမိုင် သျှင် နယ်စင်းစင်းသော့နော။

× × × × × × ×

အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ ခံးဗား ဝင်းယွူးမားသီ သုန္ဒရီ ပရိပိုဇ်မူး ၊
ခံးဗား ဒေဝတတ် ကျုံးမားသီ ၊
ခံးဗား ဒေဝတတ်လိုဉ်းသား ကျုံးမားသီ ၊
ခံးဗား ကျုံးအွဉ်းယမ်းတွမ်းဆင် နာဠာဂိရိ ၊
ခံးဗား ဆရာဒီဝက ဖြူခင်းမွူးတွမ်းနု ၊
ခံးဗား မုနီတေားဆာ (ကတူး ဆင်းဆင်းဆာ) ၊
သွံးဗား မုယောဒေဉ်သွမ်းကျံး ၊
ခံးဗား ငင်းဒေဉ်ဆာ ဒုက္ခ ၊
ခံးဗား ဟို့ထိုးသွီးထာ ၊
ကျင်းဒုက္ခဗား ဒုက္ခရစရိယား သူနောင်း ။
- ၂။ (က) အရဟံ - “ပူးဇေားအထူးယို ခံးထူးထွိုက်”
အဓိပ္ပါယ် လုနဲဉ်းနပ်းသွ။
- (ခ) အ+ရဟံ = “ထာဗဉ်းဗကိုခန်းတယောင်း မားတမ်း
အကုသိုလ်း” အဓိပ္ပါယ် လုနဲဉ်းနပ်းသွ။
- (ဂ) အရဟံ = “ရန်းသူး ကိလေးသားဖူးယို မားငိမ်းထိုး
နောင်ဒါး” အဓိပ္ပါယ် လုနဲဉ်းနပ်းသွ။

၈၂ ဘားသားရေး ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)

၃။ သွာက္ခတော (ဘဂဝတာ ဓမ္မော)

သန္တိဋ္ဌိကော

အကာလိကော

ဧဟိပဿိကော

ဩပနေယျိကော

ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော (ဝိညူဟိတိ)

ပရိယတ်တရာတပါ၊ ၊

မဂ်တရာ၊ ၄-ပါ၊ ၊

ဖိုလ်းတရာ၊ ၄-ပါ၊ ၊

နိဗ္ဗာန်၊ တပါ၊ ။

၄။ အာဟုနေယျော

ပါဟုနေယျော

ဒက္ခိဏေယျော

အဉ္ဇလိကရဏီယော

အနုတ္တရံ ပုညဓေတ္တံ လောကဿ ။

ကွပ်မျှ၊စွဉ်း - အကျင်၊ဟပ်၊ အကျင်၊မျှ၊စွဉ်း၊ ကျင်၊နိဗ္ဗာန်၊
တာ၊ ကျင်၊ဖေး၊နေး၊ကလွောက်၊ငမ်းတွမ်း ဝင်၊ထား၊ရိုးသေးတင်
ဟဲ့၊ဗား ဟံးယားရိုင်သော့၊ ကုသိုလ်းအဟပ်သွတ်၊နပ်၊သွ။

၅။ အာယု - အသက်ဆွာ၊ ၊

ဝဏ္ဏ - ယောင်၊ဆင်၊တရေး၊ ၊

သုခ - နမ်းသ၊ချပ်၊သာ၊ ၊

ယဿ - အရွေး၊အရုံး အကျော့၊ အစော်၊အာ ၊

အဓိပတေယျ - အုပ်နှောင်၊ဝင်၊ (ဩဇာ၊အားထားအပ်း)။

၆။ ထီးထွါဒါန အကျိုး (၅)မျိုး

၁။ ကောရက်လွှိုင်းအာ (မဲ့ငါမေတ္တာတန်)

၂။ သူးတော့ကောင်သီးဖုံး လွှဲပြုံးထေ့အာ

၃။ ကျော့စော်ထင်းသူ၊ မဉ်းအိုး လွီးဟွမ်

၄။ နို့ပရိသတ်အများခြာ ငမ်းတမ်းရိုင်းဟန်၊ မဲ့ငါဗန်သွင်း

၅။ မဉ်းသီသူ၊ တွိုးထင်းဟား လူ့အခမ်း။

၇။ သီးလတ်ပါယို ကဟဲ့ဟား -

(က) နိစ္စသီလအကျောင် - နီလိုသီး အဝ်းလိုထိန်ကမ်းခါ၊
သေးသေးတင် ဟဲ့ဟား “နိစ္စသီလ”။

(ခ) ဂဟဋ္ဌသီလအကျောင် - ချိုင်းကားတင် လိုလမ်းမန်းသမျှ
နပ်၊ ဟပ်နေနားလွ ပငါပရာနပ်မ၊ ဟဲ့ဟား

“ဂဟဋ္ဌသီလ”။

၈။ ဒေဝတာနုဿတိ
 ဥပသမာနုဿတိ
 မရဏာနုဿတိ
 ကာယဂတာသတိ
 အာနာပါနုဿတိ

အကျိုး (၅)ပါး = လောဘနိစ္စက်သယို လတမ်း၊
 ဒေါသနိစ္စက်သယို လတမ်း၊
 မောဟနိစ္စက်သယို လတမ်း၊
 ထာနစ်သက်၊ ထာသရေး ထွာအာ၊
 သတကင်းအိုင်ထောင်း၊ သ၊စွို့စွဉ်းချား။

၉။ သားသနား (၃)ပါး - ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ။

ပရိယတ္တိသားသနား ကရိုနပ် - (၄၅)ဝါး ခွေးလေနှီးနား
နီဗွေးဘုရား ကဟော်၊ခါ၊ဒါး တရားတေးမျတ်၊ ပိဋကတ်ဖုံးနပ်၊
ဟဲ့၊ “ပရိယတ္တိသားသနား” နပ်၊သွ။

၁၀။ အကပ်ကကိုင်အိ အကျောင်း (၆)ပါး -

၁။ ကွပ်ရဟန်နေးဒွမ် စွဉ်၊ထို၊တဲ့ အကပ်ကိုင်၊

၂။ ကလကွံးရဟန်၊နပ်၊ ကွပ်ချ၊ထို၊သိက္ခာတဲ့ အကပ်
ကိုင်၊

၃။ ကွပ်ရဟန်၊ ဖေးထို၊ဝင်၊တဲ့ အကပ်ကိုင်၊

၄။ ကွပ်ချင်း / လို၊လမ်းသီးဖုံး ထူးရိမ်ထို၊တဲ့
အကပ်ကိုင်၊

၅။ ကလကွံးသားရဟန်၊နပ်၊ အမဉ်းလွဉ်၊ထို၊တဲ့
အကပ်ကိုင်၊

၆။ ကလကွံးသားရဟန်၊ လိန်းပြောင်း၊ မဉ်းထွာထို၊အမူး
တဲ့ အကပ်ကိုင်။

ကပ်ထွ။ - စံးချာဒါးချာ၊ အကပ်ကိုင်တမ်း ။

အကျောင်း - ကွပ်ပွိုးရိမ်ထို၊ မွေးတမ်းနပ်၊သွ။

တောင်၊ခါ = နေးထာ၊ဝွေးဖန်း အရီထေ ၊

နေးတွမ်းညာဏ်းလေ ဖြေးနယ်ထန်း ၊

ကျုံးထင်းသွော့ ကားမိုင်၊ပုဒ်ပုဒ်နော ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး

ထွားချင်းသွဉ်တန်၊ သား အရွယ်တွမ်း ဗဟိုးသွဉ်တန်၊ မွူးနီ၊
ပေါင်၊ တင် ကတမ်းထန်းဖေးရီး ကအင်းလိုသေမွိုင်၊ ကအင်းလို
ကျင်၊ သွံ၊ မွိုင်စား ဘားသာရေး၊ ဗဟုသုတဖုံးနင်၊ ထွူလဲဉ်းသွူ။

ဘုရားဟော်နယ် အင်္ဂုတ္တိုရ်းကို ပုဂ္ဂိုလ်း အင်း (၄)မျိုး -
၁။ ဗဟုသုတ အောင်းဆွေးပေး၊ ကသေအတ္တိုင်းပေးနောင်၊
တလွောက်၊ နားလွဉ်းတင်း။

၂။ ဗဟုသုတ အင်းဆွေးပေး၊ ကသေအတ္တိုင်းပေးနင်၊ လွောက်၊
နားလွဉ်း။

၃။ ဗဟုသုတ အောင်းအာတန်ဒျား၊ ကသေအတ္တိုင်းနောင်၊
တလွောက်၊ နားလွဉ်းတင်း။

၄။ ဗဟုသုတ အင်းအာတန်ဒျား၊ ကသေအတ္တိုင်းနင်၊ လွောက်၊
နားလွဉ်း။

ပုဂ္ဂိုလ်း အောင်းလစ်၊ မျိုး လိုအင်းလစ်၊ စားနဲင်းနင်၊ တင်
ဗဟုသုတ အင်းသွူတဲ့ တလွောက်၊ နားလွဉ်းတင်း ပုဂ္ဂိုလ်း အမျိုး
စားနင်၊ နင်၊ အကျိုးတပေါ်ထွာတင်း၊ ဗဟုသုတတဲ့အင်း၊ လွောက်၊
တဲ့ လွောက်၊ နား၊ ပုဂ္ဂိုလ်း အစားနင်၊ နင်၊ မ၊ အကျိုးထွာအာနင်၊
သွူ။

ကွပ်နင်၊ မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဗား ကလေးဒါး ဗဟုသုတယို
အတ္တိုင်း၊ နီတွက်ဝင်၊ တား ချမ်းသား ကထွာအီအချက်ဖုံးနောင်၊
လွောက်၊ နားကျင်၊ သွံ၊ လွေ၊ သွေ့ ပငါပရာ၊ မဉ်းလွောက်၊ နား

ကျင်းသွံ့လွေ၊ နှိုင်းနပ်မ၊ လိုချမ်းသာ၊ လူချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်၊
ချမ်းသာ၊ ချမ်းသာယိုသွံပါ၊ ကကျိုစာအလွိုက် ထွိုက်ရာထွိုက်
ရာ၊ အီးလ၊ ဟးနပ်သွ။

သုတသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နပ်၊ ဗွေးစင်၊ ဗွေးသျှင်း ထွူအောင်းမျှင်း
လဲဉ်းသွူတင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်သန်၊ ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ကသေကဒါး
အတိုင်း၊ လွှောက်နား ထူးသွံ့နောင်ထွူတွေ့၊ ချမ်းသာသွံပါ၊
ကမဉ်လ၊ ရာအတိုင်း၊ မွိုင်းမွိုင်းခွေသ၊ ယံကလ၊ လွသွ့၊ စွမ်းပီး
စွမ်းပါ၊/ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာနော။

ဘားသာရေး၊ ဗဟုသုတ (၁)

စီးထွူ ၁၃၇၈-ဟး၊ ဒဲဉ်စေင်လောင်း (၇) ဟာ ၊ ဗုဒ္ဓဟူး

(၂၁ - ၁၂ - ၂၀၁၆) မွူးခွေ၊ ၈:၃၂

စီးတဲပ်ဖျင်မဲဉ်း ၁၃၇၉-ဟး၊ ဝါးခေါင်းဆန်၊ (၈)နီ၊

မွူးနီ၊ - တနင်္လာ